

ภาวะสังคมไทย

ไตรมาสสาม ปี 2566

ปีที่ 21 ฉบับที่ 4 เดือนพฤศจิกายน 2566

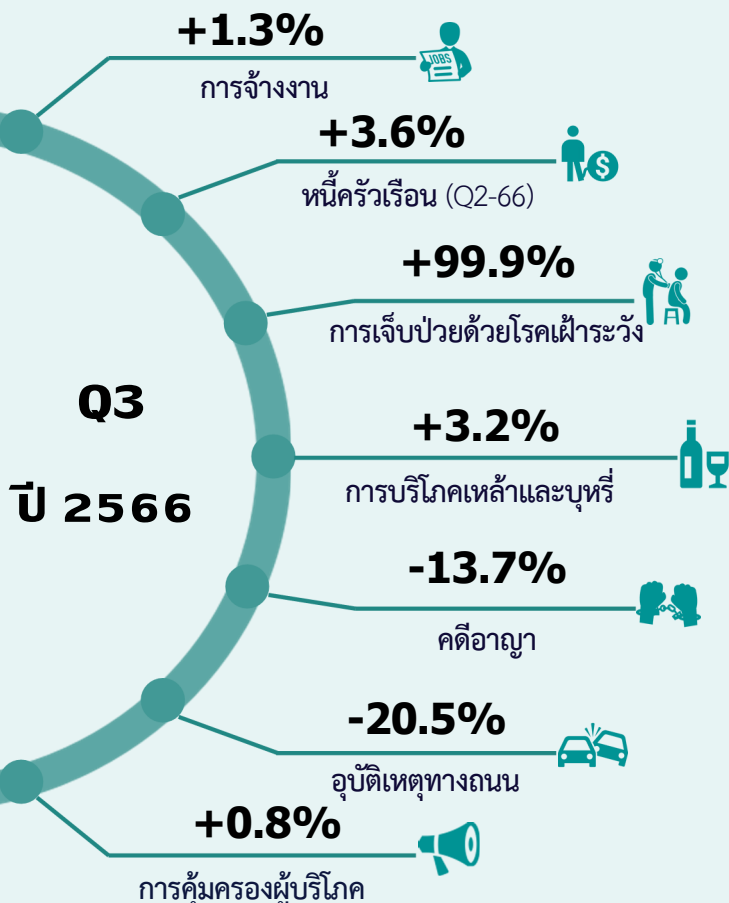
บทความ

Social Budgeting : เครื่องมือในการวิเคราะห์การจัดสวัสดิการทางสังคม

ปัจจุบันภาครัฐได้มีการจัดสวัสดิการทางสังคมให้แก่ประชาชนอย่างหลากหลาย ทำให้ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในอนาคต ซึ่งการจัดทำข้อมูลงบประมาณด้านสังคมจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการติดตามและแสดงให้เห็นถึงกระแสการเงินของงบประมาณที่ใช้จ่าย และจะช่วยให้ภาครัฐสามารถออกแบบและดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความเคลื่อนไหวทางสังคม

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

ซื้อก่อน จ่ายทีหลัง
(Buy Now Pay Later) :
เทรนด์ในการเข้าถึงสินเชื่อยุคใหม่

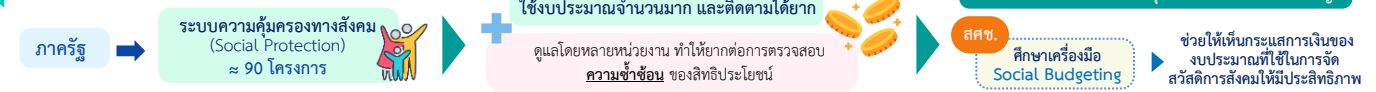

Solo Economy : เศรษฐกิจ
รูปแบบใหม่ในยุคอยู่คนเดียว

Green bond เครื่องมือในการสร้าง
ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

• ความสำคัญของการจัดหางบประมาณด้านสังคม

• ภาพรวมงบประมาณด้านสังคมของประเทศไทย

* จากข้อจำกัดในการรวบรวมและประมวลผลข้อมูล ทำให้จำเป็นต้องเลือกเฉพาะโครงการ/มาตรการ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณมูลค่าสูงและมีผลกระทบต่อสังคมมาก จำนวน 21 โครงการ ครอบคลุมงบประมาณกว่าร้อยละ 93.4 ของรายจ่ายความคุ้มครองทางสังคมทั้งหมดตามรายงานของ ILO *

ด้านรายรับ : รายรับของงบประมาณด้านสังคมส่วนใหญ่มาจากงบประมาณของภาครัฐ

ด้านการใช้จ่าย : งบประมาณรายจ่ายด้านสังคม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามแนวโน้มการสร้างหลักประกันทางสังคมให้กับประชาชน

ปี 2564 ▶ มูลค่ารายจ่ายด้านสังคม ≈ 1.16 ล้านล้านบาท หรือเป็น **ร้อยละ 7.15 ต่อ GDP** เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.97 ในปี 2555

รายจ่ายที่มาจากงบประมาณของภาครัฐ เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง : 0.57 ลบ. ในปี 2555 ▶ 1.00 ลบ. ในปี 2564

สัดส่วนของรายจ่ายทางสังคม ปี 2564

จำแนกตามลักษณะรายจ่าย	จำแนกตามลักษณะสิทธิประโยชน์
57.0% เงินที่ส่งตรงไปให้แก่ผู้รับประโยชน์	41.0% การเกษียณอายุ/เสียชีวิต
36.9% สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวเงิน	33.7% สุขภาพ
5.8% ค่าใช้จ่ายในบริการทั่วไป	8.4% ความยากจน

เงินสมทบจากภาครัฐ ≈ 73.9% + **เงินสมทบจากภาคีอื่น** ≈ 80.2% (เพิ่มขึ้นจาก 74.7% ในปี 2562)

มูลค่าของรายได้ที่มาจากภาครัฐ ปี 2564 เพิ่มขึ้น 1.8 เท่า (จากร้อยละ 10.8 ปี 2562 ลดลงจากร้อยละ 16.0 ปี 2562)

เนื่องจากมาตรการลดจ่ายเงินสมทบในช่วง COVID-19

• ข้อค้นพบจากงบประมาณด้านสังคม

- 1 ภาครัฐต้องใช้จ่ายในโครงการด้านสังคมเพิ่มขึ้นขณะที่การจ้ดเก็บรายได้ยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพส่งผลให้ช่องว่างทางการคลังมีแนวโน้มแคบลง
  - ในช่วงปี 2555 - 2562 การขยายตัวของรายจ่าย มากกว่า การขยายตัวของรายได้สุทธิของงบประมาณด้านสังคมที่รัฐสมทบ/อุดหนุน
  - รายได้หลักของรัฐ คือ ภาษี แต่สัดส่วนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายังไม่มากนัก ดังนั้น หากโครงสร้างรายได้ ไม่เปลี่ยน อาจทำให้รัฐต้องกู้ยืมมาใช้จ่าย
- 2 รายจ่ายทางสังคมเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ยังมีสัดส่วนน้อย
  - 3 ใน 4 ของรายจ่ายของงบประมาณด้านสังคมถูกใช้ในด้านการศึกษา/สุขภาพ และด้านสุขภาพ
  - ทุนมนุษย์ เป็นปัจจัยการผลิตสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว
- 3 รายจ่ายของโครงการด้านสังคมที่เป็นตัวเงินออกจากการเกษียณอายุและเสียชีวิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
  - การให้การช่วยเหลือในรูปแบบตัวเงิน มีบทบาทมากขึ้น เน้นการช่วยเหลือมากกว่าการพัฒนาคุณภาพของกองทุนเป้าหมาย
  - * อาจไม่สมารถช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนรายได้น้อยได้อย่างยั่งยืน
  - รูปแบบที่เป็นตัวเงิน ปี 2561 : 63.5 หมื่นล้านบาท ปี 2564 : 1.33 แสนล้านบาท
- 4 แนวโน้มช่องว่างระหว่างรายรับและรายจ่ายของโครงการที่มีการสมทบแคลงอาจไม่เพียงพอสำหรับการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมในอนาคต
  - ช่องว่างระหว่างรายรับและรายจ่าย ของโครงการที่มีการสมทบ ปี 2555 ร้อยละ 56.3 ปี 2564 ร้อยละ 35.4
  - เงินทุนสะสมในกองทุนในอนาคต อาจไม่เพียงพอ
  - นำกำลัง โดยเฉพาะในโครงการที่ต้องจ่ายไปหนึ่ง/ปานกลาง

• ข้อเสนอแนะ

- 1 เน้นการดำเนินการนโยบายในรูปแบบร่วมจ่ายมากขึ้น
- 2 ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีให้ได้มากขึ้น
- 3 ส่งเสริมและผลักดันให้ประชาชนสร้างหลักประกันเพื่อชีวิตในยามเกษียณให้แก่นตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 4 ปรับรูปแบบการให้สวัสดิการ โดยเน้นการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้มากกว่าให้ความช่วยเหลือทางการเงิน
- 5 จัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของสวัสดิการต่าง ๆ

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

ซื้อก่อน จ่ายทีหลัง (Buy Now Pay Later) : เทรนด์ในการเข้าถึงสินเชื่อยุคใหม่

สถานการณ์ Buy Now Pay Later

มูลค่าตลาด ปี 2564 ผู้ใช้ BNPL ทั่วโลก

≈ 1.2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ 360 ล้านคน → 900 ล้านคน

ปี 2565 ปี 2570

มูลค่าตลาดในประเทศไทย ≈ 5.5 - 6.5 ล้านบาท → 15,818 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ปี 2565 ปี 2571

- พฤติกรรมและทัศนคติของผู้ใช้ BNPL**
- 1 เติบโต Gen Z ส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปกับเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ
    - 36.7% รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท
    - มากกว่า 1 ใน 3 เคยใช้ BNPL ซื้อสินค้ารองเท้า เครื่องประดับ และสินค้าความงาม
  - 2 BNPL กระตุ้นให้เกิดทัศนคติในข้อดีสินค้าและบริการได้ง่ายขึ้น อีกทั้งผู้ใช้ BNPL ยังเป็นกลุ่มที่มีหนี้หลายประเภท
    - ทัศนคติใจจ่ายขึ้น หากมีการผ่อนชำระ ผู้ใช้ BNPL 62.3% ผู้ไม่ใช้ BNPL 49.4%
    - ทัศนคติใจจ่ายขึ้น หากมีหนี้สินอื่นที่ไม่ใช่ BNPL 38.3% ผู้ไม่ใช้ BNPL 31.1%
  - 3 ผู้ใช้ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการซื้อของไม่จำเป็นหากผ่อนชำระได้ และเห็นด้วยกับการใช้จ่ายเพื่อรางวัลตนเองก่อนออมหรือลงทุน
    - 57.6% เห็นด้วย "ซื้อของไม่จำเป็นหากผ่อนชำระได้"
    - 47.5% เห็นด้วย "ให้รางวัลตนเองก่อนออม/ลงทุน"
  - 4 ผู้ใช้ได้รับข้อมูลจากผู้ให้บริการไม่ครบถ้วนและต้องการกำกับดูแลจากรัฐ
    - 15.6% ไม่เคยได้รับแจ้ง/บางครั้งเกี่ยวกับข้อกำหนดชำระ/คืนสินค้า
    - 34.0% ต้องการให้รัฐมีกฎหมายควบคุม กำกับดูแลผู้ให้บริการ
    - 29.9% ต้องการให้ควบคุมอัตราดอกเบี้ยไม่ให้สูงเกินไป

- ข้อเสนอแนะ**
- 1 กำกับดูแล BNPL ที่ครอบคลุมผู้ใช้บริการทุกประเภท อาทิ กำหนดอัตราดอกเบี้ย/ค่าบริการ และเทคนิคอื่นที่ชัดเจน โดยอาศัยจากต่างประเทศเพื่อนำมาปรับใช้
  - 2 ผู้ให้บริการ BNPL ต้องเข้าร่วมสมาชิกและส่งข้อมูลให้แก่บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เพื่อติดปัญหาการก่อหนี้เกินตัว
  - 3 ผู้ใช้บริการต้องมีวินัยทางการเงิน ตระหนักถึงความเสี่ยงเนื่องจกใช้จ่ายเกินตัว

Solo Economy : เศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ในยุคอยู่คนเดียว

สถานการณ์ครัวเรือนที่อาศัยอยู่คนเดียว

Solo Economy : เศรษฐกิจของครัวเรือนที่อาศัยอยู่คนเดียวรูปแบบใหม่ กำลังขยายตัวทั่วโลกจากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างครัวเรือน

คนอาศัยอยู่คนเดียว ≈ 4.14 ล้านคน +30%

ปี 2564 ปี 2573

ไทยมีครัวเรือนคนเดียวกว่า 7 ล้านครัวเรือน ≈ 26.1% ของครัวเรือนทั้งหมด (เพิ่มขึ้นจาก 16.4% ในปี 2555)

ไทยเป็น 1 ใน 10 ประเทศที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนคนเดียวสูงที่สุดในเอเชียแปซิฟิก

จึงเป็นโอกาสในการสร้างธุรกิจที่สำคัญของไทยอีกหลายด้าน

- พฤติกรรมของครัวเรือนคนเดียว สามารถสร้างโอกาสทางธุรกิจ ดังนี้**
- 1 ที่อยู่อาศัยแนวคิดตอบโจทย์ความต้องการมากขึ้น
    - ในปี 2565 มีครัวเรือนคนเดียวที่อาศัยอยู่ในอะพาร์ตเมนต์/แฟลต/คอนโดมิเนียม เพิ่มขึ้นจากปี 2564 เกือบเท่าตัว
  - 2 เมื่ออยู่คนเดียว การคลายเหงาจึงเป็นสิ่งสำคัญ
    - 2.7 แสนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์ เพิ่มขึ้น 32.9% จากปี 2562
    - 2.3 แสนครัวเรือน มีแมลงก้นไม้เพิ่มขึ้น 6 เท่า จากปี 2562 ที่มีอยู่ 3.5 หมื่นครัวเรือน
  - 3 ครัวเรือนคนเดียวชอบท่องเที่ยวมากขึ้น
    - ในปี 2565 แม้ COVID-19 จะยังได้ครัวเรือนคนเดียวเดินทางท่องเที่ยวลดลงอยู่ที่ 2.1 แสนคน แต่ยังคงเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ≈ 18.4%
  - 4 สร้างหลักประกันในชีวิตด้วยการทำประกันมากขึ้น
    - 68.8% ทำประกันชีวิต/ประกันภัย
    - 2565 ≈ 4.9 ล้านครัวเรือน
    - 2564 ≈ 4.1 ล้านครัวเรือน
    - +15.3%
    - 3.4% มีการทำประกันสุขภาพเพิ่มเติม
- ผลกระทบทางสังคมจากการมีครัวเรือนคนเดียวจำนวนมาก**
- ▶ 1 ใน 3 เป็นผู้สูงอายุ ที่ขาดผู้ดูแลและผู้เลี้ยงสัตว์
  - ▶ ครัวเรือนคนเดียวจำนวนมากที่รายได้ไม่เพียงพอ
  - ▶ สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตคนเดียว
- ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญต่อไป**
- การเสริมสร้างทักษะทางการเงิน และการเข้าถึงหลักประกันรายได้หลังเกษียณตั้งแต่วัยแรงงาน
  - การช่วยเลือกผู้ดูแลผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยเพียงลำพัง
  - การยกระดับความปลอดภัยต่อการใช้ชีวิตคนเดียว อาทิ มาตรการท่องเที่ยว
  - ส่งเสริมภาคเอกชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิต

Green bond เครื่องมือในการสร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ Green bond

Green bond : หรือตราสารหนี้สีเขียว “ตราสารหนี้ไม่ว่าประเภทใด ซึ่งเงินที่ได้จากการระดมทุนไม่ว่าบางส่วนหรือทั้งหมด จะถูกนำไปใช้เป็นเงินลงทุนหรือนำไปใช้ชำระคืนหนี้ที่ได้ลงทุนไปในโครงการหรือสินทรัพย์ที่มีคุณสมบัตินี้เป็นโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น”

ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน | ปุ๋ยหลักแนวคิด/การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ | เงินทุนจำนวนมาก

การขยายตัวที่เพิ่มขึ้นของกรีนบอนด์

ทั่วโลก ปี 2559 เพิ่มขึ้น ปี 2565

1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ 4.87 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ

มูลค่าการออกกรีนบอนด์ของไทย

ปี 2562 51,000 ล้านบาท

ปี 2565 85,643 ล้านบาท

ปี 2562 51,000 ปี 2563 59,200 ปี 2564 57,412 ปี 2565 85,643

- การขยายตัวที่เพิ่มขึ้นของกรีนบอนด์**
- ความต้องการของนักลงทุนจากกระแสทั่วโลก ผลตอบแทนใกล้เคียงกับตราสารหนี้ทั่วไป
  - สนับสนุนกิจกรรมสิ่งแวดล้อม โดยไม่ต้องลงทุนที่โครงการของตนเอง
  - รัฐบาลให้สิทธิประโยชน์ต่อสนับสนุนการออกกรีนบอนด์
- ข้อจำกัด**
- ▶ ตลาดกรีนบอนด์มีขนาดเล็กลง/ส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดใหญ่
  - ▶ สัดส่วนมูลค่ากรีนบอนด์เทียบกับตราสารหนี้ทั่วไป 5.68% < ต่างประเทศ 10%
  - ▶ การออกกรีนบอนด์มีเงื่อนไขซับซ้อนมากกว่าตราสารหนี้ทั่วไป
  - ▶ การขาดความชัดเจนในการกำหนดสาขาของธุรกิจสีเขียว
  - ▶ ปัญหาการฟอกเขียว (Greenwashing) การแอบอ้างนำเงินไปลงทุนที่โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้มีการดำเนินการจริง
- ประโยชน์**
- ▶ การระดมทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
  - ▶ การสร้างภาพลักษณ์ให้ภาคธุรกิจ
- การส่งเสริมให้ธุรกิจใช้ประโยชน์จากกรีนบอนด์**
- กำหนดนิยามกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียวให้ชัดเจน**
- ส่งเสริมให้สถาบันการเงินออกกรีนบอนด์ เพิ่มมีมาให้ผู้กู้ยืม โดยคิดอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนกับสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ (SMEs)

สถานการณ์แรงงาน

สถานการณ์แรงงานไตรมาสสาม ปี 2566 ขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการเพิ่มขึ้นของการจ้างงาน ทั้งในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม อย่างไรก็ตาม ยังต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรกรรม และเฝ้าระวังผลกระทบของการส่งออกที่หดตัวต่อเนื่องต่อการจ้างงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระดับราคาสินค้าที่อาจปรับเพิ่มขึ้นก่อนที่อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะปรับเพิ่มขึ้นจริง

ไตรมาสสาม ปี 2566 ภาพรวมการจ้างงานขยายตัวต่อเนื่อง โดยผู้มีงานทำมีจำนวนทั้งสิ้น 40.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 1.3 ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของการทำงานทั้งในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม โดยภาคเกษตรกรรมขยายตัวที่ร้อยละ 2.0 สอดคล้องกับดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรในช่วงไตรมาสสามที่ปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 0.74 ส่วนการจ้างงานในสาขานอกภาคเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ 1.0 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศและการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

	จำนวน (หน่วย : ล้านคน)							การเปลี่ยนแปลง (%YoY)							
	2562	2563	2564	2565	2566			2562	2563	2564	2565	2566			
	Q3	Q3	Q3	Q3	Q1	Q2	Q3	Q3	Q3	Q3	Q3	Q1	Q2	Q3	
กำลังแรงงานรวม	38.0	38.7	39.7	40.1	40.3	40.3	40.5	-2.0	2.0	-0.2	0.9	1.7	1.4	1.1	
1. ผู้มีงานทำ	37.5	37.9	38.8	39.6	39.6	39.7	40.1	-2.1	1.2	-0.6	2.1	2.4	1.7	1.3	
1.1 ภาคเกษตร	12.6	12.6	12.7	12.4	11.6	11.6	12.6	-1.8	-0.1	1.0	-2.4	1.6	-0.2	2.0	
1.2 นอกภาคเกษตร	24.9	25.4	26.0	27.2	28.0	28.0	27.4	-2.3	1.8	-1.3	4.3	2.7	2.5	1.0	
- อุตสาหกรรมการผลิต	5.8	5.8	6.1	6.2	6.3	6.2	6.3	-5.2	-1.4	2.1	1.4	0.4	0.3	0.6	
- ก่อสร้าง	2.0	2.2	2.1	2.1	2.4	2.3	2.1	-2.2	6.6	-7.3	0.4	-1.6	6.0	2.9	
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.0	6.3	6.5	6.8	6.9	6.9	6.8	-4.1	4.6	0.2	4.5	4.4	0.5	-0.2	
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.9	2.9	2.7	2.9	3.1	3.2	3.2	3.1	-0.4	-9.3	8.3	8.2	11.7	8.3	
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.3	1.4	1.5	1.4	1.4	1.5	1.4	1.0	3.3	4.6	-4.8	-7.2	1.1	2.1	
- อื่น ๆ	6.9	7.0	7.2	7.7	7.9	7.9	7.7	-0.8	1.4	-1.6	8.1	4.2	2.0	-1.0	
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.4	0.7	0.9	0.5	0.4	0.4	0.4	5.5	87.2	18.1	-46.1	-30.7	-21.5	-18.4	
อัตรการว่างงาน (%)	1.04	1.90	2.29	1.23	1.05	1.06	0.99								
3. กำลังแรงงานรอฤดูกาล	0.1	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	0.04	53.7	-22.0	5.3	-53.5	-21.8	-5.2	25.9	
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	46.7	44.2	44.0	46.9	44.3	46.7	46.1	0.4	-5.5	-0.6	6.6	1.5	1.6	-1.3	
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (รวม)	43.5	41.6	40.3	43.1	41.4	42.7	42.4	0.4	-4.3	-3.5	6.8	2.3	1.9	-0.2	
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.	0.3	0.6	1.1	0.3	0.8	0.6	0.4	-29.3	143.9	76.1	-73.2	-20.1	-14.9	16.7	
- ต้องการงานเพิ่ม	0.04	0.15	0.29	0.04	0.06	0.05	0.03	-16.6	281.4	90.1	-86.7	-42.0	-18.9	-29.3	
- ไม่ต้องการงานเพิ่ม	0.2	0.5	0.9	0.3	0.7	0.5	0.3	-31.1	119.9	71.8	-68.6	-17.6	-14.5	23.3	
5.2 ผู้ทำงานต่ำกว่า*	0.2	0.4	0.8	0.2	0.2	0.2	0.2	-39.6	129.5	76.0	-70.8	-28.6	-23.1	-28.8	
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	27.4	25.8	24.9	28.5	26.1	28.3	27.9	-0.6	-6.1	-6.5	14.1	3.6	3.3	-1.9	
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	7.0	5.6	4.8	6.8	6.4	6.7	6.6	-7.9	-19.7	-16.4	39.6	12.4	5.5	-2.0	
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง**	0.1	0.2	0.4	0.1	0.3	0.2	0.1	20.3	77.8	65.1	-80.5	-26.9	-8.2	-4.5	
อัตรการว่างงานแฝง (%)	0.3	0.5	0.9	0.2	0.7	0.6	0.2								

หมายเหตุ : ข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2564 มีการปรับค่าถ่วงน้ำหนักโดยใช้ข้อมูลประมาณการประชากรชุดใหม่

* ผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ คือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการงานเพิ่ม (นับรวมผู้ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

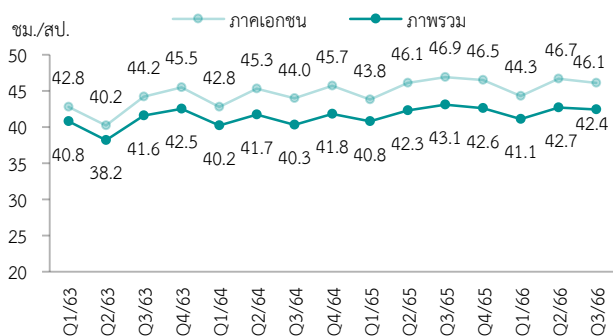
** ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์ และต้องการงานเพิ่ม (นับรวมผู้ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) และผู้รอฤดูกาล

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากช่วงเดียวกันของปีก่อนเกือบ 2 เท่า ส่งผลให้สาขาโรงแรมและภัตตาคารมีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 8.3 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน เช่นเดียวกับสาขาการก่อสร้างที่ฟื้นตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 2.9 ขณะที่สาขาการขนส่งและเก็บสินค้า ปรับตัวดีขึ้นที่ร้อยละ 2.1 สำหรับการจ้างงานในสาขาการผลิตปรับตัวดีขึ้นร้อยละ 0.6 โดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของการจ้างงานในสาขาที่ผลิตสินค้าเพื่อขายในประเทศ อาทิ สาขาการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม และการผลิตโลหะขั้นมูลฐาน ขณะที่สาขาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการส่งออกยังมีแนวโน้มหดตัวลงต่อเนื่อง

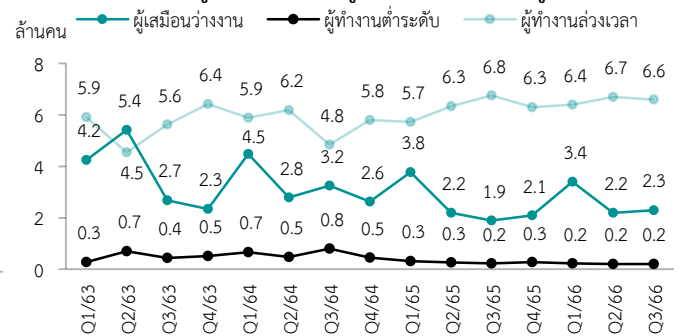
ภาพรวมชั่วโมงการทำงานลดลงเล็กน้อย ขณะที่ผู้ทำงานต่ำระดับยังคงลดลงต่อเนื่อง โดยชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในภาพรวมและของภาคเอกชนในไตรมาสสาม ปี 2566 อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยอยู่ที่ 42.4 และ 46.1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.2 และ 1.3 ตามลำดับ ขณะที่ผู้ทำงานล่วงเวลาลดลงร้อยละ 2.0 และผู้ทำงานต่ำระดับยังคงลดลงต่อเนื่องกว่าร้อยละ 28.8 หรือเหลือเพียง 1.7 แสนคน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผู้เสมือนว่างงาน¹ พบว่า มีจำนวนถึง 2.3 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 24.9 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นจากผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม สำหรับค่าจ้างแรงงานปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสสี่ ปี 2564 โดยค่าจ้างเฉลี่ยในภาพรวมและของภาคเอกชนอยู่ที่ 15,448 และ 14,141 บาทต่อคนต่อเดือน ขยายตัวร้อยละ 1.5 และ 2.8 ตามลำดับ เช่นเดียวกับค่าจ้างที่แท้จริงปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.0 และ 10.3 ต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงต้นปี 2566

แผนภาพ 1 ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย

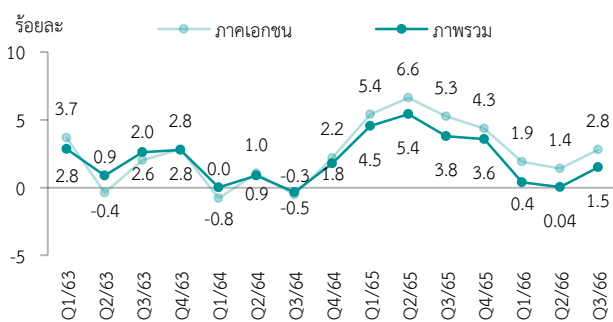
ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 2 จำนวนผู้เสมือนว่างงาน ผู้ทำงานต่ำระดับ และผู้ทำงานล่วงเวลา

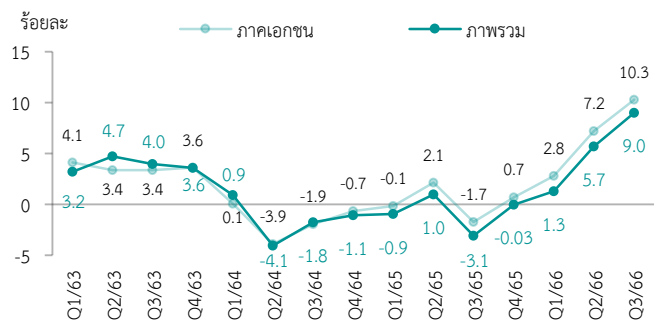
ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 3 อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างภาพรวมและเอกชน

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 4 อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างที่แท้จริง

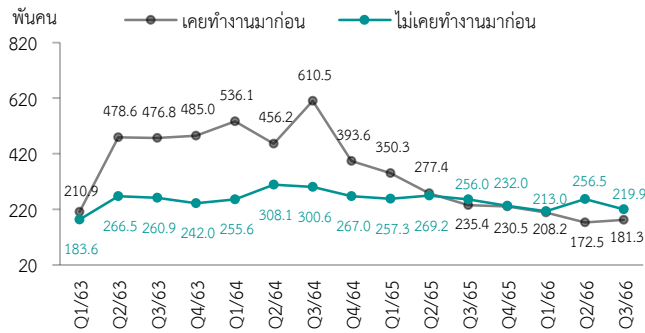
ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การว่างงานปรับตัวดีขึ้นมาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อนมีการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยผู้ว่างงานไตรมาสสาม ปี 2566 มีจำนวน 4.01 แสนคน คิดเป็นอัตรารว่างงานเพียงร้อยละ 0.99 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2565 ที่อยู่ที่ร้อยละ 1.23 โดยผู้ว่างงานลดลงทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยทำงานมาก่อนที่ร้อยละ 23.0 และ 14.1 ตามลำดับ นอกจากนี้ หากพิจารณาอัตราการว่างงานเป็นรายอายุ จะพบว่า แม้ว่าในกลุ่มอายุน้อย

¹ ผู้ทำงาน 0 - 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในภาคเกษตรกรรม และผู้ทำงาน 0 - 24 ชั่วโมง/สัปดาห์ นอกภาคเกษตรกรรม

จะมีจำนวนผู้ว่างงานลดลง แต่ยังคงมีอัตราการว่างงานสูงเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น โดยกลุ่มอายุ 15 - 19 ปี และ 20 - 24 ปี มีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 5.79 และ 5.88 ตามลำดับ ขณะที่วัยแรงงานกลุ่มอื่นเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.73 ทั้งนี้ ผู้ว่างงานระยะยาวลดลงกว่าร้อยละ 32.8 นอกจากนี้ อัตราการว่างงานในระบบบอยที่ร้อยละ 1.93 ลดลงจากร้อยละ 1.99 ของช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมีผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานในช่วงไตรมาสสามปี 2566 ทั้งสิ้น 2.3 แสนคน

แผนภาพ 5 ผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนและไม่เคยทำงานมาก่อน

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 2 อัตราการว่างงาน จำแนกตามกลุ่มอายุ (ร้อยละ)

กลุ่มอายุ	อัตราการว่างงาน
15 - 19 ปี	5.79
20 - 24 ปี	5.58
25 - 29 ปี	1.75
30 - 34 ปี	0.90
35 - 39 ปี	0.65
40 - 49 ปี	0.27
50 - 59 ปี	0.10
รวม	0.99

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ทั้งนี้ ประเด็นด้านแรงงานที่ควรให้ความสำคัญในระยะต่อไป ได้แก่

1. **การยกระดับผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรกรรม** โดยภาคเกษตรกรรมของประเทศไทยรองรับแรงงานกว่า 12.6 ล้านคน หรือคิดเป็นเกือบ 1 ใน 3 ของผู้มีงานทำทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ปี 2565 ภาคเกษตรกรรมกลับมีสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) เพียงร้อยละ 6.3 เมื่อเทียบกับภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนถึงร้อยละ 62.4 และ 31.3 ตามลำดับ² ทั้งนี้ จากข้อมูล World Development Indicators ของธนาคารโลก พบว่า ปี 2562 (ข้อมูลล่าสุด) แรงงานภาคเกษตรของประเทศไทยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้เฉลี่ย 3,217 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 6 จาก 10 ประเทศในอาเซียน แต่อัตราการเติบโตของผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ยระหว่างปี 2558 - 2562 เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.9 ต่อปี ต่ำที่สุดในภูมิภาคอาเซียน (ไม่รวมประเทศบรูไน) ดังนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับทักษะและผลิตภาพของเกษตรกรมากขึ้น รวมถึงการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่อาจรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

2. **การหดตัวของ การส่งออกอาจส่งผลกระทบต่อ การจ้างงานในสาขาการผลิต** จากมูลค่าการส่งออก (ดอลลาร์สหรัฐ) ของประเทศไทยที่หดตัวต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสสาม ปี 2565 หากพิจารณาการจ้างงานในสาขาการผลิตจะพบว่า การผลิตสินค้าส่งออกที่สำคัญหลายรายการมีการจ้างงานที่ลดลง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ ที่ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 5.8 ซึ่งเป็นการลดลงติดต่อกันเป็นไตรมาสที่สาม เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก ที่ลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสสี่ ปี 2565 ขณะที่การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า แม้ว่าการจ้างงานในไตรมาสสาม ปี 2566 จะปรับตัวดีขึ้น แต่ในระหว่างไตรมาสสาม ปี 2565 ถึงไตรมาสสอง ปี 2566 การจ้างงานหดตัวลงเฉลี่ยกว่าร้อยละ 18.2 ต่อไตรมาส สะท้อนให้เห็นว่า ภาครัฐอาจต้องให้ความสำคัญกับการเปิดตลาดส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าใหม่ ๆ โดยอาศัยผลประโยชน์จากการอ่อนค่าลงของเงินบาทที่จะทำให้สินค้าจากประเทศไทยมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน

² คำนวณจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศแบบปริมาณลูกโซ่ หรือ GDP-Chain Volume Measures (GDP - CVM) ปี 2565

ตาราง 3 อัตราการขยายตัวของการทำงานในสาขาการผลิตสินค้าส่งออกที่สำคัญ (ร้อยละ)

	2565				2566		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร	-4.0	-0.3	-2.0	6.9	11.7	8.7	10.0
การผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม	-26.0	8.2	0.0	-19.1	29.1	15.5	13.2
การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี	13.0	-2.1	-6.7	9.2	-7.3	-2.2	10.6
การผลิตผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก	-5.5	9.9	5.5	-0.5	-4.2	-3.3	-1.5
การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์	21.4	19.0	16.4	0.0	-1.4	-8.9	5.3
การผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์	29.7	16.8	16.8	28.4	-8.9	-11.6	-5.8
การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า	7.8	12.6	-21.6	-22.2	-18.3	-10.5	14.8
การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือ	-0.6	53.5	14.8	7.9	21.4	-5.4	0.6
การผลิตยานยนต์ รถพ่วง และกึ่งพ่วง	-2.3	-4.1	0.8	1.0	1.7	0.5	-2.9

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3. **ระดับราคาสินค้าที่อาจปรับตัวสูงขึ้นก่อนการปรับอัตราค่าจ้าง** ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีการประกาศนโยบายเพิ่มรายได้ให้กับแรงงานกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ทั้งนี้ การศึกษาของ สศช. ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ในปี 2555 พบว่าการประกาศปรับค่าจ้างขั้นต่ำล่วงหน้าก่อนมีการบังคับใช้จริง จะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าเริ่มปรับเพิ่มขึ้นก่อน 6 – 7 เดือน และยังคงค่อย ๆ เพิ่มขึ้นต่อไปอีก 7 เดือน หลังจากมีการปรับค่าจ้างขั้นต่ำจริง ซึ่งถือเป็นการปรับเพิ่มระดับราคาทั้งที่ต้นทุนการผลิตไม่ได้เปลี่ยนแปลง จึงอาจต้องมีการกวดขันไม่ให้ผู้ประกอบการฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าด้วยสาเหตุจากการปรับค่าจ้างก่อนช่วงเวลาที่ปรับจริง

หนี้สินครัวเรือน

ไตรมาสสอง ปี 2566 หนี้สินครัวเรือนขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่ความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนปรับลดลงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ ความเสี่ยงต่อการติดกับดักหนี้ของเกษตรกรไทย และการเร่งดำเนินมาตรการปรับโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19

หนี้สินครัวเรือนขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยในไตรมาสสอง ปี 2566 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่า 16.07 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.6 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน และเมื่อปรับฤดูกาลหดตัวร้อยละ 0.1 จากไตรมาสก่อนหน้า โดยคิดเป็นสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในของประเทศ (GDP) อยู่ที่ร้อยละ 90.7 คงที่เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา

ตาราง 4 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2562	2563	2564				2565				2566	
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	14.20	14.76	14.86	15.01	15.07	15.32	15.40	15.52	15.68	15.88	15.96	16.07
% YoY	4.9	3.9	4.6	4.9	4.0	3.8	3.6	3.4	4.0	3.7	3.6	3.6
% QoQ (ปรับฤดูกาล)	N.A.	N.A.	2.8	0.1	1.3	0.1	2.5	-0.1	2.0	-0.2	2.3	-0.1
สัดส่วนต่อ GDP (%)*	84.1	94.2	95.5	94.2	94.2	94.7	93.8	92.8	91.5	91.4	90.7	90.7

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

สินเชื่อเกือบทุกประเภทขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยการขยายตัว (contribution of growth) ของหนี้สินครัวเรือนมีที่มาจากหนี้เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์และหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลเป็นหลัก เนื่องจากเป็นหนี้ที่มีสัดส่วนมากเป็นสองอันดับแรกของหนี้สินครัวเรือนทั้งหมด โดยในไตรมาสสอง ปี 2566 สินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ ขยายตัวร้อยละ 4.9 ใกล้เคียงกับไตรมาสที่ผ่านมา ตามความต้องการซื้อที่อยู่อาศัยที่ทยอยฟื้นตัว³ แม้จะมีปัจจัยกดดันจากต้นทุนการกู้ยืมหรืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงขึ้น ด้านสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น ขยายตัวร้อยละ 5.5 ปรับเพิ่มจากไตรมาสก่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 5.4 สอดคล้องกับความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ปรับตัวดีขึ้น สะท้อนจากการใช้จ่ายในสินค้าไม่คงทนที่เร่งตัวสูงขึ้น⁴ ขณะที่สินเชื่อบัตรเครดิตขยายตัวร้อยละ 2.5 ชะลอลงจากร้อยละ 5.7 ส่วนสินเชื่อยานยนต์ขยายตัวร้อยละ 1.0 จากการปรับเงื่อนไขการปล่อยกู้ที่เข้มงวดขึ้น

³ สะท้อนจากข้อมูลจำนวนบัญชีสินเชื่อที่อยู่อาศัยใหม่ของธนาคารพาณิชย์และธนาคารอาคารสงเคราะห์ที่มีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง นับตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนสิงหาคม ปี 2566 (ข้อมูล ณ สิงหาคม 2566)

⁴ ในไตรมาสสอง ปี 2566 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 50.3 เพิ่มจากระดับ 46.9 ของไตรมาสก่อนหน้า นอกจากนี้ การใช้จ่ายในหมวดสินค้าไม่คงทน ขยายตัวร้อยละ 4.2 จากร้อยละ 2.3 ในไตรมาสก่อน

ตาราง 5 มูลค่า สัดส่วน และอัตราการขยายตัวหนี้สินครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	2564				2565				2566	
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	16.07	100.0	4.6	4.9	4.0	3.8	3.6	3.4	4.0	3.7	3.6	3.6
เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์	5.41	33.7	6.0	6.0	5.4	5.2	5.0	4.8	5.1	5.2	5.0	4.9
เพื่อยานยนต์	1.83	11.4	2.9	2.6	0.3	1.2	0.6	0.3	1.2	-0.3	-0.3	1.0
เพื่อการประกอบธุรกิจ	2.88	17.9	4.4	5.8	5.4	4.3	4.8	3.5	3.1	2.0	0.8	0.5
เพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	4.36	27.1	6.7	6.5	4.6	4.1	3.5	3.9	5.2	4.7	5.4	5.5
- สินเชื่อส่วนบุคคล	3.09	19.2	7.7	6.5	4.3	3.0	1.7	1.0	1.7	1.7	2.5	3.1
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ ¹	0.81	5.0	2.0	7.6	10.0	12.0	12.7	14.4	17.7	18.4	18.5	18.0
- สินเชื่อบัตรเครดิต	0.46	2.8	6.0	4.4	-0.5	1.6	2.8	9.2	12.2	5.2	5.7	2.5
สินเชื่ออื่นๆ ²	1.60	9.9	-2.2	-0.5	0.3	0.6	1.3	0.9	2.3	3.9	4.0	2.8

หมายเหตุ : ¹ สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ คือ สินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งรวมถึงการให้สินเชื่อและการให้เช่าแบบลิสซิงในสินค้าที่ผู้ให้เช่าซื้อไม่ได้จำหน่ายเอง (ยกเว้นสินค้าประเภทรถและเครื่องจักร) เช่น ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในห้างสรรพสินค้า โดยชำระค่าสินค้าด้วยเงินที่ได้จากการ ขอสินเชื่อส่วนบุคคลฯ ของธนาคารแห่งหนึ่ง

² สินเชื่ออื่น ๆ ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ สินเชื่อเพื่อการศึกษา และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หนี้เสียเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะหนี้ยานยนต์ โดยในไตรมาสสอง ปี 2566 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของธนาคารพาณิชย์ มีมูลค่า 1.47 แสนล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.71 ต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.68 จากไตรมาสก่อน โดยประเภทสินเชื่อที่มีปัญหามากขึ้นคือ สินเชื่อยานยนต์ที่เริ่มเห็นหนี้ NPL เพิ่มขึ้น โดยหนี้เสียคงค้างของสินเชื่อยานยนต์ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 40.9 หรือมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมอยู่ที่ร้อยละ 2.05 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.89 ของไตรมาสที่ผ่านมา ขณะที่สัดส่วนดังกล่าวของสินเชื่อประเภทอื่นกลับทรงตัวหรือลดลง นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาหนี้ที่มีการค้างชำระ 1 - 3 เดือน (SML) พบว่า ภาพรวมสัดส่วน SML ต่อสินเชื่อรวมทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.7 แต่สินเชื่อยานยนต์ยังเป็นสินเชื่อประเภทเดียวที่มีสัดส่วนดังกล่าวยังเพิ่มขึ้น โดยอยู่ที่ร้อยละ 14.4 เพิ่มต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่เจ็ดติดต่อกัน

ตาราง 6 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2563				2564				2565				2566	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
NPL (แสนล้านบาท)	1.56	1.53	1.44	1.44	1.49	1.50	1.50	1.44	1.47	1.43	1.41	1.40	1.44	1.47
%YoY	23.6	19.7	8.3	2.7	-4.8	-1.4	3.7	-0.5	-1.5	-5.1	-6.0	-2.3	-1.7	2.7
% ต่อสินเชื่อรวม	3.23	3.12	2.91	2.84	2.92	2.92	2.89	2.73	2.78	2.69	2.62	2.62	2.68	2.71

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

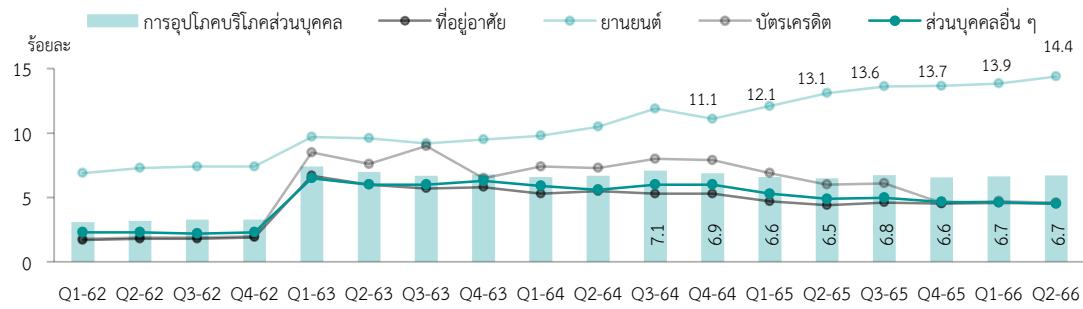
ตาราง 7 สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รายวัตถุประสงค์ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2564				2565				2566	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
ที่อยู่อาศัย	3.74	3.66	3.62	3.52	3.51	3.38	3.25	3.01	3.16	3.16
ยานยนต์	1.56	1.61	1.72	1.50	1.47	1.48	1.66	1.88	1.89	2.05
บัตรเครดิต	3.04	3.51	3.00	2.25	2.78	2.68	2.46	3.12	3.11	2.98
ส่วนบุคคลอื่น	2.46	2.47	2.43	2.33	2.49	2.35	2.22	2.40	2.33	2.32

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนภาพ 6 สัดส่วนสินเชื่อก้าวถึงพิเศษ (SML) รายวัตถุประสงค์ต่อสินเชื่อบริการรวม (ร้อยละ)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ มีประเด็นหนี้สินครัวเรือนที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. ความเสี่ยงในการติดกับดักหนี้ของเกษตรกรไทยจากมาตรการพักหนี้ ปัจจุบันรัฐบาลอยู่ระหว่างการดำเนินมาตรการพักชำระหนี้เกษตรกร ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กับการยกระดับรายได้ โดยการศึกษาของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์⁵ เกี่ยวกับผลกระทบของมาตรการพักหนี้เกษตรกรในช่วงปี 2557 – 2566 ผ่านข้อมูลลูกหนี้รายย่อยของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่า มาตรการพักหนี้ของภาครัฐ⁶ ไม่สามารถลดหนี้ของเกษตรกรได้ เพราะเกษตรกรที่เข้าร่วมมาตรการฯ มากกว่า 3 ใน 5 จะก่อหนี้ใหม่ เนื่องจากรายได้ในการทำงานเกษตรไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายและการทำการเกษตรในฤดูกาลถัดไป สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2564 ที่พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรขาดทุนหรือมีรายได้จากการทำการเกษตรต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ถึงร้อยละ 25.6 หรือคิดเป็นจำนวน 6.6 แสนครัวเรือน
2. การเร่งดำเนินมาตรการปรับโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 หากพิจารณาหนี้เสียหรือลูกหนี้ที่ค้างชำระเกิน 90 วัน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 จากข้อมูลเครดิตบูโร พบว่า มูลค่าหนี้เสียยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในไตรมาสสอง ปี 2566 มีมูลค่าหนี้เสียคงค้าง 3.7 แสนล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 22.0 จากไตรมาสก่อน และมีจำนวนบัญชีหนี้เสียเพิ่มขึ้นเป็น 4.9 ล้านบัญชี จาก 4.4 ล้านบัญชี เมื่อเทียบกับไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 ซึ่งต้องมีการดำเนินมาตรการปรับโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ในกลุ่มนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถกลับมาชำระคืนหนี้ได้เป็นปกติ

⁵ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2566, บทความเรื่อง ถอดบทเรียนมาตรการพักหนี้เกษตรกรไทย ช่วยเกษตรกรไทยได้จริงหรือ ?

⁶ มาตรการการพักหนี้ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การพักหนี้แบบวงกว้าง อาทิ โครงการเกษตรประชารัฐ และการพักหนี้แบบเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งมาตรการส่วนใหญ่เป็นการพักชำระเฉพาะเงินต้นอย่างเดียว

สุขภาพและการเจ็บป่วย

ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในไตรมาสสาม ปี 2566 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ที่พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อฝีดาษวานร และผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้า และการฆ่าตัวตายที่ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเด็กและเยาวชนไทยมีภาวะอ้วน เสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้น

ไตรมาสสาม ปี 2566 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้น จากช่วงเดียวกันของปี 2565 ร้อยละ 99.9 หรือเพิ่มจาก 200,626 ราย เป็น 401,003 ราย โดยมีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ และโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้ ผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่มีจำนวนสูงสุด 211,103 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนถึง 7 เท่า ซึ่งในปี 2566 โรคไข้หวัดใหญ่เริ่มมีการระบาดตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง และมีแนวโน้มจะระบาดต่อเนื่องจนถึงเดือนพฤศจิกายน จากข้อมูลของกองระบาดวิทยา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 9 พฤศจิกายน 2566 พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ 355,936 ราย และเสียชีวิต 8 ราย ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยเด็ก และวัยรุ่นอายุ 5 – 14 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 15 – 24 ปี โดยพบการระบาดเป็นกลุ่มในสถานที่ที่คนอยู่รวมกัน จำนวนมาก ได้แก่ โรงเรียน เรือนจำ วัด และค่ายทหาร ทั้งนี้ มีการรณรงค์การป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่โดยใช้มาตรการ “ปิด ล้าง เลี่ยง หยุด” เพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ทุกสายพันธุ์ ได้แก่ (1) ปิด คือ ปิดปาก ปิดจมูก เมื่อไอ จาม (2) ล้าง คือ ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำและสบู่ (3) เลี่ยง คือ หลีกเลียงสถานที่คนหนาแน่น และ (4) หยุด คือ เมื่อป่วย ควรหยุดเรียน หยุดงาน พักรักษาตัวอยู่บ้าน หากมีอาการไข้สูง ไอ เจ็บคอ และปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ให้รีบพบแพทย์ ทันที รวมทั้งการรณรงค์ฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ในผู้ที่เป็กลุ่มเสี่ยง เช่น หญิงตั้งครรภ์ เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เพื่อลดความเสี่ยงการติดเชื้อและเสียชีวิตได้

ตาราง 8 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (ราย)

โรค	2565				2566			%YoY Q3/2566
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	
ปอดอักเสบ	51,849	50,300	68,072	60,884	78,443	56,234	81,054	19.1
ไข้เลือดออก	1,461	9,485	19,625	14,574	10,948	23,067	76,579	290.2
มือ เท้า ปาก	740	4,734	79,223	14,285	11,483	8,928	29,974	-62.2
ไข้หวัดใหญ่	8,247	4,859	31,498	34,770	39,457	24,874	211,103	570.2
บิด	352	382	467	371	461	370	396	-15.2
หัด	32	38	97	82	58	39	107	10.3
ฉีหนู	231	529	1,376	1,465	622	774	1,591	15.6
ไข้สมองอักเสบ	241	213	264	205	303	209	194	-26.5
อหิวาตกโรค	1	0	1	3	1	0	1	-
ไข้กาฬหลังแอ่น	3	2	3	10	2	2	4	-
พิษสุนัขบ้า	1	0	0	2	1	1	0	-
รวม	63,158	70,542	200,626	126,651	141,779	114,498	401,003	99.9
อัตราต่อประชากรแสนคน	95.4	106.6	303.2	46.6	214.5	173.1	606.6	

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2566

ที่มา : รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทยดีขึ้น จากข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check In : MHCI) พบว่า ไตรมาสสาม ปี 2566 ผู้มีปัญหาความเครียด เสี่ยงซึมเศร้า เสี่ยงฆ่าตัวตาย และมีภาวะหมดไฟ มีสัดส่วนร้อยละ 21.48 จากผู้เข้ารับการประเมิน 1.9 แสนคน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 27.92 โดยมีจำนวนผู้ที่เสี่ยงซึมเศร้าสูงสุด รองลงมา มีความเครียดสูง เสี่ยงฆ่าตัวตาย และมีภาวะหมดไฟ ตามลำดับ

สำหรับประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่

1. **การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อฝีดาษวานรพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้น** จากรายงานของกรมควบคุมโรค ในปี 2565 ประเทศไทยพบผู้ป่วยรายแรกเมื่อเดือนกรกฎาคมจนถึงเดือนธันวาคม มีผู้ป่วยรวมจำนวน 14 คน และในปี 2566 พบผู้ป่วยรวม 568 คน เสียชีวิต 1 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม - 9 พฤศจิกายน 2566) โดยกลุ่มเสี่ยงที่อาจติดโรค คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวสถานบันเทิงในย่านที่ชาวต่างชาตินิยมมาเที่ยว กลุ่มชายรักชายที่มีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัย ดังนั้น ผู้ที่ไปยังสถานที่เสี่ยง หรือต้องพบกับผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงน่าจะสมควรสวมหน้ากากอนามัย และหลีกเลี่ยงการสัมผัสสารคัดหลั่ง เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการติดโรค โดยผู้ที่มีอาการต้องสงสัย อาทิ มีไข้ เจ็บคอ มีตุ่มน้ำ/หนอง ต่อม้ำเหลืองโต ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ร่วมกับมีประวัติสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย สามารถติดต่อสถานพยาบาลใกล้บ้านเพื่อเข้ารับการรักษาเชื้อและรักษาได้ทันที

ตาราง 9 จำนวนผู้ป่วยโรคติดเชื้อฝีดาษวานรแบ่งตามกลุ่มช่วงอายุ ปี 2566 (1 ม.ค.- 9 พ.ย.)

กลุ่มช่วงอายุ	จำนวน (คน)
อายุ 15 - 24 ปี	62
อายุ 25 - 29 ปี	114
อายุ 30 - 39 ปี	252
อายุ 40 - 49 ปี	119
อายุ 50 - 60 ปีขึ้นไป	21
รวม	568

ที่มา : กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

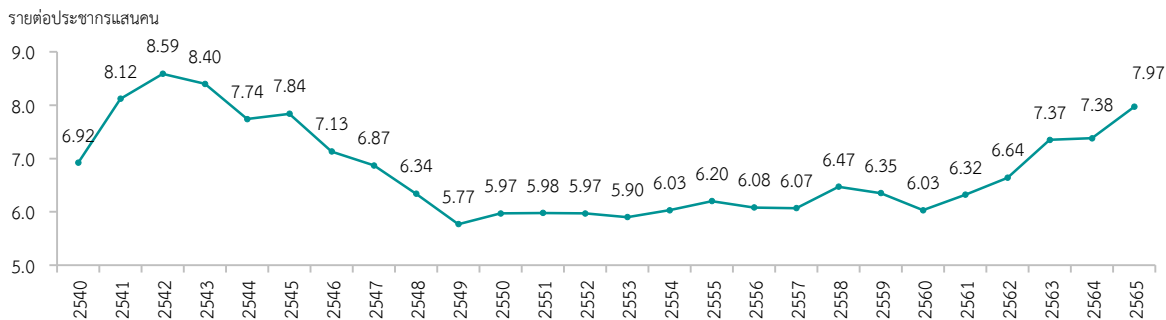
2. **การฆ่าตัวตายจากปัญหาสุขภาพจิตมีอัตราเพิ่มขึ้น** จากข้อมูลของกรมสุขภาพจิต จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคจิตเวชที่มารับบริการต่อวันในหน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิตในปี 2563 - 2565 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 359,737 คน จาก 353,267 คน ในปี 2564 นอกจากนี้ อัตราการฆ่าตัวตายในปี 2565 อยู่ที่ 7.97 รายต่อประชากรแสนคน ซึ่งมีอัตราเพิ่มสูงที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2560 - 2565) ทั้งนี้ กลุ่มอายุที่มีการฆ่าตัวตายสูงสุด คือ กลุ่มอายุ 20 - 49 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาและวัยทำงาน โดยสาเหตุการฆ่าตัวตายส่วนใหญ่มาจากปัญหาด้านความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิด หรือคนในครอบครัว รองลงมา เป็นปัญหาภาวะป่วยกายหรือใจเรื้อรัง และภาวะเครียดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ครอบครัวและคนใกล้ชิดต้องเข้ามามีบทบาทในการมาสอดส่องดูแลสมาชิกในครอบครัวของตน และนำเข้าสู่กระบวนการรักษา โดยสามารถตรวจสอบสุขภาพจิตได้จากช่องทาง MENTAL HEALTH GHECK-IN ของกรมสุขภาพจิต

ตาราง 10 จำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิตที่สำคัญ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2565 (คน)

	2560	2561	2562	2563	2564	2565
โรคซึมเศร้า	245,788	332,618	333,177	355,537	353,267	359,737
โรควิตกกังวล	362,743	448,224	312,222	336,988	338,145	326,192
โรคจิตเภท	380,401	275,026	273,817	283,065	284,273	314,250
ผู้ติดสารเสพติด	205,957	272,249	205,518	202,814	204,984	205,055

ที่มา : ระบบศูนย์กลางการให้บริการผู้ป่วยจิตเวชของประเทศไทย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

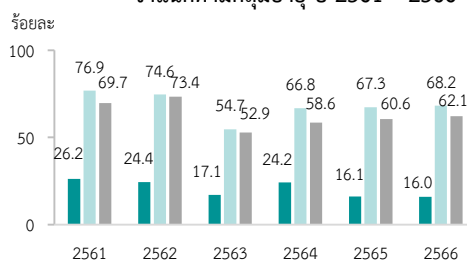
แผนภาพ 7 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จประเทศไทย ปี 2540 – 2565

ที่มา: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

3. เด็กและเยาวชนไทยมีภาวะอ้วน เสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง จากรายงานข้อมูลภาวะโภชนาการของกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2566 พบว่า เด็กอายุ 6 – 14 ปี มีภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนร้อยละ 13.5 และเยาวชนอายุ 15 – 18 ปี มีภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนร้อยละ 16.9 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 13.3 และ 12.9 ตามลำดับ ซึ่งเกินกว่าค่าเป้าหมายที่กรมอนามัยตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 12.0 โดยส่วนหนึ่งเกิดจากการมีกิจกรรมทางกายที่ไม่เพียงพอ จากรายงานการสำรวจการมีกิจกรรมทางกาย⁷ ที่พอเพียงในปี 2566 พบว่า เด็กและเยาวชนอายุ 5 – 17 ปี มีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอลดลงเหลือเพียงร้อยละ 16.0 ทั้งนี้ พฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพเด็กและอาจนำไปสู่โรคติดต่อเรื้อรัง อาทิ โรคอ้วน โรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชาชนให้แข็งแรง และลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังได้ในระยะยาว

แผนภาพ 8 การมีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอ จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2561 – 2566

ที่มา : การสำรวจการมีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอ พ.ศ. 2561 – 2566 ศูนย์พัฒนาองค์ความรู้ด้านกิจกรรมทางกายประเทศไทย

ตาราง 11 ภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนของกลุ่มเด็กและเยาวชน ปี 2563 – 2566

ปี	เด็กอายุ 6 - 14 ปี (ร้อยละ)	เยาวชนอายุ 15 - 18 ปี (ร้อยละ)
2563	13.1	17.1
2564	11.0	13.3
2565	13.3	12.9
2566	13.5	16.9

ที่มา : รายงานข้อมูลการเฝ้าระวังทางโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

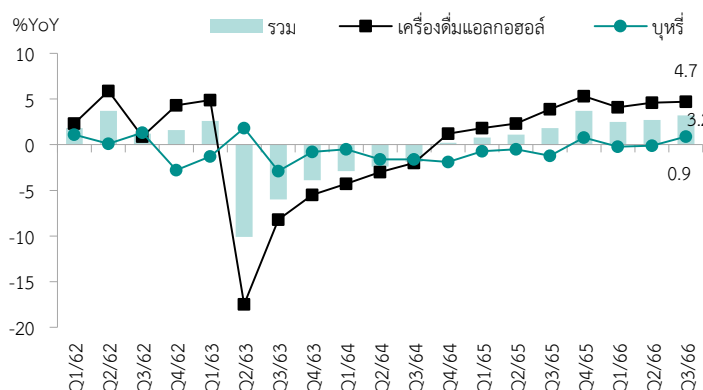
⁷ กิจกรรมทางกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวตลอดทั้งวัน ทั้งการทำงาน การเดินทาง และนันทนาการ ตลอดจนการออกกำลังกาย โดยมีข้อเสนอแนะให้มีกิจกรรมทางกายในระดับปานกลางถึงหนักให้เพียงพออย่างต่อเนื่องเพื่อสุขภาพร่างกายที่ดี

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยังคงเพิ่มขึ้น

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยังคงเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน จำเป็นต้องให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องของการรณรงค์ลดละเลิกสุราให้เข้าถึงคนทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการอนุญาตให้สถานบันเทิงขยายเวลาเปิด ที่ต้องเน้นให้มีการดื่มอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวังและติดตามการปรับรูปแบบของบุหรี่ยุคใหม่ที่ดึงดูดเยาวชนให้เข้าถึงมากยิ่งขึ้น

แผนภาพ 9 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยุคใหม่ มูลค่าที่แท้จริง

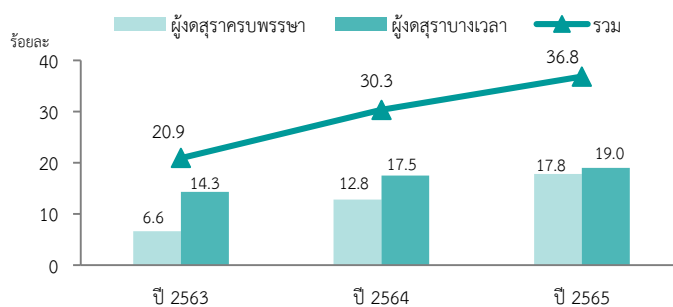
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ไตรมาสสาม ปี 2566 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 4.7 และการบริโภคบุหรี่ยุคใหม่เพิ่มขึ้น 0.9 เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้น ทำให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยุคใหม่ขยายตัวตามไปด้วย

ดังนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องของการรณรงค์ลดละเลิกสุราให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มวัยอย่างต่อเนื่อง จากผลการสำรวจโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา

ในปี 2565 ของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) โดยมีชุมชนต้นแบบเข้าร่วมโครงการฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 400 แห่ง พบว่า ผู้ที่สามารถงดดื่มสุรাজนครบพรรษา (ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน) และผู้งดดื่มสุรบางเวลา มีสัดส่วนร้อยละ 36.8⁸ เพิ่มขึ้นจากผลสำรวจของปี 2564 ที่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 30.3 สะท้อนให้เห็นว่า การรณรงค์ลดละเลิกสุราอย่างต่อเนื่อง มีส่วนสำคัญต่อการช่วยลดจำนวนนักดื่ม ดังนั้น จึงต้องมุ่งเน้นให้มีการรณรงค์ลดละเลิกสุราให้มากขึ้น เช่น การจัดงานประเพณีเทศกาลปลอดสุรา การดูแลบำบัดผู้ติดสุรด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน และการติดตามผ่านเครือข่ายภายในชุมชน เป็นต้น ซึ่งต้องมีการพัฒนานวัตกรรมรณรงค์ใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มวัยอย่างครอบคลุม

แผนภาพ 10 ผลสำรวจการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2563 - 2565

ที่มา : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

⁸ ผู้งดดื่มสุรাজนครบพรรษา ร้อยละ 17.8 และผู้งดดื่มสุรบางเวลา ร้อยละ 19.0 จำนวนประมาณ 9,383,490 คน

รวมทั้ง รมรณรงค์การดื่มอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่อนุญาตให้สถานบันเทิงขยายระยะเวลาเปิด โดยการขยายระยะเวลาเปิดสถานบันเทิงถึงเวลา 04.00 น. ที่จะเริ่มบังคับใช้วันที่ 15 ธันวาคม 2566 ใน 4 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ชลบุรี และภูเก็ต แม้ว่าจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศได้นั้น แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังการดื่มที่ไม่รับผิดชอบ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุโดยเฉพาะจากการขับรถขณะเมาสุรามากขึ้น ทั้งนี้ จากกรณีศึกษาของต่างประเทศ พบว่า ประเทศเนเธอร์แลนด์⁹ มีการขยายเวลาจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น 1 - 2 ชั่วโมง ทำให้มีจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.0 เมื่อเทียบกับโซนที่ไม่มีการขยายเวลาจำหน่าย

นอกจากนี้ ยังคงต้องเฝ้าระวังและติดตาม**บุหรีไฟฟ้ารูปลักษณะใหม่ที่ดึงดูดเยาวชนให้เข้าถึงมากยิ่งขึ้น** แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลความรู้ และสร้างการตระหนักถึงโทษของบุหรีไฟฟ้าแก่เด็กและเยาวชนเป็นระยะ แต่จากข้อมูลของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ในปี 2566 พบว่า เยาวชนร้อยละ 9.1¹⁰ หรือคิดเป็น 1 ใน 10 ของจำนวนประชากรเด็กและเยาวชนทั้งหมด มีพฤติกรรมสูบบุหรีไฟฟ้า โดยสาเหตุส่วนใหญ่ร้อยละ 92.2 มาจากการถูกชักชวนจากเพื่อน รองลงมาคือ ร้อยละ 3.2 ถูกชักชวนจากญาติ และร้อยละ 1.6 ถูกชักชวนจากคนในครอบครัว อีกทั้ง บุหรีไฟฟ้ายังมีการปรับปรุงลักษณะใหม่เสมอ เพื่อทำการตลาดดึงดูดกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน อาทิ การปรับปรุงแบบบุหรีไฟฟ้า GEN 5 หรือ “Toy Pod” ที่มีลักษณะคล้ายของเล่นเด็กทั่วไป เลียนแบบจากการ์ตูนดังที่เด็กชื่นชอบแตกต่างจากรูปทรงบุหรีมวนแบบ GEN 1 อย่างชัดเจน ซึ่งอาจทำให้ผู้ปกครองคาดไม่ถึงว่าสิ่งที่เยาวชนครอบครองอยู่ คือ บุหรีไฟฟ้า

แผนภาพ 11 บุหรีไฟฟ้ารูปลักษณะใหม่

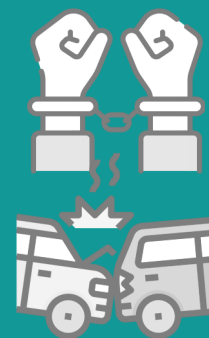
ที่มา : ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) 2566

⁹ Eleonore M Veldhuizen., Marcel C.A. Buste., Moniek C M de Goeij., & Anton Kunst. (2015). The impact of extended closing times of alcohol outlets on alcohol-related injuries in the nightlife areas of Amsterdam: A controlled before-and-after evaluation.

¹⁰ ข้อมูลระหว่างวันที่ 25 เมษายน – 6 มิถุนายน 2566 ผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน 61,688 คน

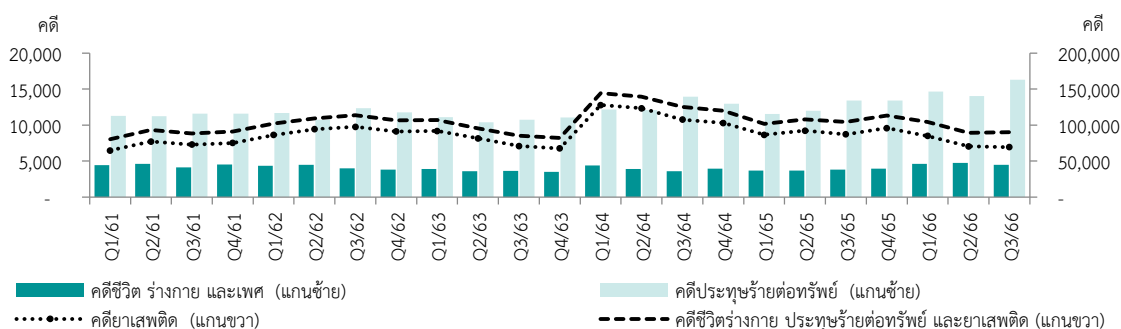
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

คดีอาญาโดยรวมลดลง ร้อยละ 13.7 จากการลดลงของคดียาเสพติด ที่ร้อยละ 20.5 ในส่วนของการรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยสะสมลดลงร้อยละ 20.5 และมีจำนวนผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 18.5 ซึ่งมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ การเฝ้าระวังกลุ่มเด็กและเยาวชนเล่นพนันออนไลน์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การหามาตรการป้องกันการค้าอาชญากรรมโดยใช้อาวุธปืน และการมีระบบแจ้งเตือนกรณีเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

คดีอาญาในไตรมาสสาม ปี 2566 มีการรับแจ้งทั้งสิ้น 90,107 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2565 ร้อยละ 13.7 เป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 69,325 คดี ลดลงร้อยละ 20.5 แต่ยังคงมีสัดส่วนสูงกว่าคดีอาญาประเภทอื่น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 76.9 ของคดีอาญาทั้งหมด ขณะที่คดีชีวิต ร่างกาย และเพศรับแจ้ง 4,476 คดี และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 16,306 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.2 และ 21.7 ตามลำดับ

แผนภาพ 12 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาส ปี 2561 – 2566

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 17 ตุลาคม 2566)

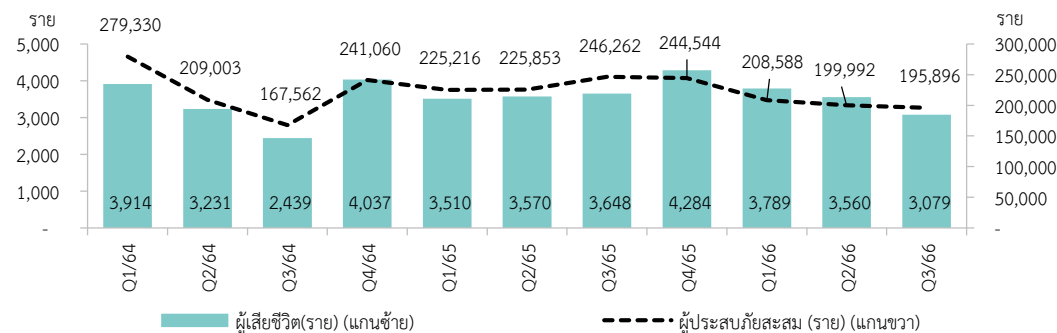
ตาราง 12 คดีอาญาประเภทชีวิต ร่างกาย และเพศ ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ยาเสพติด ปี 2565 – 2566

ประเภทคดี	2565				2566		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
อาญารวม (คดี)	101,739	107,933	104,413	113,183	104,214	89,149	90,107
%YoY	-29.6	-22.5	-16.5	-5.6	2.4	-17.4	-13.7
ยาเสพติด (คดี)	86,493	92,224	87,189	95,810	84,978	70,351	69,325
%YoY	-32.4	-25.2	-18.9	-6.9	-1.8	-23.7	-20.5
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน(คดี)	11,549	12,014	13,404	13,427	14,646	14,057	16,306
%YoY	-5.0	-0.6	-4.0	3.5	26.8	17.0	21.7
ชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	3,697	3,695	3,820	3,946	4,590	4,741	4,476
%YoY	-15.5	-4.9	6.8	0.0	24.2	28.3	17.2

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 17 ตุลาคม 2566)

ด้านการรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนน จากข้อมูลของศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) ไตรมาสสาม ปี 2566 (ณ 15 ตุลาคม 2566) มีการรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยสะสมรวม 195,896 ราย ลดลงร้อยละ 20.5 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2565 โดยมีผู้บาดเจ็บสะสม 192,817 ราย ลดลงร้อยละ 20.5 และผู้เสียชีวิตสะสม 3,079 ราย ลดลงร้อยละ 18.5 ประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 91.0 รองลงมาเป็นรถยนต์ ร้อยละ 9.0 ขณะที่ผู้ประสบภัยร้อยละ 52.0 มีอายุไม่เกิน 35 ปี ทั้งนี้ แม้ว่าอุบัติเหตุทางถนนจะมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง แต่ยังคงห่างจากเป้าหมายตามแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2565 – 2570 ที่กำหนดเป้าหมายผู้เสียชีวิตไว้ที่ 8,474 คน หรือประมาณ 2,118 คนต่อไตรมาส

แผนภาพ 13 การเกิดอุบัติเหตุทางถนน จำนวนผู้ประสบภัยสะสม และผู้เสียชีวิต ปี 2564 – 2566

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) <https://www.thairsc.com/data-compare> (ข้อมูล ณ วันที่ 15 ตุลาคม 2566)

ตาราง 13 การเกิดอุบัติเหตุทางถนน จำนวนผู้ประสบภัยสะสม และผู้เสียชีวิต รายไตรมาส ปี 2565 – 2566

ประเภทคดี	2565				2566		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
การรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยสะสม (ราย)	225,216	225,853	246,262	244,544	208,588	199,992	195,896
%YoY	-19.4	8.1	47.0	1.4	-7.4	-11.5	-20.5
ผู้เสียชีวิต (ราย)	3,510	3,570	3,648	4,284	3,789	3,560	3,079
%YoY	-10.3	10.5	49.6	6.1	7.4	-0.3	-18.5
ผู้บาดเจ็บสะสม (ราย)	221,706	222,283	242,614	240,260	204,799	196,432	192,817
%YoY	-19.5	8.0	46.9	1.4	-7.6	-11.6	-20.5

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) เข้าถึงได้จาก <https://www.thairsc.com/data-compare> (ข้อมูล ณ วันที่ 15 ตุลาคม 2566)

ทั้งนี้ ประเด็นความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่

1. การเฝ้าระวังกลุ่มเยาวชนเล่นการพนันออนไลน์ จากผลสำรวจพฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ (Gen Z) ของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน¹¹ พบว่า มีผู้เล่นพนันออนไลน์ถึง 2,996,000 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้เล่นหน้าใหม่ 739,000 คน (เฉลี่ยเดือนละ 61,583 คน หรือวันละ 2,052 คน) ซึ่งร้อยละ 98.7 เป็นการพนันผ่านช่องทางมือถือ โดยแรงจูงใจส่วนใหญ่มาจากการโฆษณาชักชวนทางออนไลน์ที่ร้อยละ 87.7 ด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของคนรุ่นใหม่ พบว่า ร้อยละ 31.8 เล่นพนันออนไลน์ เฉลี่ยวันละ 1 ชม. และเล่นในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์มากที่สุด ที่ร้อยละ 51.6 โดยประมาณการเงินหมุนเวียนจากการเล่นพนันออนไลน์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่อยู่ที่ 58,675 ล้านบาทต่อปี (เฉลี่ยคนละ 1,633 บาท/เดือน ต่ำสุด 10 บาท/เดือน และสูงสุด 91,260 บาท/เดือน) นอกจากนี้ เว็บพนันออนไลน์ต่างมีกลยุทธ์ทางการตลาดให้ “ผู้เล่นหน้าใหม่” เข้าสู่วงการพนัน ด้วยการใช้อีเมลและโฆษณาด้วยการจําบุคคลมีชื่อเสียง อาทิ “Influencer” โพสต์โฆษณาเชิญชวน ทั้งนี้ ผู้ที่เชิญชวนให้เล่นพนันมีความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

2. การมาตรการป้องกันการค้าอาวุธปืน จากรายงานจาก World population review ในปี 2562 พบว่า คนไทยมีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง 10.3 ล้านกระบอก เฉลี่ย 15.1 กระบอกต่อประชากร 100 คน มากสุดเป็นอันดับ 1 ในอาเซียน และอันดับ 20 ของโลก ขณะเดียวกัน ข้อมูลจากรายงาน Small Arms Survey ระบุว่า ไทยอยู่ในอันดับ 13 ของโลกที่ครอบครองอาวุธปืนผิดกฎหมาย สอดคล้องกับอัตราการเสียชีวิตของคนไทยที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน เฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 คน ต่อประชากรแสนคน อยู่ในลำดับ 48 จาก 194 ประเทศ และ

¹¹ ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สํารวจกลุ่มประชากรอายุ 15 - 25 ปี จาก 19 จังหวัดทั่วประเทศ ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2566

เป็นอันดับ 2 ในอาเซียนรองจากฟิลิปปินส์ ขณะที่ข้อมูลจากระบบสารสนเทศสถานีตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในปี 2565 พบว่า มีจำนวนคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนจำนวน 41,988 คดี และเป็นการใช้อาวุธปืนธรรมดา (ไม่มีทะเบียน) มากถึง 34,589 คดี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 82.4 ของคดีอาวุธปืนทั้งหมด นอกจากนี้ ในช่วงระหว่างปี 2563 – 2566 ไทยยังเผชิญเหตุการณ์กราดยิงถึง 8 ครั้ง สะท้อนให้เห็นว่า ไทยจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลในการเข้าถึงแหล่งซื้อขายควบคู่กับการควบคุมการครอบครองอาวุธปืน และสิ่งเทียมอาวุธปืนอย่างเคร่งครัด เพื่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แผนภาพ 14 มาตรการป้องกันการก่ออาชญากรรมโดยใช้อาวุธปืน

สถิติ ไทยด้านอาวุธปืน	มาตรการระยะสั้น การป้องกันการก่ออาชญากรรมโดยใช้อาวุธปืน
<p>Website : World population review ปี 2565</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครอบครองปืนมากที่สุดอันดับ 1 ในอาเซียน และอันดับ 20 ของโลก • มีจำนวนผู้เสียชีวิตด้วยอาวุธปืน 2,804 คน และมีอัตราการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน เฉลี่ย 3.91 คนต่อประชากรแสนคน เป็นอันดับ 15 ของโลก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นำทะเบียนอาวุธปืนทั่วประเทศ งดออกใบอนุญาตผู้รับใบอนุญาตรายเดิม ให้สิ่ง นำเข้า หรือ ค้า ซึ่งสิ่งเทียมอาวุธปืนทุกชนิดเพิ่ม และไม่อนุญาตให้รายใหม่ขออนุญาตเป็นผู้ค้า 2. ให้ผู้ครอบครอง แบลกกัน บีบีกัน หรือสิ่งเทียมอาวุธปืนที่อาจจะดัดแปลงเป็นอาวุธปืนได้ นำไปขึ้นทะเบียน 3. ให้กรมศุลกากรตรวจสอบการนำเข้าสิ่งเทียมอาวุธปืน โดยเฉพาะแบล็กกัน-บีบีกัน 4. ให้การกีฬาแห่งประเทศไทยกำกับดูแลสนามยิงปืนทั่วประเทศ 1) ห้ามผู้มีอายุไม่เกิน 20 ปี เข้าสนามยิงปืน ยกเว้น เช่น นักกีฬายิงปืนทีมชาติ 2) อาวุธปืนที่ใช้ในสนามยิงปืนต้องมีทะเบียนถูกต้อง และตรงกับผู้ใช้บริการ 3) ห้ามนำกระสุนปืนออกนอกเขตสนามยิงปืนเด็ดขาด และ 4) กวดขันตรวจสอบสนามยิงปืน เช่น ต้องฝากอาวุธปืนไว้ที่สนามยิงปืน 5. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศงดออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว 6. อนุญาตโครงการอาวุธปืนสวัสดิการสำหรับข้าราชการคนละ 1 กระบอกเท่านั้น ห้ามจำหน่าย/โอนต่อ 7. ให้นำทะเบียนงดการออกใบอนุญาตสิ่งนำเข้าอาวุธปืนของร้านค้าอาวุธปืน 8. ขอความร่วมมือตำรวจ บข. สอท. และกระทรวงดีเอสไอ ปรบปราม-ปิดเว็บไซต์ เพจออนไลน์ซื้อขายอาวุธปืนเถื่อนและสิ่งเทียมอาวุธปืน รายงานกระทรวงมหาดไทยทุก 15 วัน
<p>Small Arms Survey (SAS) องค์กรวิจัยเกี่ยวกับอาวุธเบาในสวีตเซอร์แลนด์</p> <ul style="list-style-type: none"> • ไทยมีอาวุธปืน 10.3 ล้านกระบอก อยู่อันดับที่ 13 ของโลก มีสัดส่วนการครอบครองเป็นอันดับหนึ่งของอาเซียน • ปี 2560 สัดส่วนปืนต่อประชากรของไทยมีการครอบครองปืนเฉลี่ย 15 กระบอกต่อประชากร 100 คน เป็นอันดับ 48 ของโลก 	

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม 2566

3. การมีระบบแจ้งเตือนกรณีเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน ที่ผ่านมามาประเทศไทยมีการเผชิญเหตุภัยพิบัติอย่างหลากหลาย ทั้งอุทกภัย อัคคีภัย และวาตภัย รวมถึงเหตุการณ์ฉุกเฉินรุนแรงในหลายกรณี อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันไทยมีระบบการแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชนเฉพาะแอปพลิเคชัน THAI DISASTER ALERT หรือแอปฯ TDA เป็น Mobile Application ทำหน้าที่แจ้งเตือนภัยผ่านโทรศัพท์มือถือในกรณีเกิดภัยร้ายแรง (สาธารณภัยระดับ 3 และระดับ 4) เช่น อุทกภัย แผ่นดินไหว และสึนามิ เป็นต้น รวมทั้งมีแอปพลิเคชันไลน์ “LINE ALERT” ที่แจ้งเตือนสถานการณ์ไม่ปกติ ภัยพิบัติ น้ำท่วม พายุ ฝุ่น PM 2.5 เบอร์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลใกล้เคียง และระบบ SMS หรือระบบ Location Based Center แจ้งเตือนเข้าโทรศัพท์มือถือในกรณีเกิดเหตุการณ์รุนแรงฉุกเฉินแบบเจาะจงพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการแจ้งเตือนฉุกเฉินอาชญากรรมที่เหมาะสม จึงควรเร่งดำเนินการเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และประชาชนสามารถเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ในต่างประเทศส่วนใหญ่ใช้ระบบ Cell Broadcast ซึ่งเป็นระบบเตือนภัยที่สามารถแจ้งเตือนผ่าน SMS ได้รวดเร็ว และเจาะจงพื้นที่ได้ รวมทั้งระบบเตือนภัยเหตุฉุกเฉินอาชญากรรม “Emergency Mobile Alert” ที่เป็นระบบแจ้งเตือนเหตุอาชญากรรมอย่างเจาะจงพื้นที่เช่นกัน

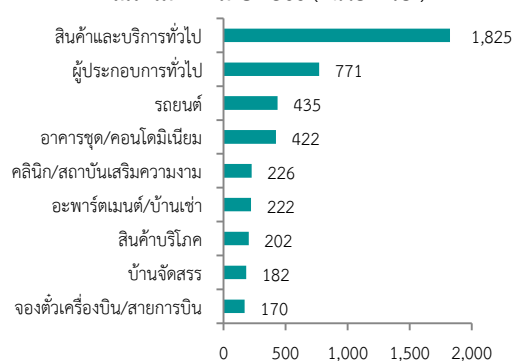
การคุ้มครองผู้บริโภค

ไตรมาสสาม ปี 2566 การร้องเรียนผ่าน สคบ. เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ขณะที่ การร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. ลดลงร้อยละ 40.8 อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ ปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการคิดค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาของหอพัก ห้องเช่า และอะพาร์ตเมนต์ ภัยทางการเงินจากการถูกหลอกลวงผ่านสินเชื่อออนไลน์ และปัญหาตู้ ATM หยอดเหรียญอัตโนมัติไม่ได้มาตรฐาน

การรับร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสสาม ปี 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีจำนวน 6,305 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 4.3 โดยด้านที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดคือ ด้านขายตรง และตลาดแบบตรง¹² รองลงมาเป็นด้านฉลาก ด้านสัญญา และด้านโฆษณา ตามลำดับ¹³ โดยสินค้าและบริการที่ได้รับร้องเรียนสูงสุด คือ กลุ่มสินค้าและบริการทั่วไป 1,825 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นการร้องเรียนให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของสินค้าและบริการ รองลงมาเป็นผู้ประกอบการทั่วไป 771 เรื่อง เนื่องจากผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการใช้บริการ และรถยนต์ 435 เรื่อง ส่วนมากเป็นเรื่องการชำรุด เป็นต้น

แผนภาพ 15 สินค้าและบริการที่มีการร้องเรียนสูงสุดในไตรมาสสาม ปี 2566 (หน่วย : เรื่อง)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

ตาราง 14 การรับเรื่องร้องเรียนรายไตรมาส (เรื่อง)

เรื่องร้องเรียน	2565				2566			%YoY Q3/2566
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	
สคบ.	2,540	4,902	6,045	6,749	12,631	7,504	6,305	4.3
- ด้านโฆษณา	740	1,995	1,220	754	2,474	330	360	- 70.5
- ด้านสัญญา	432	796	1,202	385	477	561	455	- 62.1
- ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	538	1,093	1,971	1,177	741	513	588	- 70.2
- ด้านฉลาก	830	1,018	1,652	868	793	508	474	- 71.3
- เรื่องอื่น ๆ				3,565	8,146	5,592	4,428	N/A
สำนักงาน กสทช.	1,780	624	502	525	474	371	297	- 40.8
โทรศัพท์เคลื่อนที่	1,477	427	318	342	318	236	161	- 49.4
อินเทอร์เน็ต	285	164	168	172	149	132	131	- 22.0
สถานีวิทยุคมนาคม/เสาสัญญาณ	-	27	8	5	3	2	2	- 75.0
โทรศัพท์ประจำที่	18	6	8	6	4	1	2	- 62.5
รวม	4,320	5,526	6,547	7,274	13,105	7,875	6,602	0.8

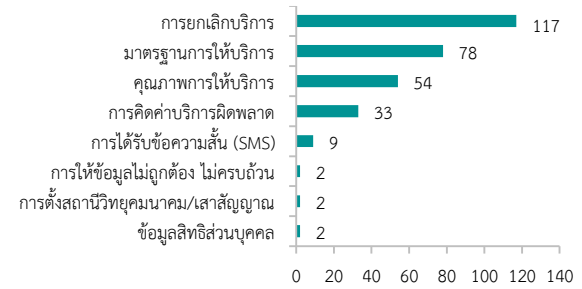
ที่มา : สคบ. และสำนักงาน กสทช.

¹² ตลาดแบบตรง หมายความว่า การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลของผู้ประกอบการธุรกิจในการเสนอขายสินค้าหรือบริการ โดยตรงต่อผู้บริโภค ซึ่งมีระยะทางโดยระยะทาง ตัวอย่างธุรกิจตลาดแบบตรง เช่น Lazada Shopee เป็นต้น

¹³ ไม่รวมเรื่องอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลร้องเรียนจากศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ผู้บริโภค สคบ. ส่วนภูมิภาค กองกฎหมายและคดี ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ สคบ. และสำนักงานเลขาธิการกรม

ขณะที่การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) มีการร้องเรียนทั้งสิ้น 297 เรื่อง ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 40.8 โดยด้านที่ได้รับ การร้องเรียนมากที่สุดยังคงเป็นด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่ 161 เรื่อง รองลงมาเป็นด้านอินเทอร์เน็ต 131 เรื่อง เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามลักษณะปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่มาจากการไม่สามารถยกเลิกบริการได้หรือยกเลิกได้แต่ต้องเสีย ค่าธรรมเนียมอย่างไม่เป็นธรรม จำนวน 117 เรื่อง รองลงมาเป็นปัญหามาตรฐานการให้บริการ อาทิ การให้บริการที่ไม่เป็นไปตามโฆษณา การถูกเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการให้บริการโดยไม่ได้รับความยินยอมหรือไม่มีการแจ้งให้ทราบ ล่วงหน้า จำนวน 78 เรื่อง เป็นต้น

แผนภาพ 16 ประเด็นร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม ไตรมาสสาม ปี 2566 (หน่วย : เรื่อง)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

สำหรับประเด็นที่ต้องติดตามและเฝ้าระวัง ได้แก่

1. การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการคิดค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาของหอพัก ห้องเช่า และอะพาร์ตเมนต์ ตามประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจการให้เช่าอาคารเพื่ออยู่อาศัยเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2562 ระบุถึงการห้ามเก็บค่าไฟฟ้า – ค่าน้ำประปาเกินอัตราที่การไฟฟ้าและการประปาเรียกเก็บ แต่ปัจจุบันผู้เช่าหอพัก ห้องเช่า และอะพาร์ตเมนต์ ยังต้องจ่ายค่าบริการดังกล่าวในอัตราที่สูงเกินกว่ากำหนด โดยเฉพาะพื้นที่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่มีประชาชนอาศัยอยู่ในหอพักฯ สูงที่สุดจำนวนกว่า 1.69 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.6 ของครัวเรือนทั้งหมดในกรุงเทพฯ โดยผู้เช่าต้องเสียค่าน้ำประปาในอัตรา 15 – 35 บาทต่อหน่วย และค่าไฟฟ้าในอัตรา 8 – 15 บาทต่อหน่วย โดยหอพักฯ ส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้น้ำประปาประเภทที่ 2 (ธุรกิจ ราชการ รัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรม และอื่น ๆ) และผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทที่ 2 (กิจการขนาดเล็ก) และประเภทที่ 3 (กิจการขนาดกลาง) ซึ่งจ่ายค่าน้ำประปาให้กับผู้ให้บริการในอัตราเฉลี่ยอยู่ที่ 13.5 บาทต่อหน่วย¹⁴ และค่าไฟฟ้าในอัตราเฉลี่ยที่ 3.6 บาทต่อหน่วย¹⁵ เท่านั้น ซึ่งการเก็บค่าบริการดังกล่าวเกินกว่าที่กำหนดจะเป็นความผิดตามประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีมาตรการกำกับดูแลการกำหนดอัตราค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาของหอพัก ห้องเช่า และอะพาร์ตเมนต์อย่างเข้มงวด และแยกเก็บค่าส่วนกลางหรือค่าสาธารณูปโภคอื่น ๆ ตลอดจนมีการกำหนดให้หอพักฯ แสดงรายละเอียดการคิดค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบได้

2. ภัยทางการเงินจากการถูกหลอกลวงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินเชื่อผ่านช่องทางออนไลน์ จากข้อมูลศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2565 ได้รับแจ้งเกี่ยวกับปัญหาภัยทางการเงินจำนวนทั้งสิ้น 3,727 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ถึง 1.3 เท่าตัว โดยผลิตภัณฑ์ที่มีการหลอกลวงสูงที่สุด คือ สินเชื่อออนไลน์ จำนวน 2,922 เรื่อง อาทิ การหลอกให้โอนเงินให้ก่อนเพื่อให้ได้สินเชื่อ หลอกให้จ่ายค่าธรรมเนียมดำเนินการสินเชื่อ และค่าแก้ไขข้อมูลสินเชื่อ รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์เงินฝาก/เงินโอน/เช็ค จำนวน 354 รายการ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาหลอกลวงให้โอนเงินค่าธรรมเนียมเพื่อรับเงินโอนจากต่างประเทศ หลอกเป็นเพื่อนขอยืมเงินหรือหลอกให้โอนชำระค่าสินค้า และหลอกเป็นหน่วยงานของรัฐให้โอนเงินเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จำนวน 230 รายการ ส่วนใหญ่เป็นการจ่ายเงินซื้อสินค้าออนไลน์แล้วไม่ได้รับสินค้า เป็นต้น

¹⁴ คำนวณจากอัตราค่าน้ำประปาของการประปานครหลวง ประเภทที่ 2 ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม (Vat not included)

¹⁵ คำนวณจากอัตราค่าไฟของการไฟฟ้านครหลวงแบบอัตราปกติของผู้ใช้ประเภทที่ 2 (กิจการขนาดเล็ก) และประเภทที่ 3 (กิจการขนาดกลาง) โดยไม่รวมค่าบริการรายเดือน

มาตรการด้านการป้องกันภัยทุจริตทางการเงิน ปี 2566

- ➔ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ออก พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ที่มีผลบังคับเมื่อวันที่ 17 มี.ค. 2566 โดยสถาบันการเงินสามารถระงับการทำธุรกรรมผิดกฎหมายได้ทันทีเป็นการชั่วคราว (ไม่เกิน 72 ชม.) เพื่อป้องกันไม่ให้นักวิจัยทำธุรกรรมได้ง่ายเหมือนแต่ก่อน และสถาบันการเงินจะแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งแจ้งไปยังสถาบันการเงินที่รับเงินโอนทุกแห่งให้ทราบและระงับธุรกรรมชั่วคราวทันที
- ➔ **ธพท. ออกมาตรการจัดการภัยทุจริตทางการเงิน** มีดังนี้
  - (1) มาตรการป้องกัน เช่น ห้ามไม่ให้สถาบันการเงินแนบ Link ผ่าน SMS และ e-mail /ปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัย Mobile Banking ให้เป็นปัจจุบัน
  - (2) มาตรการตรวจจับและติดตามบัญชี/ธุรกรรมต้องสงสัย เช่น รายงาน ปง. เมื่อตรวจพบธุรกรรมที่ผิดปกติ
  - (3) มาตรการตอบสนองและรับมือ เช่น มีช่องทางติดต่อเร่งด่วนตลอด 24 ชม. การจัดทำเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับภัยทางการเงิน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันภัยการเงินในรูปแบบต่าง ๆ โดยเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยในหัวข้อ “สตางค์ Story” Facebook “สตางค์ Story” และ TikTok “Bank of Thailand”

ที่มา : ธพท.

3. **ปัญหาตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญอัตโนมัติไม่ได้มาตรฐาน** ปัจจุบันผู้ประกอบการได้มีการติดตั้งตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ เพื่อให้บริการแก่ผู้บริโภคจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนและแหล่งที่พักอาศัย แต่จากข้อมูลของมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคที่ได้มีการสำรวจตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญอัตโนมัติ จำนวน 1,530 ตู้ ในพื้นที่กรุงเทพฯ ระหว่างเดือนสิงหาคม 2565 – สิงหาคม 2566 พบว่า ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญฯ ที่ได้รับอนุญาตติดตั้งอย่างถูกต้องตามกฎหมายมีเพียงร้อยละ 10.0 นอกจากนี้ กว่าร้อยละ 87.2 ยังพบปัญหาไม่ติดฉลากที่ระบุเรื่องการควบคุมคุณภาพการเปลี่ยนไส้กรองน้ำ และร้อยละ 91.0 ไม่มีการแสดงรายงานการตรวจคุณภาพน้ำ ทั้งที่การติดตั้งตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญจะต้องมีการขออนุญาตตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและเรื่อง ค่าธรรมเนียมสำหรับการดำเนินกิจการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. 2561 และ สคบ. กำหนดให้ต้องติดฉลากแสดงรายละเอียดและข้อแนะนำการใช้ตามประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก พ.ศ. 2553 เรื่อง ให้ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญอัตโนมัติเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ซึ่งหากไม่มีการควบคุมดูแลอย่างจริงจังจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคในระยะยาว

เลือกใช้ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญให้ปลอดภัย

- สถานที่ตั้งห่างไกลจากท่อระบายน้ำ ตลาดสด แหล่งขยะ เชื้อโรค
- ตู้ยกสูงจากพื้นอย่างน้อย 10 เซนติเมตร สภาพตู้น้ำสะอาด ไม่มุกร่อน รื้อฉิม เป็นสนิม
- ห้องจ่ายน้ำไม่มีคราบสกปรก หรือน้ำขัง สภาพฝาปิดห้องจ่ายน้ำไม่ชำรุด/แตกหัก
- หัวจ่ายน้ำต้องไม่คู่สกปรก และก่อนบรรจุน้ำ ควรล้างภาชนะให้สะอาด
- ภาชนะรองน้ำ ปากภาชนะไม่ควรจ่อติดหัวจ่าย
- หลีกเลี่ยงดื่มจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญอัตโนมัติที่มีสีกลิ่นหรือรสผิดปกติ
- มีการแสดงใบอนุญาตประกอบกิจการไว้ให้เห็นชัดเจน
- แสดงการจดบันทึก วันเดือนปี ที่เปลี่ยนไส้กรองทุกครั้ง
- แสดงวันเดือนปีตรวจสอบคุณภาพน้ำและมีฉลากค่าเตือนตัวอักษรหนาสีแดงขนาดใหญ่ต่ำกว่า 1 เซนติเมตร บนพื้นสีขาว ระบุว่า “ระวังอันตราย หากไม่ตรวจสอบวัน เดือน ปีที่เปลี่ยนไส้กรองและตรวจสอบคุณภาพน้ำ”

ทั้งนี้ หากพบเห็นผู้ให้บริการตู้น้ำดื่มฯ ไม่จัดทำฉลากสินค้าดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่สายด่วน สคบ. 1166 โดยผู้ให้บริการฯ ที่ฝ่าฝืนไม่จัดทำฉลากสินค้า ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด กรณีเป็นผู้ผลิต ผู้ส่ง หรือนำเข้าต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากเป็นผู้ขายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ที่มา : คณะกรรมการอรรถวิสรรเพชญ์เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ภาคประชาชน สสส. และ สคบ.

ชื้อก่อน จ่ายทีหลัง (Buy Now Pay Later) : เทรนด์ในการเข้าถึงสินเชื่อยุคใหม่

บริการ “ชื้อก่อน จ่ายทีหลัง” หรือ Buy Now Pay Later (BNPL) เป็นบริการให้สินเชื่อหรือการผ่อนชำระสินค้าที่เข้าถึงง่าย และปราศจากดอกเบี้ยหากชำระเงินตามเงื่อนไข แม้จะเพิ่มโอกาสการเข้าถึงสินเชื่อในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย แต่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงจากพฤติกรรมใช้จ่ายเกินตัวของผู้บริโภคและก่อให้เกิดหนี้เสียตามมา

ปัจจุบันการขยายตัวของการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ รวมกับการมีเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลและพฤติกรรมของผู้บริโภค ทำให้ผู้ผลิตสินค้าและสถาบันการเงินสามารถให้สินเชื่อหรือให้บริการผ่อนชำระผ่านกับผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น ซึ่งล่าสุดเกิดบริการผ่อนชำระเรียกว่า “ชื้อก่อน จ่ายทีหลัง” หรือ Buy Now Pay Later (BNPL) ที่ปัจจุบันกำลังได้รับความนิยม โดย BNPL มีความแตกต่างจากการผ่อนชำระเดิมที่ส่วนใหญ่ทำผ่านบัตรเครดิต ทำสัญญาเช่าซื้อกับธนาคาร หรือทำสัญญากับร้านค้าโดยตรง ซึ่ง BNPL อาจอยู่บนแพลตฟอร์มการซื้อขายสินค้าออนไลน์ หรืออาจเป็นบริการหนึ่งบนแอปพลิเคชันอื่นที่ไม่ได้ให้บริการทางการเงินโดยตรง ดังนั้น BNPL จึงถือเป็นบริการผ่อนชำระที่เข้ามาเพิ่มโอกาสการเข้าถึงสินเชื่อในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยหรือมีรายได้อ่อน เนื่องจากเป็นสินเชื่อที่ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องมีบัตรเครดิต และสามารถใช้จ่ายเพียงบัตรประชาชนสำหรับการยืนยันตัวตนเพื่อขอสินเชื่อเท่านั้น จากการเข้าถึงบริการได้ง่าย ทำให้ปัจจุบันทั่วโลกมีการใช้บริการ BNPL เป็นจำนวนมาก โดยจากข้อมูลของ Juniper Research ระบุว่า ในปี 2565 จำนวนผู้ใช้ BNPL ทั่วโลกมีจำนวนกว่า 360 ล้านคน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 900 ล้านคน ในปี 2570 ขณะที่ในสหรัฐอเมริกา สำนักข่าว Financial Times ระบุว่า ในปี 2564 BNPL สามารถสร้างมูลค่าตลาดได้ถึง 1.2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นเกือบ 4 เท่า เมื่อเทียบกับปี 2562 สำหรับ BNPL ในประเทศไทย จากรายงาน “Thailand Buy Now Pay Later Market Report 2022” คาดว่า มูลค่าตลาด BNPL ในปี 2565 อยู่ที่ประมาณ 5.5 – 6.5 หมื่นล้านบาท และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นมากในอนาคต โดยศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยประเมินว่า ปี 2571 BNPL จะมีมูลค่าสูงถึง 15,818 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้น 17 เท่าจากปี 2564 อย่างไรก็ตาม แนวโน้มข้างต้นแม้จะเป็นโอกาสทางธุรกิจ แต่จากความสะดวกในการเข้าถึงและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ BNPL ที่มีทั้งรูปแบบออฟไลน์หรือออนไลน์ อาจส่งผลให้คนไทยมีหนี้สินเพิ่มขึ้น และสร้างพฤติกรรมเสพติดการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย จนนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ตามมา

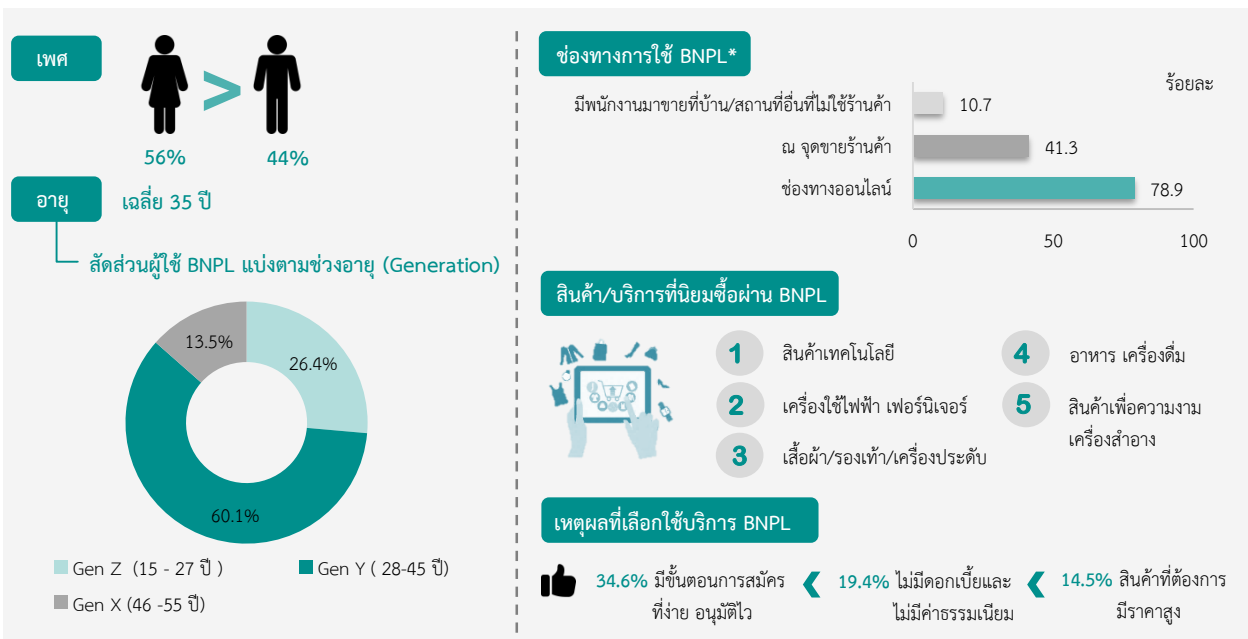
ตาราง 15 รูปแบบบริการธุรกิจ BNPL

ช่องทางการขาย	ผู้ให้บริการสินเชื่อ (BNPL provider)	
	ร้านค้าให้บริการเอง (Merchant)	บริษัทอื่นที่มีเชร้านค้า (Non-merchant third party)
บริการสินเชื่อ ณ จุดขายในร้าน (Offline BNPL)	แบบที่ 1 Offline-merchant ร้านค้าปล่อยสินเชื่อให้ผู้ซื้อสินค้าภายในร้านของตนเอง	แบบที่ 2 Offline 3 rd party ผู้ให้บริการ BNPL ตกลงกับร้านค้าว่าจะปล่อยสินเชื่อให้ผู้ซื้อสินค้าในร้านนั้น
บริการสินเชื่อผ่านการขายแบบออนไลน์ (Online BNPL)	แบบที่ 3 Online-merchant ร้านค้าปล่อยสินเชื่อให้ผู้ซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ของร้านค้าเอง	แบบที่ 4 Online 3 rd party ผู้ให้บริการ BNPL ตกลงกับร้านค้าว่าจะนำเสนอสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ของตนเองหรือของร้านค้า และจะปล่อยสินเชื่อให้ผู้ซื้อสินค้าจากร้านค้านั้น

ที่มา : จากบทความ “ชื้อก่อนจ่ายทีหลัง” คลื่นลูกใหม่แห่งวงการสินเชื่อของวิจัยกรธุรกิจ, ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB) ได้ดำเนินการสำรวจแนวโน้มพฤติกรรมการใช้เงินแบบซื้อก่อนจ่ายทีหลังในกลุ่มประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15 – 55 ปี ครอบคลุม 11 จังหวัด โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 2,945 คน เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมและความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้บริการ BNPL โดยผลการสำรวจ พบว่า มีผู้ที่เคยใช้บริการ BNPL ประมาณร้อยละ 23.1 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม Gen Y (อายุ 28 – 45 ปี) ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 60.1 รองลงมาเป็นกลุ่ม Gen Z (อายุ 15 – 27 ปี) ร้อยละ 26.4 และกลุ่ม Gen X (อายุ 46 – 55 ปี) ที่มีสัดส่วนร้อยละ 13.5 ช่องทางในการใช้บริการ BNPL พบว่า ร้อยละ 78.9 ใช้จ่ายผ่านช่องทางออนไลน์ โดยสินค้าหลักที่นิยมซื้อ คือ สินค้าเทคโนโลยี และเครื่องใช้ไฟฟ้า/เฟอร์นิเจอร์ สำหรับราคาสินค้าที่ผู้ใช้บริการ BNPL ผ่อนชำระอยู่ที่ประมาณ 7,500 บาท ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสถานะทางการเงินของกลุ่มผู้ใช้บริการทางการเงิน พบว่า ร้อยละ 37.0 เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ซึ่งเหตุผลที่เลือกใช้บริการ BNPL ร้อยละ 34.6 ระบุว่า มีขั้นตอนการสมัครที่ง่ายและอนุมัติไว รองลงมาคือการไม่มีดอกเบี้ยและไม่มีค่าธรรมเนียมที่ร้อยละ 19.4 ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการ BNPL เกือบทั้งหมดไม่เคยผิมนัดชำระในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 96.2 มีเพียงร้อยละ 3.1 เคยผิมนัดชำระแต่ชำระแล้ว ส่วนผู้ที่ยังผิมนัดชำระอยู่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.7 เท่านั้น

แผนภาพ 17 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บริการ BNPL ที่มีอายุ 15 – 55 ปี (จำนวน 682 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 2,945 คน)

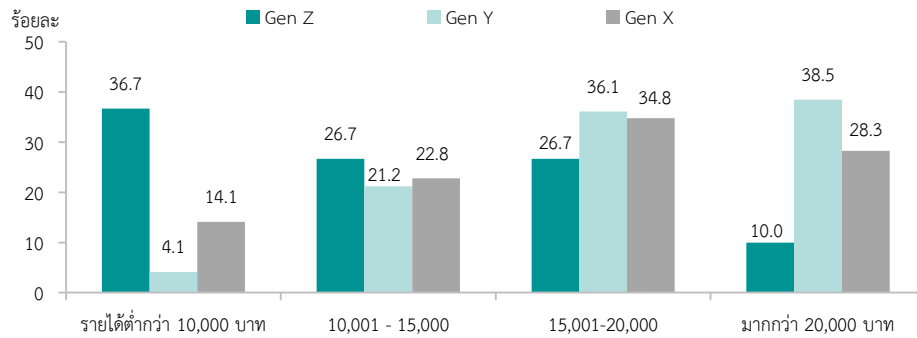

ที่มา : โครงการสำรวจ และศึกษา เรื่องแนวโน้มพฤติกรรมการใช้เงินแบบซื้อก่อนจ่ายทีหลัง โดย สศช. และ SAB

ผลการสำรวจข้างต้นแม้จะชี้ให้เห็นว่าการใช้บริการ BNPL ในปัจจุบันยังอาจไม่พบปัญหามากนัก เพราะยังมีสัดส่วนผู้ใช้บริการไม่มาก และผู้ใช้บริการส่วนใหญ่สามารถจ่ายชำระหนี้คืนได้ อย่างไรก็ตาม ผลสำรวจยังสะท้อนถึงความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาได้ คือ

1. **เด็ก Gen Z ที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ใช้บริการ BNPL มากกว่าครึ่ง** ซึ่งส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปกับเสื้อผ้า รองเท้า และเครื่องประดับ โดยกลุ่ม Gen Z ที่ใช้บริการ BNPL ร้อยละ 63.3 มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท แบ่งเป็นผู้มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 36.7 และรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 26.7 สูงกว่าสัดส่วนของผู้ใช้ Gen Y และ Gen X ซึ่งกลุ่ม Gen Z กว่าร้อยละ 38.0 ใช้บริการ BNPL ในการซื้อสินค้าจำพวกเสื้อผ้า รองเท้า และเครื่องประดับ สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กรุ่นใหม่ที่อาจก่อหนี้เกินตัวในอนาคต

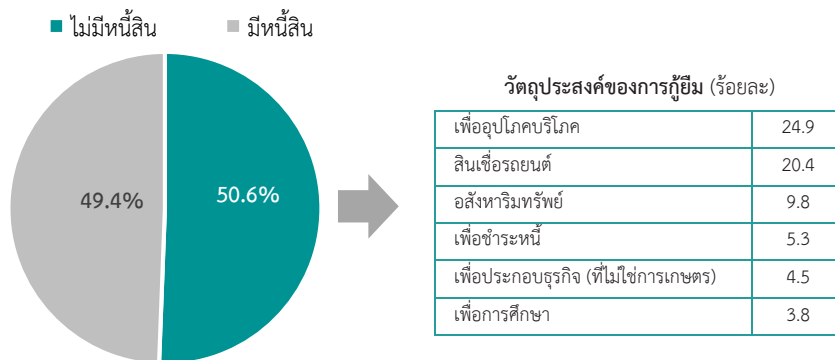
แผนภาพ 18 สัดส่วนรายได้เฉลี่ยผู้ใช้บริการ BNPL จำแนกตามกลุ่มอายุ

ที่มา : โครงการสำรวจ และศึกษา เรื่องแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายเงินแบบซื้อก่อนจ่ายทีหลัง โดย สศช. และ SAB

2. BNPL กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้ง่ายขึ้น ขณะที่ผู้ใช้ BNPL ยังเป็นกลุ่มที่มีหนี้หลายประเภท โดยผู้ใช้บริการ BNPL กว่าร้อยละ 62.3 ระบุว่าสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าได้เร็วขึ้น หากมีบริการผ่อนชำระ BNPL อีกทั้ง BNPL ยังเป็นปัจจัยกระตุ้นให้มีการใช้จ่ายมากขึ้น โดยผู้ใช้ร้อยละ 45.2 มีการใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของบริษัท Atome ประจำประเทศไทย ที่ระบุว่า BNPL ช่วยเพิ่มมูลค่าการซื้อเฉลี่ยต่อครั้งถึงร้อยละ 35 รวมถึงผลสำรวจ Lending tree ของสหรัฐอเมริกา ที่ชี้ให้เห็นว่า BNPL ทำให้ 2 ใน 3 ของผู้ที่เคยใช้บริการมีการใช้เงินมากกว่าเดิม ซึ่งการกระตุ้นการใช้จ่ายที่มากขึ้น ทำให้ผู้ใช้บริการมีโอกาสในการก่อหนี้มากขึ้น สะท้อนได้จาก ผลการสำรวจที่พบว่า ผู้ใช้บริการ BNPL ถึงร้อยละ 49.4 มีภาระหนี้ที่ต้องชำระอยู่แล้ว (ไม่รวมหนี้ BNPL) โดยคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นหนี้ที่ไม่สร้างรายได้ มีระยะเวลาการผ่อนชำระสั้น และมีอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้มีภาระในการชำระหนี้ต่อเดือนสูง ดังนั้น แม้ว่าวงเงินสินเชื่อ BNPL จะไม่ได้มีมูลค่าสูงนัก¹⁶ แต่การกระตุ้นการใช้จ่ายที่ทำให้ก่อหนี้หลายประเภทพร้อมกันอาจนำไปสู่ความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้และเกิดหนี้เสียในระยะถัดไป โดยเฉพาะหากได้รับการปรับเพิ่มวงเงิน

แผนภาพ 19 ภาระหนี้สินของผู้ใช้บริการ BNPL

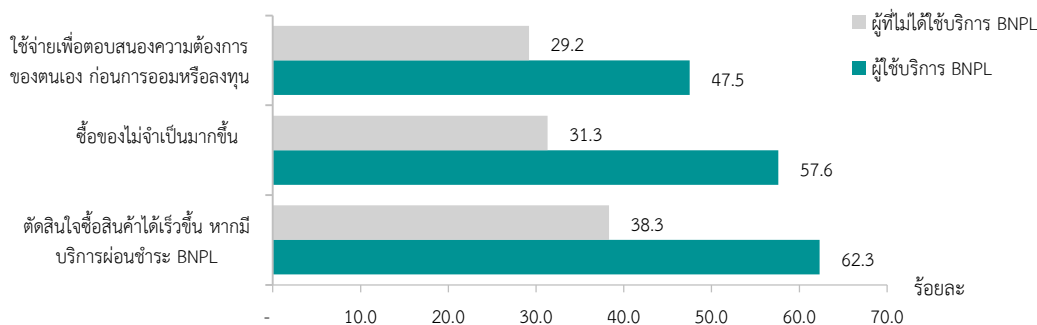

ที่มา : โครงการสำรวจ และศึกษา เรื่องแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายเงินแบบซื้อก่อนจ่ายทีหลัง โดย สศช. และ SAB

3. ผู้ใช้บริการ BNPL ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจะซื้อของไม่จำเป็นมากขึ้นหากมีการผ่อนชำระ รวมทั้งเห็นด้วยกับการใช้จ่ายเพื่อให้รางวัลกับตนเองก่อนการตัดสินใจออมหรือลงทุน โดยร้อยละ 57.6 ของผู้ใช้ BNPL เห็นด้วยกับการจะซื้อสินค้าที่ไม่มีความจำเป็นหากสามารถผ่อนชำระได้ ขณะที่ผู้ที่ไม่เคยใช้ BNPL กลับเห็นด้วยกับทัศนคติดังกล่าวเพียงร้อยละ 31.3 ขณะเดียวกันผู้ใช้ BNPL ร้อยละ 47.5 ยังเห็นด้วยกับการจ่ายเพื่อให้รางวัลหรือตอบสนองความสุขของตนเองก่อนคิดถึงการออมและการลงทุน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้บริการ Gen Z มีทัศนคติดังกล่าว มากถึงร้อยละ 51.7 สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มผู้ใช้ BNPL อาจขาดวินัยทางการเงินโดยเฉพาะในการสร้างนิสัยการออมและการลงทุน

¹⁶ วงเงินไม่เกิน 20,000 -100,000 บาท ซึ่งวงเงินอาจเพิ่มหรือลดลง ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของผู้ให้บริการ อาทิ Lazada ให้วงเงินสูงสุดที่ 100,000 บาท

แผนภาพ 20 ทิศนคติระหว่างผู้ให้บริการ BNPL และผู้ไม่ใช้บริการ BNPL

ที่มา : โครงการสำรวจ และศึกษา เรื่องแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายเงินแบบซื้อก่อนจ่ายทีหลัง โดย สศช. และ SAB

4. ผู้ให้บริการ BNPL ได้รับข้อมูลจากผู้ให้กู้ยืมยังไม่ครบถ้วน และต้องการการกำกับดูแลจากภาครัฐ โดยเมื่อสอบถามผู้ที่เคยใช้บริการ BNPL ถึงการแจ้งข้อมูลของผู้ให้บริการ พบว่า ร้อยละ 15.3 ไม่เคยได้รับแจ้งหรือได้รับแจ้งบางครั้งเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย และร้อยละ 15.6 ไม่เคยได้รับแจ้งหรือได้รับแจ้งบางครั้งเกี่ยวกับข้อกำหนดเมื่อค้างชำระหรือผิดนัดชำระ ขณะเดียวกัน ผู้ให้บริการ BNPL ร้อยละ 34.0 ที่ให้ข้อเสนอแนะถึงความต้องการให้ภาครัฐกำกับดูแลบริการ BNPL ผ่านการออกกฎหมายควบคุมและกำกับดูแลร้านค้าผู้ให้บริการ และร้อยละ 29.9 ต้องการให้ควบคุมอัตราดอกเบี้ยไม่ให้สูงเกินไป ทั้งนี้ การไม่ได้รับ/ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน อาจทำให้ผู้ใช้บริการตัดสินใจผิดพลาดและไม่ทราบถึงข้อควรระวังในการใช้ BNPL

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า BNPL ที่มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนช่วยให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ แต่อาจเป็นความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสมและการติดกับดักหนี้ รวมทั้งยังขาดการกำกับดูแลที่ชัดเจน โดยปัจจุบันมีเพียงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภครองรับเท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้ให้บริการและผู้ใช้งาน อาทิ กรณีการเกิดความเสียหายขึ้น ขณะที่ในต่างประเทศมีกฎหมายการกำกับที่ชัดเจน อาทิ สหภาพยุโรป มีการใช้กฎระเบียบสินเชื่อเพื่อบริโภคในการควบคุม สิงคโปร์ มีการออกวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้ให้บริการ BNPL และอินเดีย มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ถือว่าผู้ให้บริการ BNPL เป็นผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันทางการเงิน (NBFC)¹⁷ จำเป็นต้องลงทะเบียนอยู่ภายใต้การกำกับของธนาคารกลางอินเดีย ดังนั้น เพื่อคุ้มครองผู้กู้ยืม และป้องกันความเสี่ยงจากการใช้บริการ ไทยจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลที่ครอบคลุมผู้ให้บริการ BNPL ทุกประเภทตั้งแต่การขออนุญาตประกอบธุรกิจ การกำหนดอัตราค่าปรับ อัตราดอกเบี้ย และเพดานวงเงินสินเชื่อ รวมทั้งผู้ให้บริการต้องแจ้งรายละเอียดหรือเงื่อนไขการขอสินเชื่อ BNPL แก่ผู้ใช้ให้ครบถ้วน และต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกและส่งข้อมูลให้แก่บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เพื่อลดปัญหาการก่อหนี้เกินตัว รวมถึงผู้ให้บริการ BNPL พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่อื่นจะได้มีข้อมูลที่ใช้ประเมินความเสี่ยงได้อย่างรอบด้าน นอกจากนี้ ผู้ใช้บริการจำเป็นต้องมีความรู้และวินัยทางการเงิน เพื่อให้ตระหนักถึงความเสี่ยงในการเป็นหนี้และการใช้จ่ายเกินตัว

¹⁷ Non-Banking Financial Companies (NBFC) คือ ผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันทางการเงิน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ให้สินเชื่อแบบไม่มีหลักประกัน 2) ผู้ให้บริการ e-Payment และ 3) ผู้รับแลกเปลี่ยนเงินหรือโอนระหว่างประเทศ

Solo Economy : เศรษฐกิจรูปแบบใหม่ในยุคคนเดียว

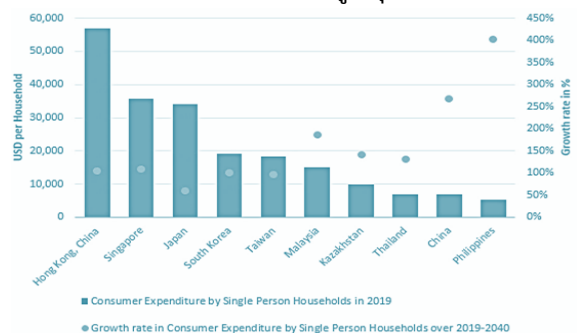
โครงสร้างครัวเรือนที่เปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิด Solo Economy ที่สามารถสร้างมูลค่าให้กับประเทศได้สูง จึงเป็นโอกาสในการปรับตัวของภาคธุรกิจของไทยในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อมาตอบสนองต่อพฤติกรรมและความต้องการของคนกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม หากไทยจะยกระดับ Solo Economy ให้สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหาและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการอยู่คนเดียวของครัวเรือนไทยควบคู่ไปด้วย

Solo Economy หรือเศรษฐกิจของครัวเรือนที่อาศัยอยู่คนเดียว (single person household) เป็นเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งที่กำลังขยายตัวอย่างมากทั่วโลก จากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างครัวเรือนที่มีคนอาศัยอยู่คนเดียวมากขึ้น โดย Euromonitor ระบุว่า ในปี 2564 ครัวเรือนคนเดียวมีมากถึง 414 ล้านคน และคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 ภายในปี 2573 ส่งผลให้ธุรกิจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเริ่มปรับตัวเพื่อผลิตสินค้าและบริการให้ตอบสนองต่อคนกลุ่มนี้มากขึ้น โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากพฤติกรรมการใช้จ่ายที่คิดเป็นมูลค่าสูงกว่าคนกลุ่มอื่นในบางประเทศ อาทิ ประเทศเกาหลี ครัวเรือนคนเดียวถือเป็นกลุ่มสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จากข้อมูลสถาบันเศรษฐกิจและการค้าของเกาหลี (KIET) คาดว่าครัวเรือนกลุ่มดังกล่าวจะมีการใช้จ่ายสูงถึง 194 ล้านล้านวอน ในปี 2573 โดยภาคธุรกิจของเกาหลีมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของครัวเรือนคนเดียว เช่น การพัฒนาชุดปรุงอาหารที่มีวัตุดิบ เครื่องปรุงและวิธีการปรุงอาหารสำหรับปรุงและทานเพียงคนเดียว ซึ่งตอบโจทย์ครัวเรือนคนเดียวในการไม่ต้องทำอาหารเป็นจำนวนมาก และลดความจำเจของอาหาร รวมทั้งยังพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ขนาดเล็ก เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย ครัวเรือนคนเดียวมีสัดส่วนมากขึ้นเช่นกัน จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2565 มีครัวเรือนที่มีสมาชิกคนเดียวจำนวนกว่า 7 ล้านครัวเรือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.1 ของครัวเรือนทั้งหมด เพิ่มขึ้นอย่างมากจากร้อยละ 16.4 ในปี 2555 ซึ่งครัวเรือนคนเดียวส่วนใหญ่เป็นคนโสด โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2563) คาดว่า ครัวเรือนคนเดียวจะมีการใช้จ่ายกว่า 1.4 ล้านล้านบาทต่อปี สอดคล้องกับข้อมูลของ Euromonitor ที่ระบุว่า ไทยเป็น 1 ใน 10 ประเทศที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนคนเดียวสูงที่สุดในเอเชียแปซิฟิก อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการปรับตัวของธุรกิจไทยพบว่า ยังมีไม่มากนัก อาทิ การท่องเที่ยว (Solo Traveler) มีเพียงโครงการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับแอปพลิเคชัน Tinder และบริษัท ไดรฟ์ดิเจทิล จำกัด จัดทำโครงการ “เส้นทางคนโสด Single Journey” ซึ่งคาดว่าจะกระตุ้นให้ครัวเรือนคนเดียวเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า 70 ล้านครั้ง

แผนภาพ 21 10 ประเทศที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนคนเดียวสูงที่สุดในเอเชียแปซิฟิก

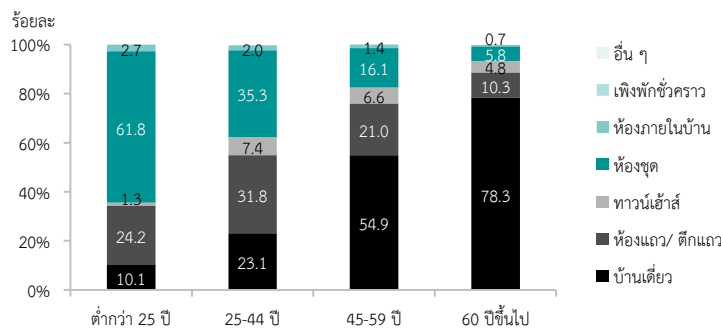
ที่มา : Euromonitor

และคาดว่าจะสร้างรายได้หมุนเวียนในประเทศได้ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท ขณะที่ภาคเอกชนมีการปรับตัวที่ชัดเจนในธุรกิจอาหารที่รองรับลูกค้าที่มาคนเดียว (Solo Diner) และธุรกิจบริการอาหารเดลิเวอรี่ที่ได้รับความนิยมสำหรับลูกค้าที่อยู่คนเดียวและไม่ค่อยมีเวลา ซึ่งรูปแบบดังกล่าวอำนวยความสะดวกให้สามารถสั่งสินค้าที่เดียวได้หลายร้าน

ขณะที่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของครัวเรือนคนเดียว จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระหว่างปี 2561 – 2565 พบว่า ครัวเรือนคนเดียวเป็นโอกาสทางธุรกิจได้อีกหลายด้าน กล่าวคือ

1. **ที่อยู่อาศัยแนวตั้งตอบโจทย์ความต้องการของครัวเรือนคนเดียวมากขึ้น** โดยครัวเรือนคนเดียวมีแนวโน้มอยู่ห้องชุด (อะพาร์ตเมนต์ แฟลต หรือคอนโดมิเนียม) มากขึ้น โดยในปี 2565 ครัวเรือนคนเดียวอาศัยอยู่ในห้องชุดฯ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.0 และมีจำนวนผู้อยู่อาศัยในห้องชุดฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ถึงร้อยละ 92.9 โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปีที่มีสัดส่วนการอาศัยในห้องชุดฯ ที่ร้อยละ 61.8

แผนภาพ 22 สัดส่วนประเภทที่อยู่อาศัยของครัวเรือนคนเดียว จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2565

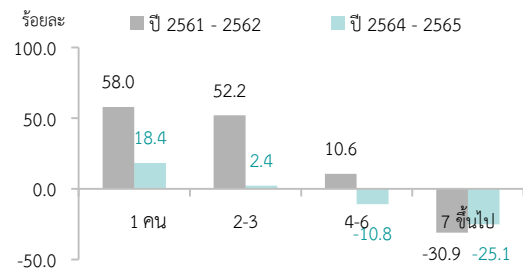

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2. **เมื่อต้องอยู่คนเดียว การคลายเหงาจึงเป็นสิ่งสำคัญ** โดยเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายอื่นที่ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม พบว่า ครัวเรือนคนเดียวมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการสื่อสารคิดเป็นสัดส่วนมากถึงร้อยละ 27.6 ในปี 2565 สูงกว่าค่าใช้จ่ายประเภทอื่น นอกจากนี้ ครัวเรือนคนเดียวยังมีแนวโน้มเลี้ยงสัตว์และปลูกต้นไม้มากขึ้น โดยมีครัวเรือนคนเดียวกว่า 2.7 แสนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.9 จากปี 2562 ทั้งนี้ จากรายงาน Petsumer Marketing ของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี 2566 ยังพบอีกว่า คนโสร้อยละ 80.7 นิยมเลี้ยงสัตว์เปรียบเสมือนลูก โดยในจำนวนนี้ร้อยละ 49.0 ระบุเหตุผลว่า เลี้ยงเพื่อคลายความเหงา เช่นเดียวกับกับครัวเรือนคนเดียวอีกกว่า 2.3 แสนคน ที่นิยมปลูกต้นไม้/ไม้ดอก/ไม้ประดับ ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเกือบ 6 เท่าตัวจากปี 2562

3. **ครัวเรือนคนเดียวชอบท่องเที่ยวมากขึ้น** โดยครัวเรือนคนเดียวมีแนวโน้มท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นกว่าครัวเรือนขนาดอื่น โดยในช่วงก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 มีครัวเรือนคนเดียวที่เดินทางท่องเที่ยวกว่า 4 แสนครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ถึงร้อยละ 58.0 อย่างไรก็ตาม จากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้ในปี 2565 มีครัวเรือนคนเดียวที่ออกเดินทางท่องเที่ยวลดลงอยู่ที่ 2.1 แสนคน แต่ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ถึงร้อยละ 18.4 สอดคล้องกับรายงาน SCB EIC Consumer Survey 2022 ที่พบว่า มากกว่าร้อยละ 20 ของคนโสดจะท่องเที่ยวมากกว่า 5 ครั้ง/ปี ทั้งนี้ นอกจากการท่องเที่ยว ครัวเรือนคนเดียวยังมีแนวโน้มชอบทำกิจกรรมทางด้านศาสนา โดยเกือบ 1 ใน 3 ของครัวเรือนคนเดียวมีการเดินทางไปทำบุญ และอีกกว่าร้อยละ 45.4 มีความเชื่อและศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น การไหว้เจ้า ถวายของพระ และเข้าพระ เป็นต้น

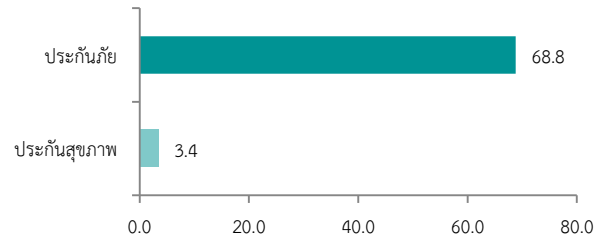
แผนภาพ 23 อัตราการเดินทางท่องเที่ยวของตนเอง จำแนกตามขนาดครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4. **ครัวเรือนคนเดียวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันในชีวิตด้วยการทำประกันมากขึ้น** โดยในปี 2565 ครัวเรือนคนเดียวกว่า 4.9 ล้านคน มีการทำประกันชีวิตหรือประกันภัย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 68.8 ของครัวเรือนคนเดียวทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาถึงร้อยละ 15.3 ซึ่งในจำนวนนี้ยังมีครัวเรือนอีกกว่าร้อยละ 3.4 ที่ทำประกันสุขภาพ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาถึงร้อยละ 24.8 การทำประกันที่มีสัดส่วนสูงชี้ให้เห็นว่า ครัวเรือนคนเดียวเล็งเห็นถึงความจำเป็นของการบริหารความเสี่ยง ตลอดจนมีทักษะและความรู้ด้านการเงินพอสมควร เนื่องจากการทำประกันเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการช่วยสร้างวินัยทางการเงิน ขณะเดียวกันการทำประกัน ยังถือเป็นการลงทุนระยะยาวรูปแบบหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่ำอีกด้วย

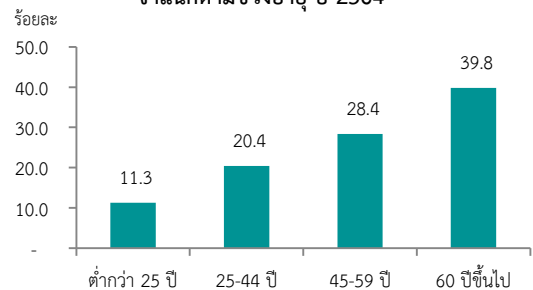
แผนภาพ 24 สัดส่วนครัวเรือนคนเดียวที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำประกันฯ ปี 2565 (ร้อยละ)

หมายเหตุ : ประกันภัยรวมไปถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สิน/การทำประกันชีวิต/เงินบำนาญเกษียณ
ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

พฤติกรรมข้างต้นถือเป็นตัวอย่งสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่า หากภาคธุรกิจมีการปรับตัวเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการให้ตอบสนองต่อคนกลุ่มดังกล่าวนี้ จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคธุรกิจได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการมีครัวเรือนคนเดียวเป็นจำนวนมากไม่เพียงส่งผลดีและเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจ แต่ยังสามารถสร้างปัญหาอื่นให้กับสังคมได้มากขึ้นเช่นกัน เนื่องจาก 1 ใน 3 ของครัวเรือนคนเดียวเป็นผู้สูงอายุ โดยครัวเรือนคนเดียวที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 28.1 ซึ่งการอยู่คนเดียวของผู้สูงอายุอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะด้านสุขภาพจิตจากการที่ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว รวมทั้งขาดผู้ดูแล และอาจนำไปสู่ปัญหาโรคซึมเศร้าได้ ขณะเดียวกันยังมีครัวเรือนคนเดียวจำนวนมากที่มีรายได้ไม่เพียงพอ โดยปี 2564 ครัวเรือนคนเดียวที่มีรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 16.6 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.9 ในปี 2562 โดยเฉพาะครัวเรือนคนเดียวที่เป็นผู้สูงอายุมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 39.8 ซึ่งเกิดจากการขาดหลักประกันด้านรายได้ตั้งแต่ก่อนวัยสูงอายุ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตคนเดียวมากนัก อาทิ ในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจากผลสำรวจของ The Swiftest ในปี 2565 พบว่า ไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 12 จากทั้งหมด 50 ประเทศทั่วโลกที่ไม่ปลอดภัยที่สุดสำหรับนักท่องเที่ยว โดยได้คะแนนความปลอดภัยอยู่ที่ -209.24 หรืออยู่ในระดับ D-

แผนภาพ 25 สัดส่วนครัวเรือนคนเดียวที่มีรายได้ไม่พอรายจ่าย จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2564

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครัวเรือนเป็นครัวเรือนคนเดียว และพฤติกรรมการใช้จ่ายของครัวเรือนดังกล่าวถือเป็นโอกาสของธุรกิจในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อมาตอบสนองต่อความต้องการของคนกลุ่มนี้ได้ อย่างไรก็ตาม หากไทยจะยกระดับ Solo Economy ให้สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหาและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเป็นครัวเรือนคนเดียวควบคู่ไปด้วย อาทิ โรคซึมเศร้าที่อาจเกิดขึ้นจากพฤติกรรมการแยกตัวทางสังคม (Social Isolation) ของครัวเรือนคนเดียว ปัญหารายได้ไม่พอรายจ่าย การขาดหลักประกันทางด้านรายได้ ซึ่งมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ 1) การเสริมสร้าง ทักษะทางการเงิน (Financial literacy) และการเข้าถึงหลักประกันรายได้หลังเกษียณตั้งแต่ในวัยแรงงาน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินที่ถูกต้องให้แก่ครัวเรือนคนเดียว รวมทั้งความมั่นคงทางการเงินในอนาคตของครัวเรือน 2) การช่วยเหลือกลุ่มครัวเรือนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เพียงลำพัง โดยภาครัฐอาจร่วมกับวิสาหกิจเพื่อสังคมต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดระบบการดูแล

ผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ทางสังคม ควบคู่กับการปรับภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมและเพิ่มพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เพื่อการลดช่องว่างพฤติกรรมการแยกตัวทางสังคม (Social Isolation) 3) การยกระดับด้านความปลอดภัยทางสังคมที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตคนเดียว อาทิ มาตรการรองรับการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย จะช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น และ 4) การส่งเสริมให้ภาคเอกชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพฤติกรรมของครัวเรือนคนเดียว ซึ่งนอกจากจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจยังทำให้ครัวเรือนกลุ่มนี้มีทางเลือกในการใช้ชีวิตมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

Solo Economy ในต่างประเทศ

ประเทศญี่ปุ่น

จากรายงาน The Solo Consumer Market ในปี 2563 พบว่า ครัวเรือนคนเดียวเป็นกลุ่ม Solo Economy ที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมหาศาลในตลาดต่าง ๆ อาทิ ธุรกิจร้านอาหารที่รองรับลูกค้าแบบเดี่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวคนเดียวภายในประเทศ ธุรกิจประเภทท่องเที่ยว และธุรกิจร้านอาหารโอเอะสำหรับคนเดียว อย่าง “โอโตะคารา” ซึ่งสามารถทำรายได้รวมกันมากกว่า 9.9 ร้อยล้านเยนต่อปี ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้ธุรกิจที่รองรับลูกค้า Solo ในประเทศญี่ปุ่นเติบโตมากนั้น เนื่องจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรที่ครองสถานะโสดกันมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการให้แก่กลุ่มครัวเรือนคนเดียวในทุกแง่มุมของการใช้ชีวิต

ประเทศจีน

ครัวเรือนคนเดียวเป็นกลุ่มที่กำลังเติบโตในประเทศจีน จากข้อมูลกระทรวงกิจการพลเรือนของจีน ในปี 2561 พบว่า จีนมีคนโสดจำนวน 240 ล้านคน โดยมากกว่า 77 ล้านคนอยู่คนเดียว และคาดว่าในปี 2565 จะมีคนโสดที่อยู่คนเดียวมากถึง 92 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยทำงานที่อายุต่ำกว่า 30 ปี และผู้สูงอายุ กลุ่มคนดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะได้รับการศึกษาสูง และมีกำลังซื้อสูง ส่งผลให้ธุรกิจต่างๆ ในจีนกำลังปรับตัวโดยยึดหลักการใช้จ่ายและพฤติกรรมบริโภคของคนโสด อาทิ

- **ธุรกิจบริการแอปหาคู่** คนโสดในจีนนิยมใช้บริการแอปหาคู่มากขึ้น ซึ่งมีการคาดการณ์ว่ามูลค่าตลาดธุรกิจแอปหาคู่ ในปี 2564 จะอยู่ที่ประมาณหนึ่งพันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยแอปหาคู่ที่ได้รับความนิยมในจีน อาทิ Momo Tantan soul และ Blue สำหรับคนโสดที่เป็น LGBTQ+ โดย Momo มีผู้ใช้งานต่อเดือนถึง 33 ล้านราย และ Tantan มีผู้ใช้งานต่อเดือนถึง 360 ราย ในปี 2561 โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีแบบทบต้น (CAGR) ถึงร้อยละ 38 ในช่วงปี 2560 – 2562
- **ธุรกิจ E-commerce** จีนมีเทศกาลช้อปปิ้งสำหรับคนโสดที่เรียกว่า “Singles Day” เป็นการกระตุ้นยอดขายโดยอิงกับวันคนโสด ซึ่งจะจัดในวันที่ 11 พฤศจิกายนของทุกปี แคมเปญดังกล่าวทำให้ธุรกิจ E-commerce อาทิ Alibaba and JD.com. เติบโตอย่างมาก จากข้อมูลของ statista พบว่า ในปี 2564 มูลค่าธุรกรรมการขายออนไลน์ในวันคนโสดของจีนสูงถึง 965 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นจาก 5.2 พันล้านหยวนในปี 2554
- **ธุรกิจอาหารกึ่งสำเร็จรูป** เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมจากพฤติกรรมผู้บริโภคคนโสดชาวจีนยุคใหม่ที่รักความสะดวกสบาย โดยข้อมูลรายงาน iiMedia Research ในปี 2565 พบว่า ตลาดอาหารกึ่งสำเร็จรูปมีมูลค่าจำนวนรวมสูงถึง 596,100 ล้านหยวน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 และคาดว่าจะแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : รวบรวมโดย กชส. สศช.

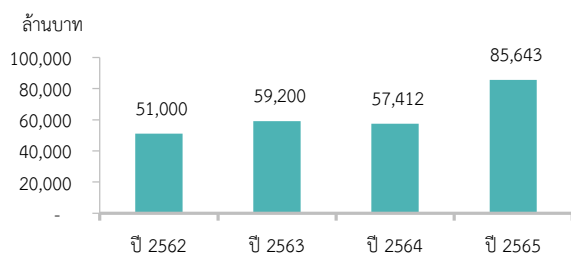
Green bond เครื่องมือในการสร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

กรีนบอนด์เป็นเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญในการระดมทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับภาคธุรกิจ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีการใช้ประโยชน์จากกรีนบอนด์ จำเป็นต้องกำหนดนิยามกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียวให้มีความชัดเจน เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงเงินทุนเพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น

การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายของภาครัฐ การปรับตัวของภาคธุรกิจสู่การผลิตที่ยั่งยืน ตลอดจนความตระหนักรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชนทั่วไป อย่างไรก็ตาม การรับมือกับปัญหาดังกล่าว เช่น การใช้พลังงานหมุนเวียน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การป้องกันและควบคุมมลพิษ การจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ/การใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การขนส่งที่ใช้พลังงานสะอาด การจัดการน้ำ/น้ำเสียอย่างยั่งยืน อาคารเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก ซึ่งกรีนบอนด์ (Green bond) ถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือทางการเงิน (Green finance) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว โดยเป็นตราสารหนี้ประเภทหนึ่งในด้านความยั่งยืนที่เรียกว่า ESG Bond (Environmental, Social and Governance) ซึ่งครอบคลุมทั้งตราสารหนี้เพื่อสังคม และตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน โดยคู่มือการออกแบบและเสนอขายตราสารหนี้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่จัดทำโดยธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ระบุว่า กรีนบอนด์ หรือตราสารหนี้สีเขียว หมายถึง “ตราสารหนี้ไม่ว่าประเภทใด ซึ่งเงินที่ได้จากการระดมทุนไม่ว่าบางส่วนหรือทั้งหมด จะถูกนำไปใช้เป็นเงินลงทุนหรือนำไปใช้ชำระคืนหนี้ (Refinance) ที่ได้ลงทุนไปในโครงการหรือสินทรัพย์ใหม่ และ/หรือโครงการและสินทรัพย์ที่มีอยู่แล้วที่มีคุณสมบัติเป็นโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น” ซึ่งโครงการที่เกี่ยวข้องกับกรีนบอนด์ ประกอบไปด้วย 1) พลังงานหมุนเวียน 2) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน 3) การป้องกันและควบคุมมลพิษ 4) การจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนในเชิงสิ่งแวดล้อม 5) การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทางบกและทางน้ำ 6) การขนส่งที่ใช้พลังงานสะอาด 7) การจัดการน้ำและน้ำเสียอย่างยั่งยืน 8) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 9) ผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต และกระบวนการผลิตที่เป็นการปรับปรุงเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน และ/หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองว่ามีประสิทธิภาพในเชิงสิ่งแวดล้อม และ 10) อาคารเพื่อสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาการขยายตัวของกรีนบอนด์ พบว่าในระดับโลกกรีนบอนด์มีการขยายตัวที่สูงมาก โดยจากข้อมูลของ Climate Bond Initiative ในปี 2565 ทั่วโลกมีการออกกรีนบอนด์คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 4.87 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ (177.7 แสนล้านบาท) ซึ่งเพิ่มขึ้นประมาณ 1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ (36.5 แสนล้านบาท) จากปี 2559 ขณะที่ประเทศไทยมูลค่าการออกกรีนบอนด์มีการขยายตัวมากขึ้นเช่นกัน จาก 51,000 ล้านบาท ในปี 2562 เป็น 85,643 ล้านบาท ในปี 2565

แผนภาพ 26 มูลค่าการออกตราสารหนี้เพื่อสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ช่วงปี 2562 - 2565

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ด.)

การขยายตัวที่เพิ่มขึ้นมากของการออกกรีนบอนด์ เป็นผลมาจาก 1) **ความต้องการของนักลงทุนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามกระแสการรักษ์โลก** โดยในกรณีของไทยมีการตั้งเป้าหมายมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2050 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero GHG Emission) ภายในปี 2065 รวมทั้งนโยบายการขับเคลื่อนประเทศด้วย BCG Model ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งการปรับกระบวนการผลิตเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง โดย Krungthai COMPASS คาดการณ์ว่า ในช่วงปี 2564 – 2569 ประเทศไทยจะมีความต้องการเงินลงทุนในโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย 8.2 แสนล้านบาท 2) **ผู้ลงทุนสามารถบรรลุข้อกำหนดในการเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมสภาพภูมิอากาศ (Non-state actor Climate action) โดยไม่จำเป็นต้องลงทุนทำโครงการด้วยตนเอง** โดยการประชุมของ The 22nd Conference of Parties (COP 22) ได้มีการเรียกร้องให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งภาคเอกชนสามารถเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมสภาพภูมิอากาศขององค์กรอื่น 3) **ผลตอบแทนของกรีนบอนด์ใกล้เคียงกับการลงทุนในตราสารหนี้ทั่วไป** การศึกษาของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย เมื่อปี 2561 พบว่า กรีนบอนด์ให้ผลตอบแทนไม่แตกต่างจากตราสารหนี้ทั่วไปมากนัก จึงจูงใจให้นักลงทุนหันมาลงทุนในกรีนบอนด์มากขึ้น และ 4) **รัฐบาลให้สิทธิประโยชน์เพื่อสนับสนุนการออกกรีนบอนด์** โดย ก.ล.ต. มีการยกเว้นค่าธรรมเนียมการยื่นคำขออนุญาตและค่าธรรมเนียมการออกเสนอขายกรีนบอนด์

อย่างไรก็ตาม แม้กรีนบอนด์จะมีการขยายตัวขึ้นมาก แต่ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ

1. **ตลาดกรีนบอนด์ยังมีขนาดเล็กและผู้ออกส่วนใหญ่เป็นบริษัทใหญ่** โดยเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าของการออกกรีนบอนด์กับตราสารหนี้ทั่วไป พบว่า แม้จะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นแต่ยังมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย โดยคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 5.68 ในปี 2566 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.50 ในปี 2562 ขณะที่ในต่างประเทศมีสัดส่วนถึงร้อยละ 10 นอกจากนี้ ผู้ออกกรีนบอนด์ของไทยส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์อีกด้วย

ตาราง 16 มูลค่าตราสารหนี้ทั่วไป และ Green Bond

	2562	2563	2564	2565	2566
ตราสารหนี้ทั่วไป (พันล้านบาท)	2,038	1,430	1,922	2,385	1,652
กรีนบอนด์ (พันล้านบาท)	51	59.2	57.4	85.6	93.8
สัดส่วนกรีนบอนด์ ต่อตราสารหนี้ทั่วไป (ร้อยละ)	2.50	4.14	2.99	3.59	5.68

ที่มา : ก.ล.ต.

2. **การออกกรีนบอนด์ต้องมีเงื่อนไขและขั้นตอนที่มากกว่าตราสารหนี้ทั่วไป** เนื่องจากกรีนบอนด์เป็นตราสารหนี้ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้ต้องมีการตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นกิจการที่มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม 10 ด้าน ข้างต้นหรือไม่ โดยปัจจุบัน ก.ล.ต. กำหนดให้ผู้ที่ต้องการจะออกกรีนบอนด์สามารถเลือกมาตรฐานที่จะนำมาใช้ได้ คือ มาตรฐาน The International Capital Market Association (ICMA) มาตรฐาน Climate Bond Initiative (CBI) และมาตรฐาน ASEAN Capital Markets Forum (ACMF) ขณะเดียวกันผู้ที่ออกกรีนบอนด์จะต้อง แสดงให้เห็นว่าโครงการจะเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม หรือมีกระบวนการประเมินและคัดเลือกโครงการในกรณีที่ออกตราสารหนี้เพื่อนำไปให้กู้ยืม รวมทั้งมีการจัดทำแนวทางการบริหารจัดการเงินที่ได้จากการระดมทุน รายงาน และเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการ

3. **การขาดความชัดเจนในการกำหนดสาขาของธุรกิจสีเขียว** แม้ว่า ก.ล.ต. จะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ออกกรีนบอนด์ต้องเปิดเผยวัตถุประสงค์ของการใช้เงิน แต่ยังคงขาดความชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นไปเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน การป้องกันหรือลดปัญหาการฟอกเขียว (Greenwashing) หรือ

การแอบอ้างนำเงินลงทุนไปทำโครงการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้มีการดำเนินการจริง จำเป็นต้องมีมาตรฐานกำหนดว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สินเชื่อสีเขียว หรือการลงทุนสีเขียว ซึ่งในกรณีของสหภาพยุโรป มีการกำหนดนิยามกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียว (Taxonomy) ไว้อย่างชัดเจน ขณะที่ประเทศไทยมีการกำหนด Taxonomy ในระยะที่ 1 เฉพาะกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคพลังงานและการขนส่งเท่านั้น

ตาราง 17 ภาคเศรษฐกิจที่อ้างอิงตามรหัส ISIC-4 และภาคเศรษฐกิจย่อยที่จะรวมอยู่ใน Thailand Taxonomy ระยะที่ 1

ภาคเศรษฐกิจ	ภาคเศรษฐกิจย่อยตามรหัส ISIC 4 (UNSD)	ภาคเศรษฐกิจย่อยตามรหัส ISIC 4 (TSIC)
พลังงาน	D351 - การผลิต การส่ง และการจ่ายพลังงานไฟฟ้า	
	D352 - การผลิตก๊าซ การกระจายเชื้อเพลิงผ่านท่อหลัก	
	D353 - ระบบจ่ายไอน้ำและระบบปรับอากาศ	
การขนส่ง	H491 - การขนส่งทางรถไฟ	
	H492 - การขนส่งทางบกอื่น ๆ	H492 - การขนส่งผู้โดยสารด้วยรถโดยสารประจำทาง H493 - การขนส่งทางบกอื่น ๆ
	H493 - การขนส่งทางท่อ	H494 - การขนส่งทางท่อ
	H501 - การขนส่งทางทะเลและแนวชายฝั่งทะเล	
	H502 - การขนส่งทางน้ำภายในประเทศ	
	C3312 - การซ่อมแซมเครื่องจักร	

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จะเห็นได้ว่า กรีนบอนด์ถือเป็นเครื่องมือทางการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อมที่สร้างประโยชน์ให้กับธุรกิจ ในหลายด้าน ทั้งการระดมทุนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และการสร้างภาพลักษณ์ให้กับภาคธุรกิจ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้ธุรกิจมีการใช้ประโยชน์จากกรีนบอนด์ได้อย่างแท้จริง ประเทศไทยจำเป็นต้องกำหนดนิยามกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียวให้ครอบคลุมโครงการที่เกี่ยวข้องกับกรีนบอนด์ทั้ง 10 ประเภท รวมทั้งต้องส่งเสริมให้สถาบันการเงินออกกรีนบอนด์ เพื่อนำมาให้กู้ยืมโดยคิดอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนกับสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) รวมถึงสถานประกอบการกิจการเพื่อสังคม (Social enterprise) ที่ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมและสร้างโอกาสให้สถานประกอบการทุกประเภทสามารถเข้าถึงเงินทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและสร้างความยั่งยืนให้มากขึ้น

ตัวอย่างกรีนบอนด์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ธ.ก.ส. ออกกรีนบอนด์ในปี 2563 วงเงินรวม 6,000 ล้านบาท เพื่อนำเงินที่ได้จากการระดมทุนไปลงทุนในโครงการสินเชื่อที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการสินเชื่อรักษป่าไม้ ไทยยั่งยืน (Go Green : Forest Credit) วงเงิน 400 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม/ฟื้นฟูการปลูกไม้เศรษฐกิจ ให้เป็นแหล่งกักเก็บก๊าซเรือนกระจก ช่วยสร้างสมดุลสิ่งแวดล้อม ลดการบุกรุกป่าไม้ และเพิ่มการใช้ประโยชน์ในทางการเกษตรจากที่ดินว่างเปล่า และ 2) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว (Green Credit) วงเงิน 5,400 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์หรืออาหารปลอดภัย (Food Safety) การใช้พลังงานทางเลือก/พลังงานทดแทน หรือพลังงานสะอาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคการเกษตรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ที่ผ่านมา การดำเนินโครงการดังกล่าว ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการปลูกต้นไม้เศรษฐกิจไปแล้วจำนวน 125,754 ต้น ทำให้เกิดพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้นกว่า 670 ไร่ และมีการกักเก็บคาร์บอนคิดเป็นปริมาณกว่า 336 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tones of CO₂e) รวมถึงมีการผลิตเกษตรอินทรีย์หรืออาหารปลอดภัยเป็นพื้นที่ 3,332.82 ไร่ และได้ผลผลิตกว่า 240,027 ตัน นอกจากนี้ ยังมีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก/พลังงานทดแทน/พลังงานสะอาด จำนวน 1.32 เมกะวัตต์ (MW) ซึ่งช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อีกเป็นจำนวนมาก

ตาราง 18 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

โครงการสินเชื่อ/ เงินทุนจัดสรรจากกรีนบอนด์	พื้นที่การผลิต (ไร่)	การกักเก็บ คาร์บอน	ผลผลิต (ตัน)	ผลิตไฟฟ้า (เมกะวัตต์)	แปลง/ โรงเรือน/ โรงงาน
1. โครงการสินเชื่อรักษป่าไม้ ไทยยั่งยืน (Go Green: Forest Credit) (400 ล้านบาท)	670.30 (125,754 ต้น)	336.86	-	-	-
2. โครงการส่งเสริมและสนับสนุนสินเชื่อ สีเขียว (Green Credit) (5,400 ล้านบาท)					
2.1 การผลิตเกษตรอินทรีย์หรืออาหาร ปลอดภัย (4,400 ล้านบาท)	9,332.82	-	240,027.17	-	-
2.2 การใช้พลังงานทางเลือก/พลังงาน ทดแทน/พลังงานสะอาด (650 ล้านบาท)	17.18	-		1.32	797
2.3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (550 ล้านบาท)	1,163.09	-	-	-	103,044
รวม (6,000 ล้านบาท)	11,183.39	336.86	240,027.17	1.32	103,841

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ข้อมูล ณ สิงหาคม 2565)

“Social Budgeting : เครื่องมือในการวิเคราะห์การจัดสวัสดิการทางสังคม”

ปัจจุบันภาครัฐได้มีการจัดสวัสดิการทางสังคมให้แก่ประชาชนอย่างหลากหลาย ทำให้ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในอนาคต ซึ่งการจัดทำข้อมูลงบประมาณด้านสังคมจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการติดตามและแสดงให้เห็นถึงกระแสการเงินของงบประมาณที่ใช้จ่าย และจะช่วยให้ภาครัฐสามารถออกแบบและดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง เป็นการดำเนินงานที่สำคัญของภาครัฐในการสร้างระบบความคุ้มครองทางสังคม (Social Protection) ให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานหรือหลักประกันที่ทุกคนพึงมี เพื่อลดความยากจน เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านรายได้ เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ รวมถึงป้องกันไม่ให้เกิดกลุ่มเปราะบางเมื่อประสบกับเหตุการณ์/ความเสี่ยงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในแต่ละปีประเทศไทยมีการจัดสวัสดิการทางสังคมให้กับประชาชนหลายรูปแบบตามแต่ละกลุ่มเป้าหมายตลอดช่วงชีวิต ทั้งการให้บริการทางสังคม การสร้างหลักประกัน และการให้ความช่วยเหลือโดยโครงการ/มาตรการที่เกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคมในประเทศไทยที่รวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ¹⁸ มีจำนวนกว่า 90 โครงการ ทำให้ภาครัฐต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดำเนินการ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม การจัดทำงบประมาณในปัจจุบันเป็นการจัดสรรตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งงบประมาณภายใต้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับด้านสังคมอาจไม่ได้ถูกนำไปใช้เพื่อการจัดสวัสดิการทางสังคมทั้งหมด เช่น โครงการหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีลักษณะงานเป็นด้านการผลิตสินค้า ขณะที่งบประมาณบางส่วนที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์อื่นอาจถือเป็นสวัสดิการทางสังคมอย่างหนึ่ง อาทิ โครงการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ให้กับนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง นอกจากนี้ หากนำโครงการ/มาตรการด้านสังคมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ มาจัดกลุ่มตามกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ได้รับประโยชน์ จะพบว่า แต่ละกลุ่มนั้นได้รับการดูแลโดยหลายหน่วยงาน ทำให้ยากในการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของสิทธิประโยชน์ที่แต่ละกลุ่มได้รับ รวมถึงการวิเคราะห์งบประมาณด้านการคุ้มครองทางสังคมที่ผ่านมายังมีจุดอ่อนในด้านข้อมูลที่น่ามาใช้ อาทิ การศึกษาทบทวนการคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทย

¹⁸ อาทิ บัญชีประชาชาติ รายงาน Thailand Social Protection Diagnostic Review ของ ILO UNICEF IOM และ UN Women กระทรวงการคลัง และเอกสารอื่น ๆ ที่รวบรวมโดย สศช.

(Thailand Social Protection Diagnostic Review) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ที่พิจารณาจากรายจ่ายที่โครงการได้รับการจัดสรร ซึ่งไม่ใช่รายจ่ายที่เบิกจ่ายจริง จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้ทำการศึกษางบประมาณด้านการคุ้มครองทางสังคมของประเทศไทยขึ้น โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า งบประมาณด้านสังคม หรือ Social Budgeting ของ ILO ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อช่วยให้เห็นถึงกระแสการเงินของงบประมาณที่ใช้ในการจัดสวัสดิการสังคม และจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสนับสนุนการจัดสรรและใช้งบประมาณของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนภาพ 27 ตัวอย่างสวัสดิการทางสังคมของประเทศไทย ในแต่ละช่วงอายุ

เด็กแรกเกิด	นักเรียน/นักศึกษา	เกษตรกร	แรงงาน พนักงาน ลูกจ้าง	ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว
<ul style="list-style-type: none"> - เบี้ยเด็กแรกเกิด 0-6 ปี - เงินสงเคราะห์เด็กยากจน 	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนฟรี 15 ปี/อาหาร/กลางวันฟรี/นมฟรี 	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการประกันรายได้/สินเชื่อ - โครงการประกันภัยอุบัติเหตุเกษตรกรสวนยาง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกันตน ม.33/39 - กองทุนเงินทดแทน - กองทุนสงเคราะห์ครูเอกชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกันตน ม.40 - กองทุนการออมแห่งชาติ
ข้าราชการ พนักงานรัฐ	ผู้มีรายได้น้อย คนจน	คนพิการ	กลุ่มผู้ป่วย ผู้เฒ่าผู้คร่ำครวญ	ผู้สูงอายุ
<ul style="list-style-type: none"> - กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ - สวัสดิการรัฐวิสาหกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ - โครงการบ้านมั่นคง - กองทุนสวัสดิการชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - เบี้ยพิการ - กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 	<ul style="list-style-type: none"> - เบี้ยยังชีพ - เงินสงเคราะห์ - กองทุนยุติธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ - กองทุนผู้สูงอายุ - เงินสงเคราะห์ในการจัดการศพผู้สูงอายุ

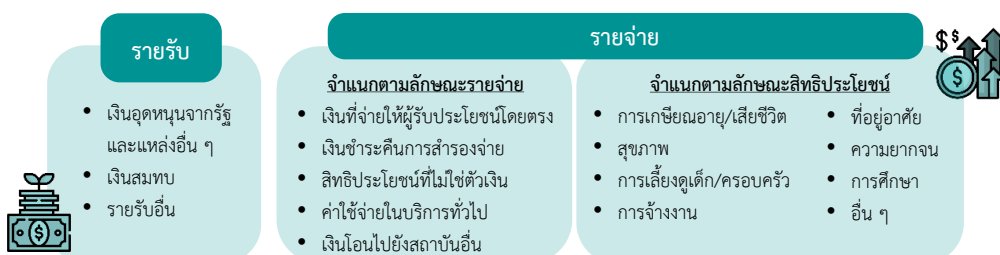
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal)

ที่มา : รวบรวมโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

โครงสร้างของงบประมาณด้านสังคม

งบประมาณด้านสังคม (Social Budgeting) คือ ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงแหล่งที่มา และการใช้ไปของเงินในการดำเนินโครงการเพื่อสร้างระบบความคุ้มครองทางสังคม โดยแหล่งที่มาของเงินหรือรายรับของงบประมาณด้านสังคมของโครงการ ประกอบด้วย 1) **เงินอุดหนุน** แบ่งเป็นเงินอุดหนุนจากภาครัฐและเงินอุดหนุนจากแหล่งอื่น ๆ 2) **เงินสมทบ** หรือเงินที่กฎหมายระบุให้รัฐ สถานประกอบการ หรือแรงงาน จ่ายเพื่อนำไปใช้ในกองทุนต่าง ๆ อาทิ กองทุนประกันสังคม และ 3) **รายรับอื่น** แบ่งเป็นกำไรจากการลงทุน เช่น ผลตอบแทนที่กองทุนประกันสังคมได้จากการนำเงินไปลงทุน เป็นต้น และรายรับเบ็ดเตล็ดหรือรายรับจากเงินนอกงบประมาณ ขณะที่ **ด้านการใช้จ่ายของงบประมาณด้านสังคมสามารถจำแนกได้ 2 รูปแบบ** คือ 1) **ตามลักษณะรายจ่าย** แบ่งเป็น (1) เงินทดแทนรายได้/เงินที่จ่ายให้ผู้รับประโยชน์โดยตรง (income replacement) อาทิ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (2) เงินชำระคืน การสำรองจ่าย (Reimbursements) อาทิ เงินเบิกคืนค่ายาที่ผู้รับประโยชน์สำรองจ่ายไป (3) สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวเงิน (in-kind benefits) อาทิ โครงการเรียนฟรี 15 ปี (4) ค่าใช้จ่ายในบริการทั่วไป (General services) อาทิ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และ (5) เงินโอนไปยังสถาบันอื่น และ 2) **ตามลักษณะสิทธิประโยชน์** แบ่งเป็น ด้านการเกษียณอายุ/เสียชีวิต ด้านสุขภาพ ด้านการเลี้ยงดูเด็กและครอบครัว ด้านการจ้างงาน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความยากจน ด้านการศึกษา และด้านอื่น ๆ

แผนภาพ 28 โครงสร้างด้านรายรับและรายจ่ายของงบประมาณด้านสังคม

ที่มา : ผลการจัดทำข้อมูลงบประมาณด้านสังคมของประเทศไทย, กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ภาพรวมงบประมาณด้านสังคมของประเทศไทย

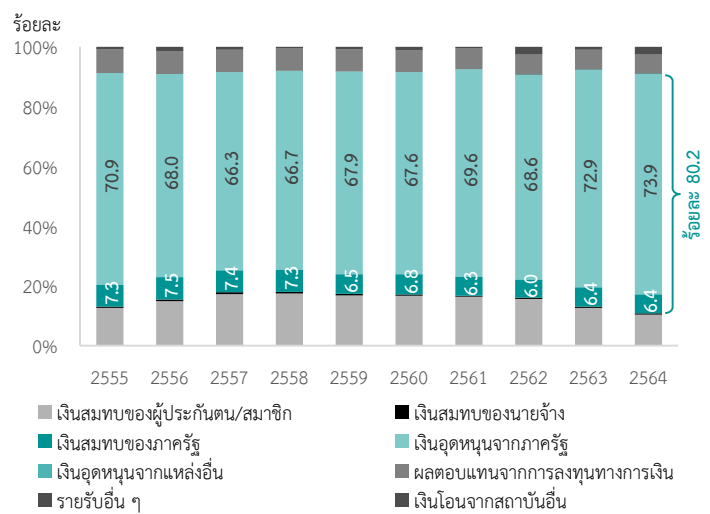
ปัจจุบันประเทศไทยมีโครงการ/มาตรการทางสังคมจำนวนมาก และดำเนินงานแบบแยกส่วน (fragmented) ทำให้การจัดทำงบประมาณด้านสังคมมีข้อจำกัดในรวบรวมและประมวลผลข้อมูล จึงจำเป็นต้องเลือกเฉพาะโครงการ/มาตรการ¹⁹ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่มีมูลค่าสูงและมีผลกระทบต่อสังคมมาก และมีการดำเนินการและจัดเก็บข้อมูลงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2555 - 2564 โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 21 โครงการ ครอบคลุมงบประมาณกว่าร้อยละ 93.4 ของรายจ่ายความคุ้มครองทางสังคมที่สำคัญตามรายงานของ ILO²⁰ ซึ่งหากพิจารณาภาพรวมของรายรับและรายจ่ายของงบประมาณด้านสังคม จะพบว่า

ด้านรายรับของงบประมาณด้านสังคม

รายรับของงบประมาณด้านสังคม

ส่วนใหญ่มาจากงบประมาณของภาครัฐ โดยรายรับ หรือเงินที่โครงการ มาตรการ หรือกองทุนได้รับมาเพื่อดำเนินมาตรการด้านสังคม ส่วนใหญ่มาจากงบประมาณประจำปีจากภาครัฐ (Subsidies paid by the Government) โดยในปี 2564 มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 73.9 ของรายรับของงบประมาณด้านสังคมทั้งหมด และหากรวมกับเงินสมทบที่มาจากภาครัฐ (Government's contributions) อาทิ เงินสมทบจากรัฐในกองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) สัดส่วนที่มาจากภาครัฐจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 80.2 ขณะที่ เงินสมทบจากประชาชน อาทิ

แผนภาพ 29 โครงสร้างรายรับของงบประมาณด้านสังคม ปี 2555 - 2564

ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

สถานประกอบการ และแรงงานที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 10.8 ซึ่งลดลงจากร้อยละ 16.0 ในปี 2562 เนื่องจากในช่วง COVID-19 รัฐบาลมีมาตรการลดการจ่ายเงินสมทบลง ทั้งนี้ บทบาทของภาครัฐในการจัดสวัสดิการและความคุ้มครองทางสังคมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากในอดีต สะท้อนจากสัดส่วนรายได้ที่มาจากเงินอุดหนุนและเงินสมทบจากรัฐที่เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 78.2 หรือมีมูลค่ารวม 5.7 แสนล้านบาท ในปี 2555 จาก 1.0 ล้านล้านบาท ในปี 2564 ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่า 1.8 เท่า

ด้านการใช้จ่ายของงบประมาณด้านสังคม

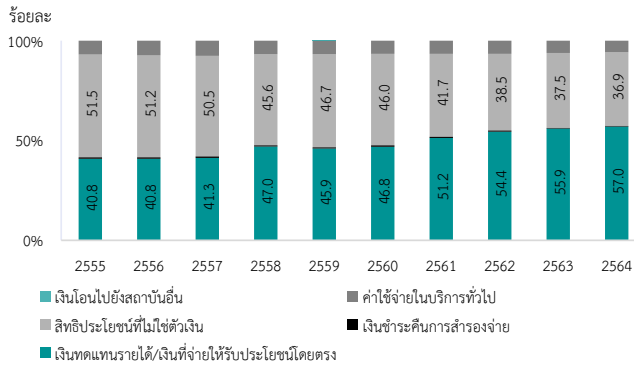
รายจ่ายของงบประมาณด้านสังคม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามแนวโน้มการให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันทางสังคมให้กับประชาชน โดยการใช้จ่ายด้านสังคมมีมูลค่า 1.16 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.15 ต่อ GDP ในปี 2564 ซึ่งปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 4.97 ในปี 2555 โดยเมื่อพิจารณาลักษณะของโครงการด้านสังคม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการให้เงินช่วยเหลือและเงินทดแทนรายได้ ที่ส่งตรงไปให้แก่ผู้รับประโยชน์ โดยในปี 2564 รายจ่ายดังกล่าวมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 57.0 ของรายจ่ายของงบประมาณ

¹⁹ ตามนิยามในพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ซึ่งครอบคลุม 7 ประเด็น คือ 1) การศึกษา 2) สุขภาพอนามัย 3) ที่อยู่อาศัย 4) การทำงานและการมีรายได้ 5) นันทนาการ 6) กระบวนการยุติธรรม และ 7) บริการทางสังคมทั่วไป

²⁰ คำนวณจาก 52 โครงการสำคัญที่รวบรวมจากรายงาน Thailand Social Protection Diagnostic Review โดย ILO UNICEF IOM และ UN Women

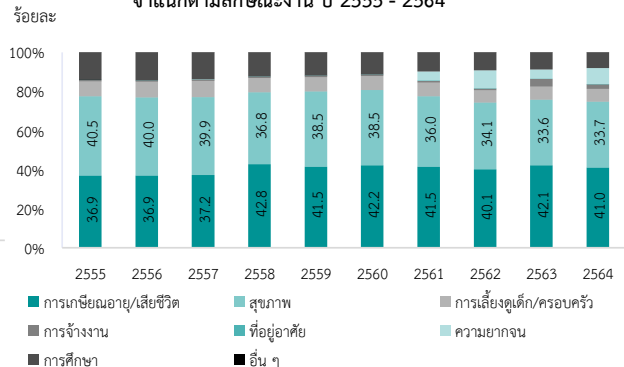
ด้านสังคมทั้งหมด รองลงมาเป็นรายจ่ายสำหรับสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวเงินอยู่ที่ร้อยละ 36.9 ขณะที่ หากพิจารณาตามสิทธิประโยชน์ พบว่า รายจ่ายของงบประมาณด้านสังคมที่รัฐให้การช่วยเหลือมากที่สุด คือ การเกษียณอายุ/เสียชีวิต โดยมีสัดส่วนรายจ่ายอยู่ที่ร้อยละ 41.0 รองลงมาเป็นรายจ่ายด้านสุขภาพและด้านความยากจนที่มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 33.7 และ 8.4 ตามลำดับ

แผนภาพ 30 โครงสร้างรายจ่ายของงบประมาณด้านสังคม ปี 2555 - 2564

ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

แผนภาพ 31 โครงสร้างรายจ่ายงบประมาณด้านสังคม จำแนกตามลักษณะงาน ปี 2555 - 2564

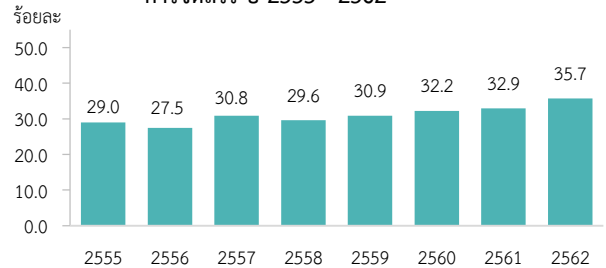
ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ข้อค้นพบจากงบประมาณด้านสังคม

จากสถานการณ์ภาพรวมงบประมาณด้านสังคมของประเทศไทยข้างต้น ที่ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มการใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ หากพิจารณางบประมาณด้านสังคมในรายละเอียดทั้งประเภทรายรับ ลักษณะรายจ่าย รวมทั้งสิทธิประโยชน์ พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ภาครัฐต้องใช้จ่ายในโครงการด้านสังคมเพิ่มขึ้น ขณะที่การจัดเก็บรายได้ยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ช่องว่างทางการคลังมีแนวโน้มแคบลง โดยระหว่างปี 2555 - 2562 ภาครัฐใช้จ่ายเงินสำหรับการจัดสวัสดิการด้านสังคมเพิ่มขึ้นจาก 5.7 แสนล้านบาท ในปี 2555 เป็น 9.2 แสนล้านบาท ในปี 2562 หรือมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.1 ต่อปี ตามแนวโน้มการจัดสรรสวัสดิการด้านสังคมของภาครัฐที่เพิ่มขึ้นทั้งจำนวนโครงการและสิทธิประโยชน์ แต่เมื่อพิจารณาการจัดเก็บรายได้ของรัฐ พบว่า ในช่วงเวลาเดียวกันรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรรมีการขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 4.0 ต่อปีเท่านั้น ทั้งนี้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากรัฐยังจัดเก็บรายได้ไม่เต็มศักยภาพ โดยเฉพาะการจัดเก็บรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ยังมีสัดส่วนผู้ยื่นภาษีและจ่ายภาษีคิดเป็นสัดส่วนไม่มาก ผลดังกล่าวทำให้สัดส่วนของเงินที่รัฐต้องจ่ายเพื่อใช้สำหรับการจัดสวัสดิการด้านสังคมเทียบกับรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.0 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 35.7 ในปี 2562 ซึ่งหากไม่มีการเพิ่มรายได้หรืออัตราเงินสมทบจากแหล่งอื่น อาจทำให้รัฐต้องกู้ยืมเพื่อนำมาใช้จ่ายและเกิดหนี้สาธารณะมากขึ้นในอนาคต

แผนภาพ 32 สัดส่วนเงินที่รัฐใช้จ่ายด้านสังคมต่อรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร ปี 2555 - 2562

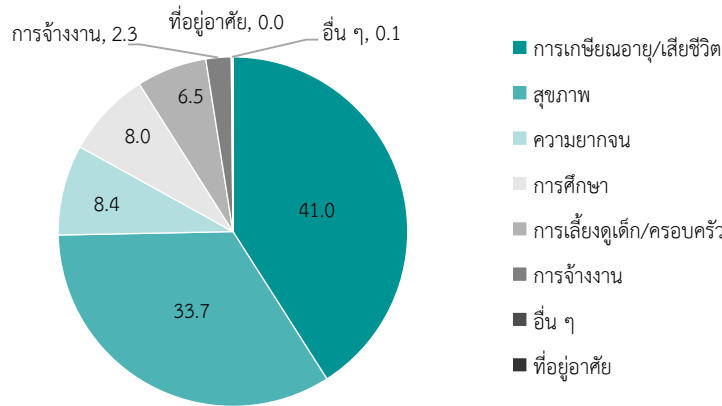

ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

2. รายจ่ายของงบประมาณด้านสังคมเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ยังมีสัดส่วนน้อย เมื่อพิจารณารายจ่ายด้านสังคมตามลักษณะสิทธิประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ จะพบว่า ในปี 2564 จาก 3 ใน 4 ของรายจ่ายด้านสังคมทั้งหมดถูกใช้ไปเพื่อการดูแลด้านการเกษียณอายุ/เสียชีวิต (ร้อยละ 41.0) และด้านสุขภาพของประชาชน (ร้อยละ 33.7) เป็นหลัก ขณะที่รายจ่ายด้านการศึกษาและด้านการเลี้ยงดูเด็กและครอบครัว ซึ่งมีบทบาท

สำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ยังมีสัดส่วนน้อย หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 8.0 และ 6.5 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของต่างประเทศจำนวนมากระบุอย่างชัดเจนว่า ทุมนมนุษย์เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุดต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว²¹ ซึ่งไทยอาจต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองทางสังคมในด้านการเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ อาทิ การให้คู่มือการฝึกอบรมกับกลุ่มเด็กหรือวัยแรงงาน

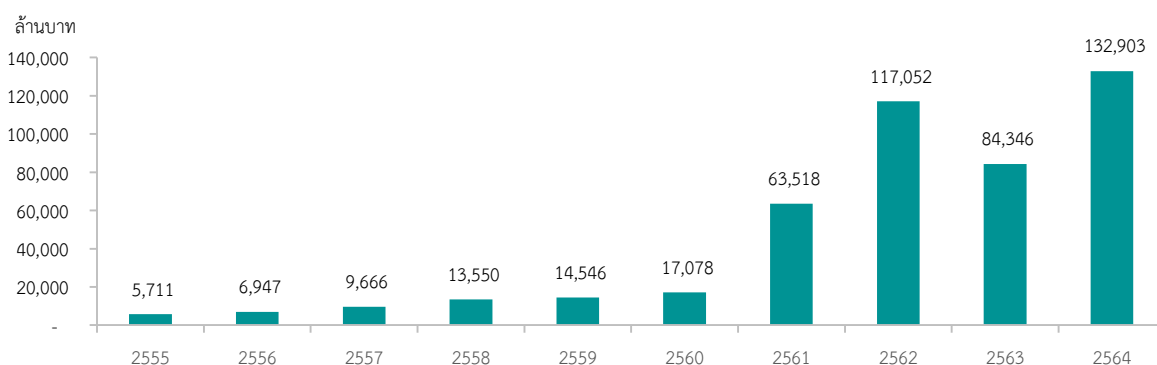
แผนภาพ 33 โครงสร้างรายจ่ายงบประมาณด้านสังคม จำแนกตามลักษณะสิทธิประโยชน์ ปี 2564 (ร้อยละ)

ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

3. รายจ่ายของโครงการด้านสังคมที่เป็นตัวเงินนอกเหนือจากด้านการเกษียณอายุและเสียชีวิต มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปี 2555 มีมูลค่า 0.6 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 63.5 หมื่นล้านบาท ในปี 2561 จากการริเริ่มโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และปรับตัวสูงขึ้นเป็น 1.33 แสนล้านบาท ในปี 2564 ซึ่งให้เห็นว่าการให้ความช่วยเหลือทางสังคมในลักษณะนี้มีบทบาทมากขึ้น อย่างไรก็ตาม โครงการในลักษณะดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความช่วยเหลือมากกว่าการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย อาทิ โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่เน้นช่วยเหลือค่าอุปโภคบริโภคให้แก่ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ขณะที่โครงการเพิ่มศักยภาพผู้มีรายได้น้อยมีผู้เข้าร่วมเพียง 2.8 แสนคน²² จากจำนวนผู้ถือบัตรสวัสดิการทั้งหมด 13.4 ล้านคน²³ ซึ่งอาจไม่สามารถช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนรายได้น้อยได้อย่างยั่งยืน

แผนภาพ 34 มูลค่ารายจ่ายของโครงการด้านสังคมในรูปแบบที่เป็นตัวเงิน นอกเหนือจากโครงการเกษียณอายุ/เสียชีวิต ปี 2555 - 2564

ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

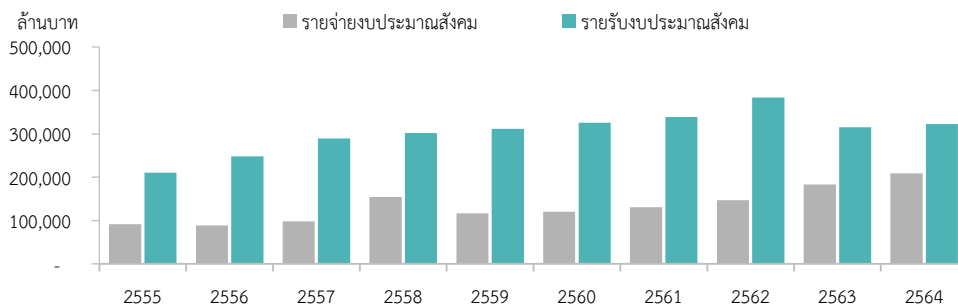
²¹ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2566, บทความเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์ในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์”

²² กระทรวงแรงงาน, 2566, ผลการดำเนินการโครงการเพิ่มศักยภาพผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้และความมั่นคงในชีวิต ข้อมูล ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2566 สืบค้นจาก <https://gwelfare.mol.go.th/Login/Index>

²³ ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2566 จากกระทรวงการคลัง สืบค้นข้อมูลได้จาก <https://www.prachachat.net/finance/news-1287767>

4. แนวโน้มของช่องว่างระหว่างรายรับและรายจ่ายของโครงการทางสังคมที่มีการสมทบ (contributory) ที่แคบลง ซึ่งอาจไม่เพียงพอสำหรับการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมในอนาคต เมื่อพิจารณางบประมาณทางสังคมของโครงการที่มีการจ่ายสมทบจากภาคส่วนต่าง ๆ พบว่า รายรับของโครงการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้ากว่ารายจ่าย ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างรายรับและรายจ่ายลดลงจากร้อยละ 56.3 เมื่อเทียบกับรายรับทั้งหมดในปี 2555 เหลือเพียงร้อยละ 35.3 ในปี 2564 ซึ่งความแตกต่างระหว่างรายรับและรายจ่ายที่ลดลงถือเป็นประเด็นที่น่ากังวล โดยเฉพาะกับโครงการที่ต้องมีการจ่ายบำนาญจําบํานานูให้แก่สมาชิก อาทิ กองทุนบำนาญจําบํานานูข้าราชการ กองทุนประกันสังคม ขณะที่รายรับจากเงินสมทบของสมาชิกใหม่มีแนวโน้มจะน้อยลง²⁴ และจำนวนผู้รับประโยชน์ที่เกษียณอายุจะเพิ่มมากขึ้น อีกทั้ง สิทธิประโยชน์ที่จะให้แก่สมาชิกยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น แต่อัตราเงินสมทบยังไม่มีทิศทางที่จะปรับเพิ่มตาม และอาจต้องปรับลดตามเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ นอกจากนี้ การลงทุนของกองทุนอาจไม่ได้รับผลตอบแทนตามคาด ซึ่งสาเหตุเหล่านี้อาจทำให้ในอนาคตเงินทุนสะสมในกองทุนมีความเสี่ยงที่จะไม่เพียงพอ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนภาพ 35 รายรับและรายจ่ายของโครงการ/มาตรการทางสังคมรูปแบบร่วมจ่ายเงินสมทบ ปี 2555 – 2564

ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

จากสถานการณ์และข้อค้นพบข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดและอุปสรรคของระบบความคุ้มครองทางสังคมของประเทศไทยที่การจัดสรรงบประมาณด้านสังคมในปัจจุบันยังให้ความสำคัญกับเกษียณอายุและเสียชีวิตเป็นหลัก ขณะที่ความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของภาครัฐที่ยังไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายด้านสังคม อีกทั้งบทบาทของประชาชนผ่านการจ่ายภาษีต่อระบบสวัสดิการทางสังคมยังมีจำกัด ส่งผลให้งบประมาณภาครัฐขาดดุลมาตั้งแต่ปี 2540 นอกจากนี้ โครงการที่ให้ผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินยังเป็นภาระทางการคลังที่มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ประกอบกับในช่วงที่ผ่านมา ภาครัฐมีการกอหน้เพื่อมาใช้จ่ายในการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้หนี้สาธารณะต่อ GDP ของประเทศเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อนหน้าที่อยู่ในระดับร้อยละ 41.1 ปรับขึ้นมาเป็นร้อยละ 61.8 ในเดือนสิงหาคม 2566 ซึ่งปัจจัยดังกล่าวได้ส่งผลให้สถานะทางการคลังตึงตัวมากขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดในการจัดสรรงบประมาณด้านสังคมในอนาคต

ดังนั้น เพื่อรักษาระดับของช่องว่างทางการคลังไม่ให้ตึงตัวมากเกินไป ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนของสวัสดิการทางสังคม และสร้างสมดุลระหว่างการจัดสวัสดิการแต่ละด้าน ภาครัฐจึงควรตระหนักถึงประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) เน้นการดำเนินนโยบายในรูปแบบร่วมจ่ายมากขึ้น โดยการออกแบบนโยบายจะต้องคำนึงถึงภาระทางการคลัง และความสามารถในการยกระดับสังคมให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ซึ่งจะเป็ผลดีต่อช่องว่างและความยั่งยืนทางการคลัง
- 2) ปรับปรุงประสิทธิภาพการเก็บภาษีให้ได้มากขึ้น ซึ่งจะต้งดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของภาษีต่อการจัดสวัสดิการและการพัฒนาประเทศ
- 3) ส่งเสริมและผลักดันให้ประชาชนสร้างหลักประกันเพื่อชีวิตในยามเกษียณให้แก่ตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องปลูกฝังทัศนคติ

²⁴ เนื่องจากวัยแรงงานอยู่ในช่วงที่มีจำนวนลดลง

ทางการเงินที่ดีและการวางแผนสำหรับอนาคตตลอดทุกช่วงวัย ซึ่งจะช่วยให้ภาครัฐสามารถลดรายจ่ายในการดูแลกลุ่มเปราะบางลงได้ 4) **ปรับรูปแบบการให้สวัสดิการ** โดยเน้นการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้มากกว่าการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และ 5) **จัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของสวัสดิการต่าง ๆ** ที่รวบรวมข้อมูลทั้งงบประมาณที่ใช้และผู้ได้รับประโยชน์ ซึ่งจะช่วยให้ภาครัฐสามารถออกแบบมาตรการได้อย่างตรงจุดและทันทั่วถึงลดการตกหล่นของกลุ่มเป้าหมายและการรั่วไหลไปสู่ผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงลดความซ้ำซ้อนของสิทธิ ทั้งนี้ การจัดทำ Social budgeting ของ สศช. เป็นการศึกษางบประมาณในการจัดสวัสดิการทางสังคมในเบื้องต้น ซึ่งในระยะถัดไปจะดำเนินการศึกษาโครงการทางสังคมได้ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการออกแบบนโยบายทางสังคมในอนาคต อีกทั้งยังสามารถต่อยอดไปสู่การจัดทำงบประมาณในนโยบายด้านอื่น ๆ

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2563				2564				2565				2566			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	
1. คุณภาพของคน																
การมีงานทำ^{1/}																
กำลังแรงงาน (พันคน)	38,192.81	38,172.74	38,725.79	39,086.34	39,866.00	39,893.57	39,731.67	39,758.71	39,618.17	39,763.96	40,088.58	40,143	40,281	40,302	40,532	
การมีงานทำ (พันคน)	37,424.21	37,080.76	37,927.00	38,288.83	38,659.89	38,904.65	38,753.54	38,997.98	38,715.60	39,010.91	39,565.99	39,592	39,629	39,677	40,091	
- ภาคเกษตรกรรม	10,769	11,479	12,560	12,433	11,132	11,793	12,707	12,645	11,404	11,656	12,400	12,215	11,587	11,634	12,644	
- การผลิต	6,241	6,003	5,751	5,910	6,363	6,137	6,146	6,110	6,262	6,231	6,235	6,377	6,289.82	6,248.99	6,273.12	
- การก่อสร้าง	2,317	2,202	2,160	2,251	2,499	2,394	2,073	2,175	2,395	2,190	2,081	2,154	2,355.77	2,320.33	2,142.10	
- การขายส่ง การขายปลีก	6,350	6,196	6,253	6,310	6,516	6,326	6,486	6,590	6,649	6,850	6,775	6,724	6,943.77	6,885.57	6,761.08	
- โรงแรม กภัตาคาร	2,915	2,792	2,872	2,901	3,012	3,051	2,707	2,772	2,879	2,865	2,932	2,955	3,115.82	3,199.96	3,176.16	
- การขนส่ง เก็บสินค้า	1,325	1,293	1,350	1,337	1,370	1,443	1,479	1,393	1,534	1,453	1,408	1,457	1,423.67	1,468.17	1,436.79	
- อื่น ๆ	7,507	7,116	6,980	7,147	7,767	7,761	7,156	7,313	7,594	7,766	7,735	7,709	7,912.95	7,920.03	7,658.08	
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ)	97.99	97.14	97.94	97.96	96.98	97.53	97.58	98.11	97.72	98.11	98.7	98.60	98.38	98.45	98.91	
ผู้ว่างงาน (พันคน)	395	745	738	727	792	764	911	661	608	547	491	462	421	429	401	
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.03	1.95	1.9	1.86	1.99	1.92	2.29	1.66	1.53	1.37	1.23	1.15	1.05	1.06	0.99	
การทำงานต่ำระดับ (พันคน) (ทำงานน้อยกว่า 35 ม./ส.ป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	284.2	704.3	442.2	510.0	668.9	481.5	803.9	453.2	319.1	263.6	234.5	275.9	227.9	202.6	166.9	
หนี้สินครัวเรือน^{2/}																
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านบาท)	14.21	14.30	14.48	14.76	14.86	15.01	15.07	15.32	15.40	15.52	15.68	15.88	15.96	16.07	N.A.	
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	3.9	3.7	3.8	3.9	4.6	4.9	4.0	3.8	3.6	3.4	4.0	3.7	3.6	3.6	N.A.	
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP	84.6	88.3	91.2	94.2	95.5	94.2	94.2	94.7	93.8	92.8	91.5	91.4	90.7	90.7	N.A.	
หนี้ NPL (พันล้านบาท)	156.23	152.50	144.33	144.38	148.66	150.37	149.67	143.72	146.50	142.66	140.64	140.43	144.00	146.52	N.A.	
- สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม	3.2	3.1	2.9	2.8	2.9	2.9	2.9	2.7	2.8	2.7	2.6	2.6	2.7	2.7	N.A.	
สุขภาพ																
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{3/}	193,583	54,948	86,449	96,480	70,287	42,698	52,200	31,014	63,158	70,542	200,626	126,651	141,779	114,498	401,003	
- อัตราการขยายตัวของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (ร้อยละ)	-18.06	-65.79	-67.55	-51.87	-63.69	-22.29	-39.62	-67.85	-10.14	65.21	284.34	308.37	124.54	62.31	99.8	
- ปอดอักเสบ	77,549	29,430	35,389	54,035	47,665	32,500	46,461	26,651	51,849	50,300	68,072	60,884	78,443	56,234	81,054	
- ใช้เลือดออก	9,183	18,159	36,187	8,601	2,530	3,088	2,677	1,661	1,461	9,485	19,625	14,574	10,948	23,067	76,579	
- มือ เท้า และปาก	5,512	1,153	5,003	21,642	13,023	3,723	1,360	902	740	4,734	79,223	14,285	11,483	8,928	29,974	
- ใช้หัววัดใหญ่	99,365	4,957	8,293	10,987	5,967	2,537	1,070	1,124	8,247	4,859	31,498	34,770	39,457	24,874	211,103	
- อื่นๆ	269	334	526	512	245	275	269	361	231	529	1,376	1,465	622	774	1,591	
การบริโภคเครื่องใช้และอุปกรณ์และบุหรี^{4/}																
มูลค่าการบริโภคเครื่องใช้และอุปกรณ์และบุหรี	74,975	67,289	58,042	77,816	73,619	66,171	56,933	78,542	75,660	68,400	59,365	82,662	78,376	70,873	61,603	
- อัตราการขยายตัวของมูลค่าการบริโภคเครื่องใช้และอุปกรณ์และบุหรี (ร้อยละ)	2.6	-10.1	-6.0	-3.9	-2.9	-2.4	-1.9	0.2	0.8	1.1	1.8	3.7	2.5	2.7	3.2	
มูลค่าการบริโภคเครื่องใช้และอุปกรณ์และบุหรี	47,622	38,826	34,828	48,669	46,016	37,948	34,301	49,510	47,122	39,154	36,032	52,871	49,811	41,508	38,150	
- อัตราการขยายตัวของมูลค่าการบริโภคเครื่องใช้และอุปกรณ์และบุหรี (ร้อยละ)	4.9	-17.5	-8.2	-5.5	-4.3	-3.0	-2.0	1.2	1.8	2.3	3.9	5.3	4.1	4.6	4.7	
มูลค่าการบริโภคบุหรี	27,353	28,463	23,214	29,147	27,603	28,223	22,632	29,032	28,538	29,246	23,333	29,791	28,565	29,365	23,453	
- อัตราการขยายตัวของมูลค่าการบริโภคบุหรี (ร้อยละ)	-1.3	1.8	-2.9	-0.8	-0.5	-1.6	-1.6	-1.9	-0.7	-0.5	-1.2	0.8	-0.2	-0.1	0.9	
2. ความมั่นคงทางสังคม^{5/}																
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)																
จำนวนผู้ประสบภัยสะสมรวม	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	279,331	208,999	167,562	241,059	225,216	225,853	246,262	244,544	208,588	199,992	195,896	
- อัตราการขยายตัวของอุบัติเหตุจากรถทางบก (ร้อยละ)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	-19.4	8.1	47.0	1.4	-7.4	-11.5	-20.5	
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุจากรถทางบก (ต่อประชากรแสนคน)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	401.1	299.9	240.3	345.5	321.8	322.7	351.8	349.4	297.8	285.5	279.5	
จำนวนคดีอาญารวม	106,885	95,494	85,281	82,072	144,453	139,293	125,076	119,864	101,739	107,933	104,413	113,183	104,214	89,149	90,107	
- อัตราการขยายตัวของคดีอาญา (ร้อยละ)	4.5	-12.8	-25.1	-23.2	35.1	45.9	46.7	46.0	-29.6	-22.5	-16.5	-5.6	2.4	-17.4	-13.7	
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (ต่อประชากรแสนคน)	5.59	5.17	5.20	5.05	6.28	5.57	5.13	5.66	5.30	5.29	5.47	5.64	6.56	6.77	6.39	
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (ต่อประชากรแสนคน)	15.99	14.93	15.48	15.90	17.46	17.34	20.03	18.59	16.54	17.20	19	19	21	20	23	
- สัดส่วนคดียาเสพติด (ต่อประชากรแสนคน)	132.30	117.28	101.94	96.98	183.68	176.97	154.21	147.55	123.90	132.03	124.7	137.0	121.4	100.4	98.9	
การคุ้มครองผู้บริโภค^{6/}																
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	2,558	4,919	4,289	4,198	3,810	3,929	3,667	2,971	2,540	4,902	6,045	6,749	12,631	7,504	6,305	
- กรณีสัญญา	528	776	1,019	865	983	1,090	1,031	534	432	796	1,202	385	477	561	455	
- กรณีฉลาก	547	429	537	625	585	622	633	528	830	1,018	1,652	868	793	508	474	
- กรณีโฆษณา	949	2,525	1,758	1,578	1,511	1,455	813	973	740	1,995	1,220	754	2,474	330	360	
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	534	1,189	975	1,130	731	762	1,190	936	538	1,093	1,971	1,177	741	513	588	
- เรื่องอื่น ๆ													3,565	8,146	5,592	4,428
จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. (ราย) ^{7/}	307	455	463	530	769	528	651	2,018	1,780	624	502	525	474	371	297	

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
1. คุณภาพของคน											
การมีงานทำ											
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{8/}	228,623	239,217	242,456	250,457	261,284	273,903	282,407	290,409	271,934	268,096	272,303
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{1/}	98.81	98.85	98.71	98.62	98.5	98.32	98.52	98.52	97.76	97.53	98.29
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{1/}	0.66	0.72	0.84	0.88	0.99	1.18	1.05	0.98	1.69	1.96	1.32
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{1/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	347	336	256	273	275	303	293	250	485	602	273
หนี้สินครัวเรือน ^{2/}											
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	9.4	10.5	11.2	11.8	12.3	12.8	13.5	14.2	14.8	15.3	15.9
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	N.A.	11.4	6.6	5.7	3.8	4.3	5.9	4.9	3.9	3.8	3.7
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP	76.1	81.1	84.4	85.9	84.0	82.5	82.7	84.1	94.2	94.7	91.4
หนี้เพื่ออุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ NPL (พันล้านบาท)	56.6	71.1	82.7	94.9	105.3	110.4	120.5	140.6	144.4	143.7	140.4
- สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม	1.94	2.2	2.39	2.56	2.71	2.7	2.7	2.9	2.84	2.73	2.62
สุขภาพ ^{9/}											
อัตราผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	3,691	3,393	4,031	3,499	2,935	N.A.
อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)											
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	862	902	829	1,026	1,083	1,117	1,181	1,228	1,293	1,246.00	N.A.
- หัวใจ	955	887	845	1,012	1,027	810	1,069	1,099	1,116	1,050	N.A.
- เบาหวาน	868	1,081	1,033	1,233	1,293	1,345	1,439	1,529	1,542	1,504	N.A.
- ความดันโลหิต	1,246	1,622	1,561	1,901	2,009	2,091	2,245	2,388	2,413	2,329	N.A.
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	63	83	79	92	95	98	101	106	111	106	N.A.
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	35	43	45	55	58	61	70	78	83	83	N.A.
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	54	46	39	44	42	42	41	41	42	41	N.A.
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	62	60	51	72	76	90	88	141	105	96	N.A.
ความยากจน											
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{10/}	49.3	49.5	49.81	50.21	50.71	51.31	52.02	52.83	53.77	54.81	N.A.
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{11/}	12.65	10.96	10.52	7.19	8.6	7.83	8.3	6.26	6.83	6.32	N.A.
การศึกษา											
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{12/}											
- ประถมศึกษา	104	102.72	102.24	102.4	102.74	101.53	101.38	102.42	98.43	99.06	99.24
- มัธยมศึกษาตอนต้น	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	96.48	95.77	95.97	95.11	95.63	96.79
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	78.72	79.53	78.5	79.32	81.9	84
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	51.85	46.48	46.22	48.17	47.72	49.13	49.46	49.02	57.97	49.37	54.34
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{13/}	8	8	8.1	8.5	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	8.9	9.2
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{14/}	8.8	8.9	9	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6	9.9	10	10.2
- ชาย	8.9	8.9	9	9.3	9.3	9.4	9.5	9.5	9.7	9.8	10
- หญิง	8.8	8.9	9	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	10	10.1	10.4
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{14/}	4.5	4.7	4.8	5	5	5	5.1	5.2	5.4	5.5	5.8
- ชาย	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7	5.7	5.8	6	6.1	6.5
- หญิง	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.5	4.6	4.7	4.9	5.1	5.4
2. ความมั่นคงทางสังคม											
สถาบันครอบครัว											
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{15/}	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69	99.73	99.81	-	99.75	99.88
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{16/}	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	-	-	-	-	-	-
หลักประกันทางสังคม											
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{17/}	99.9	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95	99.94	99.92	99.89	99.57	99.56
- ประกันสังคม	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	17.96	18.48	18.92	18.84	18.73	19.12
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7.69	7.8	7.62	7.37	7.21	7.48	7.63	7.74	7.8	7.92	7.94
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	72.88	72.2	71.45	71.45	71.44	70.74
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	0.15	0.87	0.93	0.93	0.92	0.94	0.94	0.96	0.95	0.96
- สิทธิอื่น ๆ	0.95	0.93	1.03	0.73	0.7	0.76	0.73	0.94	0.95	0.96	N.A.
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	0.1	0.13	0.16	0.08	0.05	0.05	0.06	0.08	0.11	0.28	0.3
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{18/}	29.7	31.56	35.32	35.77	36.69	38.44	41.62	43.42	42.63	61.35	61.14
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)											
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{19/}	33.61	32.84	32.00	30.69	33.45	33.14	30.47	30.36	27.26	25.92	26.65
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{5/}	40.03	36.97	37.26	25.92	31.46	27.72	26.66	25.00	22.06	23.85	22.94
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{5/}	79.72	77.4	72.7	75.8	96.57	85.24	68.81	69.94	65.44	77.35	76.25
สัดส่วนคดีอาชญากรรม ^{5/}	596.19	719.39	558.68	249.43	349.94	424.55	436.15	554.75	471.12	697.76	547.30
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมดที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานีพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{20/} (* ข้อมูล ณ 3 พ.ค. 2566)	19.98	20.37	17.52	22.73	22.14	23.37	23.68	25.18	22.33	19.66*	15.23*

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี) ต่อ

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
การคุ้มครองผู้บริโภค^{6/}											
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	9,489	7,093	6,638	7,118	7,409	8,870	7,441	15,565	15,964	14,377	16,671
- กรณีสัญญา	3,547	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707	3,191	4,017	3,188	3,638	2,815
- กรณีฉลาก	3,876	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026	1,871	2,105	2,138	2,368	4,368
- กรณีโฆษณา	2,013	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425	1,439	7,191	6,810	4,752	4,709
- กรณีกฎหมาย	38	624	69	6	37	-	-	-	-	-	-
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	15	76	131	566	1,097	712	940	2,252	3,828	3,619	4,779
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	60,982	41,773	38,701	49,708	47,329	45,311	52,504	47,996	51,185	38,736	38,484
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน											
พฤติกรรมในการบริโภค											
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{21/}	88.3	88.1	87.9	87.2	87.1	86.97	86.6	86.5	87.0	87.0	87.3
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{21/}	11.7	11.9	12.1	12.9	12.9	13.0	13.4	13.5	13.0	13.0	13.0
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{22/}	-	32.22	32.29	34	-	28.4	-	-	-	28	N.A.
อัตราการบริโภคเนื้อหรือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{22/}	-	19.94	20.72	19.9	-	19.1	-	-	-	17.4	N.A.
4. สิ่งแวดล้อม											
สารอันตราย^{25/}											
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	68.13	62.38	21.42	20.36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
ขยะ^{25/}											
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน)	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	27.37	27.93	28.71	25.37	24.98	25.70
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.13	3.94	4.19	4.21	4.88	4.85	4.96	4.48	4.46	4.704
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.13	3.94	3.7	3.73	3.88	3.93	3.85	3.14	3.16	3.303
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน)	3.57	3.3	2.69	3.45	3.51	2.63	1.89	2.04	1.99	N.A.	N.A.
มลพิษทางอากาศ^{25/}											
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มคก./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.)	38.2	41	41.3	38.2	38.38	35.43	46.29	43.14	37.57	38.43	38.14

- ที่มา: 1/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 2/ ธนาคารแห่งประเทศไทย
 3/ กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
 4/ กองบัญชาตำรวจชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 5/ ข้อมูลสถิติคดีอาญา อาชญากรรม จากระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ (CRIMES) สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูลอุบัติเหตุจราจรทางบก จากศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรม ความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ. 2553-2583
 6/ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 7/ ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกฤษฎีกา (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ. ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)
 8/ รายงานผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนตามกรมวิธีข้อมูล สำนักบริหารงานทะเบียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
 9/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมายเหตุ ตั้งแต่ปี 2556 ข้อมูลการมีงานทำมีการปรับค่าถ่วงน้ำหนักโดยใช้ชุดข้อมูลค่าคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553-2583
 10/ สรุปรายงานการป่วย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2550 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค
 11/ รายงานการศึกษาข้อมูลเพื่อใช้ในการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง) (สศช., 2562ข) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 12/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 13/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.
 14/ สถิติการศึกษาฉบับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 15/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 16/ ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 17/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
 18/ จัดทำข้อมูลปี 2559 เป็นปีสุดท้าย โดยกองประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 19/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
 20/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 21/ ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนน https://dip.ddc.moph.go.th/new/บริการ/3base_status_new และประชากรกลางปี กระทรวงสาธารณสุข
 22/ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา เป็นร้อยละของเด็กที่กระทำผิดซ้ำจากการติดตามในรอบ 1 ปี ต่อจำนวนการปล่อยตัวทั้งหมด
 23/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 24/ การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 25/ การสำรวจพฤติกรรมกรมการสุบสุรและกรมการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 26/ การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ปี 2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป) ทำการสำรวจทุก 2 ปี

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2566. รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อมีตาชวานรินในไทย.
- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. 2564. เกษติตพรนคืดในเศรษฐกิจคนโตจีน. เข้าถึงได้จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/754002/754002.pdf. (สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566).
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กองสุขภาพศึกษา. 2566. รายงานสถานการณ์พฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้า.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2566. ระบบรายงานการประเมินผลสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check-In).
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2566. รายงานข้อมูลการเฝ้าระวังทางโภชนาการ ปี 2563 - 2566.
- กระทรวงการคลัง. 2555. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิปีงบประมาณ 2555.
_____. 2564. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิปีงบประมาณ 2564.
_____. 2566. ผลการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล ปี 2564.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2566. สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ม.ค. - ก.ย. 2566.
- กระทรวงแรงงาน. 2566. ผลการดำเนินการโครงการเพิ่มศักยภาพผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้และความมั่นคงในชีวิต.
- กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2566. ผลการจัดทำข้อมูลงบประมาณด้านสังคมของประเทศไทย.
- กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2566. รายงานสถานการณ์โรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.). 2563. ข่าวการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย “เส้นทางคนโสด Single Journey” คนเดียวก็เที่ยวได้ สดุดคนโสด กระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศ. เข้าถึงได้จาก https://tatnewsthai.org/news_detail.php?newsID=5013#. (สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566).
- การปราบปรามคหหลวง. 2566. อัตราค่าน้ำและบริการ. เข้าถึงได้จาก <https://www.mwa.co.th/services/users-should-know/users-service-rate/>. (สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566).
- การไฟฟ้านครหลวง. 2566. อัตราค่าไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ. เข้าถึงได้จาก <https://www.meo.or.th/our-services/tariff-calculation/other>. (สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566).
- โครงการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2563 - 2564” : กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ใน 12 จังหวัดทั่วประเทศ.
- ธนาคารไทยพาณิชย์. 2565. รายงานการสำรวจความคิดเห็นผู้บริโภค (SCB EIC Consumer survey 2022) เกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ. เข้าถึงได้จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/single-120123>. (สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2566).
- ธนาคารพัฒนาเอเชีย. 2563. คู่มือการออกและเสนอขายตราสารหนี้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2566. เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน.
_____. 2566. รายงานเรื่องร้องเรียน ปี 2565. เข้าถึงได้จาก https://www.bot.or.th/content/dam/bot/bot-helps/complaint-stat/ComplaintReport_65.pdf. (สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566).
_____. 2566. สถิติสถาบันการเงิน.
- บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (National CreditBureau : NCB). 2566. ข้อมูลสถิติหนี้ส่วนบุคคล ปี 2566 (เบื้องต้น) (International Tourist Arrivals to Thailand Jan - Sep 2023).
- มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยการจัดการ. 2566. รายงาน Petsumer Marketing เจาะลึกอินไซด์ โดเมนใจหลายเบย์. เข้าถึงได้จาก https://drive.google.com/file/d/1xQNCsHokXiB8L34C7mMMp5us4T2qWBU2/view?usp=share_link. (สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566).
- มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค. 2566. ผู้ดื่มหมอยอดเหรียญอันตราย พบไม่ปลอดภัย 90 %. เข้าถึงได้จาก <https://ffcthailand.org/news/drinkingwaterendingmachine>. (สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566).
- รายงาน The impact of extended closing times of alcohol outlets on alcohol-related injuries in the nightlife areas of Amsterdam: A controlled before-and-after evaluation.
- ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2566. สถิติคดีอาญา เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2566.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทย (BIC). (2566). การเติบโตของธุรกิจการให้บริการ “ซื้อก่อนจ่ายทีหลัง” (Buy Now Pay Later) ในสิงคโปร์. เข้าถึงได้จาก <https://thaibizsingapore.com/news/%E0%B8%81/directions/singapore-rise-of-buy-now-pay-later/>. (สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566).
- ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) 2566. รายงานสถิติการใช้สิทธิ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2566 (ข้อมูล ณ 15 ตุลาคม 2566).
- ศูนย์เฝ้าระวังภัยด้านสุขภาพ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2565. อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จประเทศไทย ปี 2565.
- ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. 2566. บุหรี่ไฟฟ้ารุ่นใหม่ Gen5 มุ่งล่าเหยื่อเยาวชน. เข้าถึงได้จาก <https://www.trc.or.th/attachments/article/742/Press%20Release.pdf>. (สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2566).
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. 2566. บทความเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์ในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์”.
- สำนักกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส). 2565. การแถลงข่าว “ฤดูกาลปลอดเหล้า และงดเหล้าพรรษา ปี 2566”. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaihealth.or.th/?p=342959>. (สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2566).
- สำนักข่าวอิทีเอ็นประเทศไทย. (2566). อังกฤษสั่งเสนอกฎหมายควบคุมสินค้า “ซื้อก่อนจ่ายทีหลัง” หนีผู้กู้ยืมหนี้สูง. เข้าถึงได้จาก <https://www.einancethai.com/LatestNews/LatestNewsMain.aspx?release=y&ref=M&id=UnN3RU9GVnhxUT9>. (สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2566).
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. 2566. สถิติเรื่องร้องเรียน สำนักบริหารร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 30 กันยายน 2566.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. 2566. “ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565”. รายงานเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2566.
- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. 2566. จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา 39, 40) จำนวนรายเดือน ปี 2555 - 2566.
_____. 2566. จำนวนผู้ประกันตนภาคบังคับ (มาตรา 33) จำนวนรายเดือน ปี 2556 - 2566.
_____. 2566. จำนวนผู้รับประโยชน์ทดแทน กรณีว่างงาน ปี 2563 - 2566.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. 2566. มูลค่าการส่งออกของไทยปี 2564-2566 (มกราคม - กันยายน).
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). 2566. รู้จัก “Lonely Economy” เมื่อความเหงาส่งรายได้อัน.
สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2566. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี 2562 - 2566.
_____. 2566. การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2561 - 2565.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2566. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไตรมาสที่ 3/2566.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และบริษัทวิจัยเพื่อการพัฒนาลูกค้าสังคมและธุรกิจ จำกัด. (2566). โครงการสำรวจ และศึกษาเพื่อเฝ้าระวังและเตือนภัยในรายงานรายงานภาวะสังคมรายไตรมาส ประจำปี 2566 “เรื่องแนวโน้มพฤติกรรมการใช้เงินแบบซื้อก่อนจ่ายทีหลัง (BUY NOW , PAY LATER)”.
- โสมรัทธี จันทร์รัตน์ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. 2566. บทความเรื่อง ถอดบทเรียนมาตรการพักหนี้เกษตรกรไทย ช่วยเกษตรกรไทยได้จริงหรือ ?
- Climate Bonds Initiative. 2023. Sustainable Debt Market Summary H1 2023.
- Eleonore M Veldhuizen., Marcel C.A. Buste., Moniek C M de Goeij., & Anton Kunst. 2558.
- Euromonitor International. 2019. Loner Living – Solitude Is Bliss. เข้าถึงได้จาก <https://www.euromonitor.com/article/loner-living-solitude-is-bliss>. (สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566).
- Euromonitor International. 2020. Half the World’s New Single Person Households to Emerge in Asia Pacific. เข้าถึงได้จาก <https://www.euromonitor.com/article/half-the-worlds-new-single-person-households-to-emerge-in-asia-pacific>. (สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566).
- Juniper Research. (2022, Aug 8) Buy now pay later users to reach over 900 million globally by 2027, Driven by low cost of credit.
- Nathanon Ratanathamwat. (2566). “ซื้อก่อนจ่ายทีหลัง” คลื่นลูกใหม่แห่งการสิ้นเชื่อ. วิจัยกรุงศรี. เข้าถึงได้จาก <https://www.krungrsri.com/th/research/research-intelligence/buy-now-pay-later>. (สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566).
- Pulse by Maeil Business News Korea. 2013. Rising “solo economy” set to create spending worth \$171 bn by 2030. เข้าถึงได้จาก <https://pulsenews.co.kr/view.php?year=2013&no=462833>. (สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566).
- Statista. 2021. Gross merchandise value of Singles’ Day sales on online marketplaces in China from 2011 to 2021. เข้าถึงได้จาก <https://www.statista.com/statistics/1176984/china-singles-day-sales-gmv/>. (สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566).
- The China Guys Ltd. 2021. More Than 11/11: A Look Into China’s Thriving Singles’ Economy. เข้าถึงได้จาก <https://thechinaguys.com/china-singles-economy/>. (สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566).
- The South China Morning Post. 2020. Why China’s single population boom is no cause for alarm. เข้าถึงได้จาก https://www.scmp.com/comment/opinion/article/3110159/why-chinas-single-population-boom-no-cause-alarm?campaign=3110159&module=perpetual_scroll_0&pgtype=article. (สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566).
- The Swiftest. 2022. The 50 Most (& Least) Deadly Travel Destinations. เข้าถึงได้จาก <https://theswiftest.com/travel-safety-index/>. (สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566).
- Topten. (2566). คู่กับ ‘Atome’ ถึงบริการ “ซื้อก่อนจ่ายทีหลัง” เทรนด์แรงในไทยที่มีโอกาสโตถึง 16 เท่า. เข้าถึงได้จาก <https://positioningmag.com/1420947>. (สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566).
- World Bank. 2566. World Development Indicators. Agriculture, forestry, and fishing, value added per worker.
- Yano Research Institute. 2563. รายงาน Solo Consumer Markets in Japan: Key Research Findings 2020. เข้าถึงได้จาก https://www.yanoresearch.com/en/press-release/show/press_id/2418. (สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2566).

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

ผู้ประสานงาน / Contact persons

หากต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสอบถามได้ที่

E-mail : Pairat@nesdc.go.th

โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3617

ตารางการเผยแพร่

2566

พฤศจิกายน

- รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสาม ปี 2566

2566

ธันวาคม

2567

มกราคม

2567

กุมภาพันธ์

- รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2566

2567

มีนาคม

2567

เมษายน

2567

พฤษภาคม

- รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567

2567

มิถุนายน

2567

กรกฎาคม

2567

สิงหาคม

- รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสอง ปี 2567

2567

กันยายน

- รายงานสถานการณ์ ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี 2566

2567

ตุลาคม

https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report